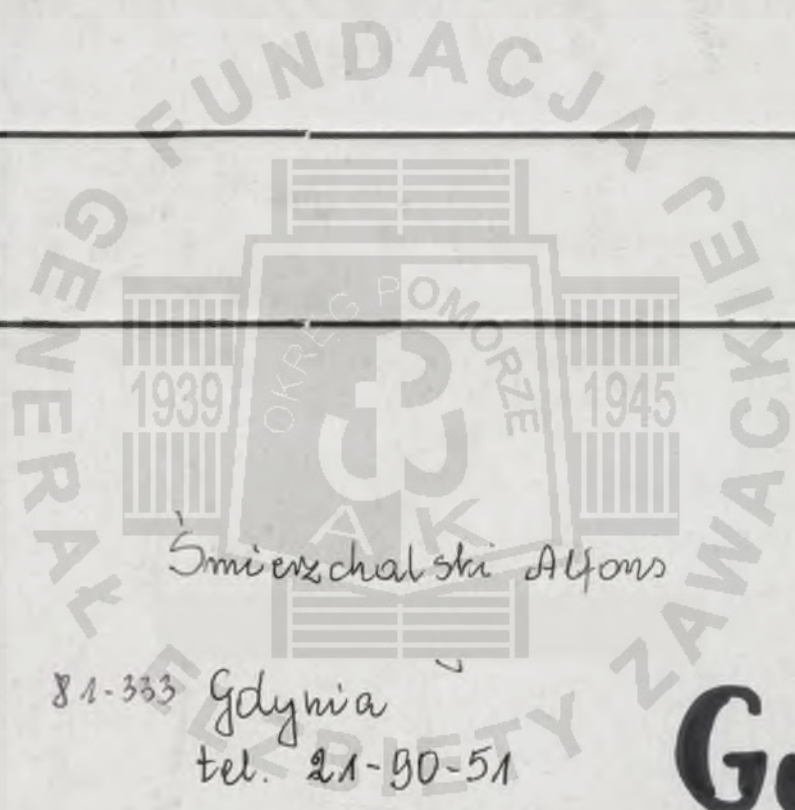

opr. H. Marcinowski 11.12.92.
napisane 8 Skerka 3.02.2000
uzupeł. 11.01.91

teżko zenera, przesłane z bibli. JHPAK
opr. B. 67 - "Spod melem lilijki"
25.06.2003
18.

Smierzchalski Alfons

81-333 Gdynia
tel. 21-90-51

Gdynia
JHP-PAK

Smierzchalski
Alfons

ps. "Szary Wilk"

M-560/1203

Pom.

brat Edmund

SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI

Smierchański Alfons

T: M-560/1203 Gdynia

JX X - AX

I./1. Relacja k. 3 s. 1-3

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora —

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —

II. Materiały uzupełniające relację k. 2 s. 1-2

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora k. 1 s. 1

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. k. 4 s. 1-4

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) k. 9 s. 1-11

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ... opr. 2/67 k. 25 s. 1-27

IV. Korespondencja

1) bieżąca k. 31 s. 1-34

V. Nazwiskowe karty informacyjne k. 9

VI. Fotografie dwa i ikony grafiki

1/1. Relacja

- Relacja własna Alfonsa Śmiechelskiego spisane przez autora
(L.dz. ... /, oryg. (rękopis))

k. 3 s. 1-3

81-333 GDYNIA
Tel. 21-90-51

Dane osobowe

Smierchałski Alfons ur. 13.07.1927. w Skubinie woj. Polnawskiego
 Syn Bolesława i Pasimury z d. Zagiewska
 Ojciec uczestnik Powstania Wielkopolskiego 1918/19 odznaczony
 Krzyżem za Waleczność. Adres zamieszkania Gdynia
 ul. Lotnicza 47 w. 56 Tel. 21-90-51. W 1947 r. ukończył
 gimnazjum i Liceum im. Adama Mickiewicza w Gdyni
 W 1963 r. 2 letnie studia ekonomiczne w Wyższej Szkole
 Ekonomicznej w Sopocie. Do 1939 r. członek Związku
 Harcerstwa Polskiego w drużynie im. Leona Carnego
 od 1938 - 1939 r. w szkole nr 1 w Gdyni. Bratem
 udział w kampanii wrześniowej w kierunku Siedziszewa 1939 r. tj. przy
 kopaniu rowów przeciwnych i schronień. W dniu 12 wrześ-
 nia 1939 r. zostatem wraz z moim ojcem zmuszony do
 ucieczki przez wojsko niemieckie w kierunku na przedmieście
 Gdyni. W czasie ucieczki, uczestatem wraz całą rodziną
 w Gdyni przy ul. Słobodnej nr. 31 od. 1940. pracowatem
 w Zakładach Energetycznych w Gdyni (Elektrizität Werke
 Gdenuhafen) W marcu 1943 r. zostatem zaproszony
 przysięgł służyć jako członek Tajnego Hufca Harcerzy w Gdyni
 Przysięgł służyć na banderze ze statku szkolnego
 THP. "Zawisza Czarny" w obwodzie Hufcowego - Kowcu
 w dworku THP - Huc. Edmunda Smierchałskiego.

- 2

Po aresztowaniu przez gestapo w 1942 r. gdyjskich szero-
 seregownic w tym także mojego kuzyna Henryka
 Smieszalskiego przejeżdżamy wraz z Alfredem jego bratem
 z przystanku z amunicją. Wędrujemy do TTH byliśmy
 już ustrajem. Przekształca organizację - Pluton 01
 TTH AK. - Działania in. Gen. Władysława Sikorskiego, który
 drugi raz był Tymczasem Tanas.

Uczestniczyłem w akcji przeprowadzonej przez TTH.
 w akcji "O" - przekazywaniem dane osobowe i adresy
 w miejscach stacjonarych represji wobec
 poleków dowodzący Pluton 01 TTH. AK.

Z rąk mojej pracy w Żel. Eucrypt.
 umożliwia dostęp do kartotek osobowe.

w akcji "B-2" - Zbreraniem dane dotyczące fortyfika-
 cji wojsk niemieckich i stanowisk ogni-
 woych w rejonie Gdynia - Hitocinca -

w akcji "A-A" - Uczestniczyłem przy zdobywaniu Tadolanki
 byłem dowódcą zastępcą przez w miejscu
 w celu wyprawy w powietrze tuncel
 kolejowego dla przerwania przy ul. Słaskiej
 oraz na obszarach ulicznych przy ul. Morskiej
 zdobywaniem broni i amunicji - poprzez
 wyjazd do szpitala kuracyjnego gdzie
 współdziała z członkiem TTH. - Romanem
 Czernosotowiczem, który był

Sanitariuszem Sabratimem z depozytu magazynu
z wywozem 2 przestolety orki z aluminiem.

Przygotowaniem w ramach akcji AA broni do
bezpośredniej walki z Niemcami. Broni i amun-
nicja gotowa do użycia zmagazynowana była
w magazynie przy ul. Morskiej 77 w Jolym.

Po wojnie zatrudniony byłem w instytucjach
Związanych z handlem morskim do 1951 r.
od 1952 r. do 1987 r. Kładę podpisem na
emerytalnym pracownikiem w handlu parnicowym
na terenie Trójmiasta.

Wierchałki Alfons
ps. "Szary Wilk"

II. Materiały uzupełniające relacje -
- Śmierchowski Alfons:

1. art. Śmierchowski Alf., Walcepli i gimeli
z Polski, Dziennik Bałtycki,
10-17. 11. 1999, kserokop. k. 1 s. 1
2. Biogram Alfonsa Śmierchowskiego,
mpis, brak autora k. 1 s. 2

Dzienniki Dątkowski

11 listopada br. przypada 60. rocznica powstania Tajnego Harcerstwa w Gdyni. Uroczystości poświęcone temu wydarzeniu obchodzone będą w Święto Niepodległości - 11 listopada. Tego dnia zostanie pamięć tych wszystkich, którzy w bohaterstwie z niemieckim okupantem w latach 1939 - 1945 poświęcili swoje młode życie za wolność i niepodległość ojczyzny. Z tej okazji do naszego miasta przyjadzie harcerzy z Zielonej Góry. Istniejący tam hufiec harcerstwa Rzeczypospolitej przyjął imię Tajnego Harcerstwa w Gdyni.

historyczny

W 1939 roku komendant hufca Harcerzy w Gdyni Porożyński wydał rozkaz harcerstwa gdyńskiego do powstania na ojczyźnie przed najeźdźcą.

W czasie Ochotnicza Drużyna, zorganizowana głównie przez Mieczysława Cylkowskiego; nauki i ćwiczenia nr 1 oraz drużynowego Kruszyńskiego.

W 1939 r. ochotniczy oddział, liczący 23 harcerzy - na czele których stał phm. Kruszyński - zobowiązał się do podjęcia komendę porucznika K. Polkowskiego z Batalionu Ochotniczego, dowodzonego przez K. Kuchę.

W czasie obrony rejonu odznaczony się w walce na wszechlinii frontu pod Komandą Obłuzu, pod Dębem Mostami, Pierwoszymem

frontem. W oddziałach frontu w walkach z najeźdźcą poległ: Marian Kruszyński, Feliks Roman Kaczmarek, Józef

Wśród nich był Alfred Dyjała, który miał 13 lat. Wielu harcerzy poległo w czasie walk wrześniowej 1939 r., kiedy Niemcy zajęli nasz kraj, zamordowali masowo aresztowanych Polaków.

W czasie wojny walczyli z Niemcami, w 1939 roku, prowokacyjnie w komendzie „Schutzpolizei” w tym obciążają polską armię. W dniu nakazano się im mężczyznom i chłopcom walczyć na placu przed kościołem Obłuzu. Gestapowcy wybrali 10 kilkunastoletnich harcerzy, których rozstrzelano w czasie walk.

W miejscu, gdzie stoi dzisiaj pomnik - w miejscu, gdzie walczyli harcerzy, Niemcy, w 1939 roku, prowokacyjnie w komendzie „Schutzpolizei” w tym obciążają polską armię.

W pierwszym okresie działalności THH polegała głównie na organizowaniu konspiracji - zdobywaniu broni, szkoleniu bojowym, dywersyjnym i wywiadowym.

Od chwili rozpoczęcia działań wojennych powstała w Gdyni grupa starszo-harcerska, która stworzyła w krótkim czasie hufiec, wchodząc w skład Szarych Szeregów. Komendantem hufca mianowano hm. Lucjana Cylkowskiego, a jego zastępcą i dowódcą batalionu harcerskiego phm. Macieja Gwiazdę. Między obu komendantami hufców - Tajnego Harcerstwa i Szarych Szeregów - utrzymywano kontakt. Część starszych harcerzy przeszła do Szarych Szeregów.

W tym czasie hitlerowcy zintensyfikowali prace przy fortyfikowaniu Gdyni. W miarę rozwoju wojny wzdłuż granicy

wyjść na morze niektórych jednostek Kriegsmarine, nieruchomiały urządzenia portowe i transport kolejowy.

Najważniejszą z przeprowadzonych akcji zwiadowczych było wykradzenie planów remontu pancernika „Gneisenau”, który uszkodzony przez lotnictwo alianckie, skierowany został do bazy remontowej w Gdyni, co spowodowało całkowite sparaliżowanie prac remontowych.

Była to jedna z ostatnich akcji Szarych Szeregów w Gdyni, bowiem zniknięcie planów naprowadziło gestapo na trop tej organizacji.

Na przełomie października i listopada 1942 r. gestapo aresztowało niemalże wszystkich jej członków. Wśród nich znaleźli się m.in. hm. Lucjan Cylkowski, Maciej Gwiazda, B. Myśliwek, H. Szymański. Trafili do więzień w Gdyni i Gdańsku; przy przesłuchaniach byli

alianckie portów wojennych Wilhelmshaven, Bremy i Hamburga zmusza także niemiecką flotę wojenną do schronienia się w porcie gdyńskim.

Coraz większy chaos, jaki powstawał w poczynaniach wojennych hitlerowców, odwrócił ich uwagę od niebezpieczeństwa, jakie im zagrażało ze strony nielicznej Polaków pozostawionych do ciężkich prac fizycznych na terenie miasta i portu w Gdyni. Młodzi członkowie THH, zatrudnieni nie tylko w instytucjach komunalnych, ale i pracujący bezpośrednio dla wojska, mieli dostęp do obiektów portowych stoczni - „Deutsche Werke Kiel”, magazynów części zapasowych okrętów wojennych oraz silników samolotowych.

Cały ten wojenny arsenał, łącznie z okrętami stacjonującymi w porcie gdyńskim, był pod ścisłą obserwacją wywiadu THH. Plany i dane odnośnych obiektów

brał cały hufiec. Ten z przedmieściami z rejonu. Każdy z członków wykradł i opisał dzielonym rejonem wojennych obiektów w z nanieśieniem stanów tylerii wszelkiego kalibru, bunkrów, magazynów, czolgowych i innych obiektów.

Plany obwarowały z profesjonalną dokładością do stycznia 1945 r. w trzech egzemplarzach starzenia ich sztabowej trzema różnymi kopiai do lutego 1945 r. ra

wyznaczyć trzy grupy nanieśienia cennych danych frontu. W naradzie z Mieczysławem „Przelotny Ptak”, który się do przeniesienia map przez linię frontu.

Po burzliwej dyskusji harcerki-ochotniczki den egzemplarz planu kładnie nanieśione s ciele, zostaje wyszy plecaka „Przelotny

W swojej pełnej pewien odcinek drogi gu niemieckim.

Po przybyciu do której wojska radzieckiej armii i przekazu sienia drugiego egzemplarza B-12” wyznaczono bojową w składzie: Joachimczuk, grupa sław Kaczmarek, Wawrzyńczuk, Jan Irena Mańkiewicz, F

Po dojściu do okolicy grupa rozdzieliła się i przeniesienia otrzymują J. Wawrzyńczuk 10 marca 1945 r. po

frontu plan zostaje strowowi, dowódcy dywizji.

Po dokładnym szeniu autentyczności dziecku skorygowali nę. Lotnictwo i artyleria w wyznaczone stano przyjaciele. Wojska były w określonych miejscach zdobyły miasto. Akcja się do zdobycia miasta 28 marca 1945 Gdyni na.

Nie wszyscy do stwa. Wśród milio ofiar znajdowali się żołnierze: komendant dykt Porożyński, Szeregów - hm. Lucjan Cylkowski, phm. Bernard Myśliwski, HR. Bernard Myśliwski, Hufca THH - phm. Maciej Gwiazda, cza komendanta - phm. Maciej Gwiazda, członekowie Szarych Szeregów - Bogusław Adamczuk, towski, HR. Edmund Cylkowski, wy THH - phm. Maciej Gwiazda, i inni, którzy w walce zginęli, a ich rodziny oddali to, co było im własne życie. Część z nich żyje.

Po latach dowódca gen. Katukow powołał ich do życia. W tym czasie hitlerowcy zintensyfikowali prace przy fortyfikowaniu Gdyni. W miarę rozwoju wojny wzdłuż granicy

Fot. Justyna Rostenkowska

dany przez komendanta hufca, wstępując do THH składali przysięgę na jego sztandar.

Słowa przysięgi brzmiały: „Mam szczerą wolę całym życiem pełnić służbę Bogu i Polsce; za wolność jej walczyć do ostatniej kropli krwi; sztandaru białoczerwonego żadnym niegodnym czynem nie splamić i być posłusznym prawu harcerskiemu”.

Odbierający przysięgę dodawał: „Od tej chwili jesteście harcerzami-żołnierzami, obowiązkiem waszym jest walka o wolność Polski, nagrodą - zwycięstwo”.

W pierwszym okresie działalności THH polegała głównie na organizowaniu konspiracji - zdobywaniu broni, szkoleniu bojowym, dywersyjnym i wywiadowym.

Od chwili rozpoczęcia działań wojennych powstała w Gdyni grupa starszo-harcerska, która stworzyła w krótkim czasie hufiec, wchodząc w skład Szarych Szeregów. Komendantem hufca mianowano hm. Lucjana Cylkowskiego, a jego zastępcą i dowódcą batalionu harcerskiego phm. Macieja Gwiazdę. Między obu komendantami hufców - Tajnego Harcerstwa i Szarych Szeregów - utrzymywano kontakt. Część starszych harcerzy przeszła do Szarych Szeregów.

poddawani ciężkim torturom. W szczególności bestialski sposób przesłuchiwało hm. B. Myśliwka, który popełnił w więzieniu samobójstwo, aby nie wydać kolegów.

Dzięki niezłomnej postawie hm. H. Szymańskiego w śledztwie oraz później w obozie koncentracyjnym Stutthof, dokąd skierowano pozostałych, organizacja THH nie została ujawniona.

Aresztowanie komendanta nie na długo wstrzymało działalność THH. Odradza się ona z początkiem 1943 r. Nowy komendant hufca hm. Hubert Regliński, opuszczając teren Wybrzeża, przekazał dowództwo THH Radzie Hufca, która nawiązała kontakt z wywiadem Armii Krajowej i weszła w jego skład jako IV Grupa.

Od tej chwili hufiec przyjął nowy układ organizacyjny. Ustanowiono dwa plutony po 3 drużyny. Komendantem-dowódcą plutonu 01 THH AK zostaje Edmund Smierchalski - ps. „Morski Orzeł”, plutonu 02 - Józef Wawrzyńczuk - ps. „Twarde Serce”. Obaj dowódcy pełnili obowiązki p.o. komendanta, który do końca wojny nie został powołany. Do współpracy z THH ze strony AK wyznaczono por. wywiadu Stanisława Kaczmarek.

THH (formalnie podporządkowany AK) sam organizował akcje zwiadowcze, dywersyjne, sabotażowe, zdobywanie

wojskowych przekazywano dowódcy V Korpusu AK, w rezultacie czego następowało w krótkim czasie bombardowanie wskazanych obiektów przez lotnictwo RAF-u.

Największym sukcesem w połowie 1943 r. było zdobycie przez członka rady hufca J. Wawrzyńczuka planów gdyńskiego portu z nanieśieniem miejsc postoju cumujących w tym czasie okrętów Kriegsmarine. Plany przetrzucono do Szwecji i przekazano aliantom. Potwierdzeniem, że przesyłka doszła do celu, było celne bombardowanie twierdzy wykonane niebawem przez RAF.

Równie efektywny był nalot i bombardowanie naprowadzone przez dowódcę plutonu 01 Smierchalskiego na hale-magazyny silników samolotowych i zaopatrzenia niemieckiej marynarki wojennej.

Jesienią 1944 r. THH przystąpił do wykonania największej akcji „B-2”, której doradczym i duchowym przywódcą został uczestnik powstania warszawskiego por. Joachim Joachimczyk ps. „Joachim”.

Zadaniem, jakie hufiec sobie postawił, było opracowanie planów fortyfikacji Gdyni oraz linii obronnych wokół miasta, a następnie przerzucenie ich przez front i dostarczenie dowództwu wojsk radzieckich.

W tym czasie hitlerowcy zintensyfikowali prace przy fortyfikowaniu Gdyni. W miarę rozwoju wojny wzdłuż granicy

S M I E R Z C H A L S K I Alfons

Gdynia

T H H

Alfons Smierzchalski
ps. „Szary Wilk”

Alfons Smierzchalski ps. „Szary Wilk” ur. 13.07.1927 r. w Szubinie woj. Poznańskie, syn Bolesława i Kazimiery.

Należał do AK od 15.01.1943 r. do 28.03.1945 r. Działał w THH, Pluton 01 AK w Gdyni. Brał udział w następujących akcjach:

Akcja „O” - zdobywanie danych osobowych wyższych oficerów Gestapo, wojsk lądowych i marynarki wojennej. Od 1941 r. pracuje w Zakładzie Energetycznym w Gdyni, gdzie zdobywa powyższe informacje.

Akcja „B2” - sporządzanie planów stanowisk ogniowych i fortyfikacji wojsk hitlerowskich i przekazywanie ich wojskom sowieckim.

Akcja „A-A” - zdobywanie ładunków wybuchowych, broni palnej itp.

W 1944 roku wywieziony na przymusowe roboty do pracy przy umocnieniach wojskowych. Brał udział w akcji sabotażu - w przerywaniu tamy. Po czym zbiegł z kolegami.

Po wojnie represjonowany przez UB.

Odznaczony: Krzyżem Armii Krajowej, Medalem Wojska po raz 1, 2, Odznaką Grunwaldu, Krzyżem Zasługi dla ZHP z Rozetą i Mieczami, Harcerskim Konspiracyjnym Krzyżem z Gwiazdą, Złotym Krzyżem Harcerskim z Mieczami, Odznaką „za Zasługi dla Miasta Gdyni”.

Biografie i wspomnienia

S Z Ź A K koło w Gdyni

s. 100

0M-98

III/1. Materiały dotyczące rodziny: Śmierchowski
Alfonso

1. ; Dane osobowe do biografii śp. Edmunda Śmierchowskiego wraz z listem przewodnim z 29.04.2004r., kserokop. rękop. (list) i kserokop. mpisu.

k. 1 s. 15

*Archiwum i Muzeum Pomorskie
Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polak
w Toruniu

Wzrost dnia: 6 05 2006
15.85 / A. Pom - 410

Oryg. listu i w domnych osobowych do
biografii śp. Edmunda Śmierchałskiego
w J: Śmierchałski Alfons

Lauozna Pani Eln!

W: 1084/1837 Pom. w. I/1

Zarodek Panią przepraszaam za skrócenie i napisanie od nowa biografii mojego brata śp. Edmunda Śmierchałskiego.

Same, które opisałem są ujęte chronologicznie i oparcie o posiadane zapiski historyczne i z własnej pamięci.

Najpierw chciałem napisać poprawki skreślając nie-które nieprawidłowości, ale gdy zorientowałem się, że z tego nic nie wyjdzie, postanowiłem, że będzie lepiej aby prawdę historyczną ująć tak jak ona rzeczywiście stała przedstawiła.

Wiem, że nie wszystkie wydarzenia, które opisałem należą do opisu biograficznego, ale bez tego nie można było zrobić opisu o czymś co jest ważne.

Jeżeli chodzi o akcje ukrycia pamięć H. Siemkiewicza i tablicy pamiątkowej H. Żelaznego to wiem że brat mój i jego brat z tej akcji udziału nie mieli. Mógł zaistnieć błąd z tego względu, że wujek nasz miał takie same imię Edmund jak mój brat z tym samym nazwiskiem Śmierchałski.

Proszę nie uwzględniać w biografii skróconego opisu na stronie 4 mojego opisu. Uważam, że gdyby o każdym ciutku THH, pisali jakieś zadanie miał do wykonania to naprawdę cała bibliografia składała by się z kilku tomów.

Opis mój na stronie 4 skaucytem słowami, magazynu "Kształt i kształt", gdyż z zakończeniem Pani pisma na str. 2 pozostawiam bez zmian poza poprawkami i skreśleniem na stronie 3, również odcinek "Kancelaria" "Stutthof" gdyż mój nie był.

Przepraszam dwa zdjęcia mojego brata Edmunda z prośbą aby Pani zrobiła kopie z oryginalu przez komputer. To drugie zdjęcie jest matką wyrażone jeżeli przyda się do czegoś to proszę je zatrzymać. Oryginał natomiast proszę zwrócić gdyż jest to moje jedyne zdjęcie jakie posiadam.

P.S. Maszynopis pisanym przez siebie jest poprawiony i uzupełniony i napisano Pani sobie z kilku poradzi. Jeżeli chodzi o mnie to muszę Pani wyznać że razem z moją małżonką mieliśmy w styczniu br. wypadek samych chodzący, po którym do dnia dzisiejszego się leczyliśmy, i tylko dzięki miłości lekarzy, że życie nasze zostało ocalone.

Życzę Pani i całemu zespołowi zdrowia i wszelkiej pomyślności w życiu prywatnym i przy opracowywaniu bibliografii

P.S. II

Na ostatniej stronie Pani skróconego napisanego

skróconego i restytucji drukującego Śmierchałski THH.

Zastanawiam

gdyż, 29.04.2007r.

List dotyczący konsultacji biografii Edmunda
Śmięchalskiego (projektu) do z. 6 "Słownika
biograficznego konspiracji pomorskiej 1939-45"

15.09.2004r. Leśkosh

III/2. Materiały dotyczące okresu
przed okupacją - Śmierchowski Alfons

1. Rozkaz Komendanta Chorągwi
L. 1/39 w dn. 10.02.1939, wrochop.
oryg.

N. 4 S. 1-4

zetr. do listu z 14.07.2003 - 2. IV
»**Twierdzą nam będzie każdy próg!**«

Rozkaz Komendanta Chorągwi L. 1/39 z dnia 10. II. 1939 r.

Podaję do wiadomości list nadesłany do dha Generała Bortnowskiego Władysława — Przewodniczącego naszego Okręgu przez hm Aleksandra Jamrozka — Kom. Pogotowia Harcerzy.

Cieszyn, dnia 17 stycznia 1939 r.

JWPan Generał Bortnowski Władysław,
Dowódca Sam. Grupy Operacyjnej
„Słask“

w Toruniu

Czcigodny i Kochany Panie Generale!

Za słowa uznania dla Harcerstwa, skierowane na moje ręce jako Komendanta Pogotowia Harcerzy na Pograniczu Śląska Cieszyńskiego, serdecznie dziękuję. Będą one dla nas nie tylko cennym dokumentem oceny naszej pracy przez Dowódcę Samodzielnej Grupy Operacyjnej „Słask“, ale przede wszystkim wielkim zobowiązaniem do pracy w myśl słów Pana Generała: „Związek Harcerstwa w Polsce to nie tylko obywatele, ale przede wszystkim to pogotowie młodzieży polskiej do pracy dla dobra Ojczyzny“. Chcemy umieć codziennie dla Polski pracować, a w chwilach ciężkich chcemy być pierwszymi, którzy będą gotowi wszystko dla Niej poświęcić.

Byliśmy dumni i szczęśliwi, że oddając się w chwilach walki o Zaolzie do dyspozycji Władz Wojskowych, meldowaliśmy się Panu Generalowi, który jest w codziennej pracy stale z nami jako Przewodniczący Okręgu Pomorskiego Związku Harcerstwa Polskiego.

C z u w a j !

(—) Aleksander Jamrozek,
Komendant Pogotowia Harcerzy.

Podziękowanie. Za przesłane nam życzenia świąteczne i noworoczne wyrażam niniejszym najserdeczniejsze podziękowanie.

OSOBOWE.

1. Odznaczenia:

Z szeregów naszych za swą pracę wyróżniony został „Brązowym Krzyżem Zasługi“ dz. Murawski Alfons — Grudziądz.

2. Komenda Chorągwi:

Mianuję współpracownikami Komendy Chorągwi przydziałem do Wydziału Żeglarskiego Druhów:
pn Szczypiórkowskiego Zygmunta
cw. Gostomskiego Czesława
ppor. Zdrodowskiego Henryka
cw. Muszyńskiego Adama.

3. Mianowania Hufcowych:

Rozkazem Druha Naczelnika Harcerzy L. 16 z dnia 10. XII. 1939 r. mianowani zostali hufcowymi:
hm Kaliski Tadeusz — Inowrocław I
hm Strachanowski Marcin — Inowrocław IV
p. 6. hufcowymi:
HR Nawrocki Telesfor — Inowrocław II
HR Gałęzewski Józef — Inowrocław III
HR Tokarski Witold — Inowrocław V.

4. Komendy Hufców:

a) Zatwierdzam skład Komendy Kujawskiego Rejonu Harcerzy w Inowrocławiu:

Hm Kaliski Tadeusz — referent drużyn
HR Reszka Stefan — przyboczny i sekretarz
HR Masłowski Aleksander — referent skarbowo-gospodarczy
HR Gałęzewski Józef — referent WF i PW
ks. prof. Wróblewski Dezydery — kapelan
Dr: Kubiak Leon — lekarz.

b) Mianuję Referentem Drużyn Żeglarskich przy Komendzie Harcerzy na m. Bydgoszcz — ph Majka Zygfryda.

c) Zatwierdzam następujący skład Komendy Hufca w Wyrzysku:

HR Gniatczyk Bogusław — przyboczny
HO Jumski Zygmunt — sekretarz
HR Malich Łucjan — namiestnik zuchowy
HO Górski Franciszek — ref. drużyn harc. i skautów
HO Fórmanek Tadeusz — ref. starszo-harc.
HO Nowacki Czesław — ref. p. w. i w. f.
Dr. Izdebski Kazimierz — lekarz
ks. Skrzypiński Feliks — kapelan.

d) Mianuję członkami Komend Hufców:

Brodnica:

hm Szalla Józef — referent drużyn

wyw. Wroński Bogdan — sekretarz
Turowski Franciszek — gospodarz i bibliotekarz

Świecie:

ph Lulla Alfons — przyboczny
HO Porożyński Czesław — ref. skarbowo-gospodarczy
ph Lulla Alfons — namiestnik zuchowy
ph Kędziński Jan — ref. drużyn harcerzy i skautów
ph Eckstein Kazimierz — ref. w. f.
ks. prof. Szymański — kapelan

Gdynia I.

ćw. Kudelski Zbigniew — ref. p. w. i w. f.
ph Gajdowski Klemens — ref. wykszolenia.
HR Sobieraj Włodzimierz — ref. prasowy

5. Komisje prób:

A. Zatwierdzam komisję próby na stopień Harcerza Rzeczypospolitej przy Komendach Hufców z ważnością do 30. IX. 1939 r.

a) Aleksandrów Kuj:

ph ks. Jacewicz Wiktor — przewodniczący
ph Ciszewski Henryk — członek
HR ks. Maciejewski Stanisław — członek

b) Grudziądz:

dz. Murawski Alfons — przewodniczący
dz. Szudobaj Edmund — członek
HR Grzelczak Kazimierz — członek
HR Czyżewski Łucjan — członek

c) Inowrocław:

hm Stróżyński Jan — przewodniczący
hm Kaliski Tadeusz — członek
hm Strachanowski Marcin — członek
HR Nawrocki Telesfor — członek
HR Gałęzewski Józef — członek

d) Włocławek:

hm Koziński Józef — przewodniczący
hm Kłodawski Józef — członek
ph Bojanowski Jan — członek
dz Jakubowicz Eweryst — członek

e) Wyrzysk:

hm Bruzdziński Józef — przewodniczący
ph Guth Kazimierz — członek
HR Gniatczyk Bogusław — członek
HR Malich Łucjan — członek

B. Zatwierdzam komisję na stopień wioslarza przy 7 Drużynie Skautów im. K. Chodkiewicza — Bydgoszcz z terminem ważności do 30. IX. 1939 roku w składzie:

żegl. ćwik Mikoda Tadeusz — przewodniczący
wiosł. HO Piechowski Franciszek — członek
ph Woliński Alfons — członek.

6. Komisje P. O. S.

Rozkazem Druha Naczelnika Harcerzy L. 1/39 z dnia 10. I. 1939 r. zatwierdzone zostały następujące Komisje P. O. S. przy Komendach Hufców:

Lipno:

ph Budzyński Adam — przewodniczący
dr. Saczko Dymitr — członek
Dzwonkowski Stanisław — członek
Konieczny Kazimierz — członek
Luliński Anzelm — członek

Bypin:

ph Łukowski Bonifacy — przewodniczący
dr. Słomiński Roman — członek
Kopczyński Stefan — członek
Szałkowski Jan — członek

Włocławek:

hm Koziński Józef — przewodniczący
dr. Godlewski Feliks — członek
dz. Jakubowicz Eweryst — członek
Decyzją z dnia 4 października 1938 r. zatwierdza Druha Naczelnika Komisje P. O. S. przy Komendzie Hufca Harcerzy w Toruniu w składzie:
hm Krzewiński Aleksander — przewodniczący
dr. Roth Brunon — członek
Kowalski Bronisław — członek
ph Kałamarski Paweł — członek

7. Zatwierdzenie kierownictw kregów:

Zatwierdzam następujące kierownictwa kregów starszoharcerskich.

Krąg Starszoharcerski im. Zawiszy Czarnego w Inowrocławiu:

HR Zgłiszczyński Antoni — kierownik
Niezborata Bernard — z-ca kierownika
Bayer Witold — sekretarz

Krąg Starszoharcerski przy szczepie im. Stanisława Staszica w Bydgoszczy:

ph Klemiński Leonard — kierownik
ph Wilamowski Edward — z-ca kierownika
HR Cieszyński Roman — sekretarz
HR Szydłowski Bronisław — skarbnik

8. Mianowania drużynowych:

A. Mianuję drużynowymi Druhów:
ph ks. Jacewicza Wiktora — 1 Drużyny Harcerzy im. Romualda Traugutta — Aleksandrów Kuj.
HR Mikołajewskiego Henryka — 6 Druż. Harcerzy im. Tadeusza Kościuszki — Bydgoszcz
ćw. Skarbka Mieczysława — 2 Drużyny Skautów — Czersk.

B. Mianuję kierownikiem Morskiego Kregu Starszoharcerskiego im. Króla Władysława IV — Gdynia — HR Cieślaka Tadeusza.

9. Mianowania instruktorów:

Rozkazem Druha Naczelnika Harcerzy L. 1 z dnia 10. I. 1939 r. mianowany został podharc mistrzem druhy Cieślowski Piotr — Gdynia.

10. Próba drużynowego:

Zatwierdzam odbyłą próbę drużynowego na kursie zimowym drużynowych Chorągwi Pomorskiej w Kościelisku Druhom:

wyw. Bruckiemu Janowi
mł. Chełmińskiemu Romualdowi
wtyw. Cichockiemu Norbertowi
ćw. Gałęzewskiemu Eligiuszowi
wtyw. Gapińskiemu Zbigniewowi

wyw. Gierczyńskiemu Leszkowi
cw. Kaźmierczakowi Romanowi
wyw. Litwickiemu Mieczysławowi
mł. Malakowi Benedyktowi
cw. Mirgałowskiemu Zbigniewowi
cw. Mreła Henrykowi
cw. Renkowi Marianowi
cw. Reglińskiemu Norbertowi
HO Rudnikowi Janowi
HO Rudnickiemu Tadeuszowi
wyw. Skoniecznemu Leszkowi
wyw. Steinowi Stefanowi
HO Stawińskiemu Andrzejowi
HO Szkudłapskiemu Alfonsowi
cw. Szultkowi Józefowi
cw. Weidemannowi Henrykowi
wyw. Zdońskiemu Albinowi.

11. Przyznanie stopnia:

Na podstawie odbytej próby na kursie podharcemistrzowskim w Zakopanem 1937 r. przyznaję stopień Harcerzy Rzeczypospolitej Druhowi Rakowskiemu Pawłowi — Chełmno.

Na podstawie odbytej próby na kursie drużynowych Chorągwi Pomorskiej w Strażymiu przyznaję stopień Harcerza Orlego Druhom:

Chojnowskiemu Bolesławowi — Górzno
Gawrychowi Brunonowi — Drzycim
Klementowskiemu Teodorowi — Działdowo.

12. Zwolnienia drużynowych:

A. Zwalniam z obowiązków drużynowego 6 Drużyny Harcerzy im. Tadeusza Kościuszki — Bydgoszcz
ph Kątnego Henryka.

B. Zwalniam z funkcji Kierownika Morskiego Kręgu Starszoharcerskiego im. Króla Władysława IV
Gdynia hm Kwizdzińskiego Franciszka.

13. Urlopowani:

A. Druh Naczelnik Harcerzy dceyżją z dnia 10. IX. 1938 r. udzielił urlopu hm Adamskiemu Leonowi do dnia 31. X. 1939 r.

B. Udzielam urlopu do dnia 31 lipca 1939 r. Druhowi ph Rogosiowi — Gdynia.

14. Zmiana przydziału:

Druh Naczelnik Harcerzy zmienił przydział Druhom:

ph Poppkowi Edwardowi do G. K. H.
ph Gęsickiemu Konradowi do Chor. Śląskiej
hm Gołębiowskiemu Zenonowi do G. K. H.

15. Wycofanie z kształcenia instruktorskiego:

Wycofuję z kształcenia podharcemistrzowskiego
dha Janusza Lewandowskiego z 6 Drużyny Harcerzy
im. Tadeusza Kościuszki w Bydgoszczy.

ORGANIZACYJNE.

1. Próbné kręgi starszoharcerskie:

Przyjmuję na okres próbny do dnia 15 grudnia 1939 r. Krąg Starszoharcerski przy Szczepie im. Stanisława Ślaskiego w Bydgoszczy i Krąg Starszoharcerski im. Zawiszy Czarnego w Inowrocławiu.

2. Znaki nasłuchowe:

Główna Kwatera Harcerzy przydzieliła następującym jednostkom i harcerzom krótkofalowe znaki nasłuchowe:

SPL 1814 — Harcerskiemu Ośrodkowi Radiowemu przy 6 Drużynie Harcerzy Bydgoszcz.

SPL 1819 — cw. Oleg Zaria Włocławek.

SPL 1821 — Harcerskiemu Ośrodkowi Radiowemu przy 1 Drużynie Harcerzy Bydgoszcz.

SPL 1826 — Witoldowi Rydzkowskiemu przy 1 Drużynie Harcerzy Chojnice.

SPL 1837 — Edmundowi Redwanzowi przy 1-ej Drużynie Harcerzy Świecie.

SPL 1838 — Bogdanowi Ołtarzewskiemu przy 1 Drużynie Harcerzy Świecie.

3. Rejon Kujawski:

Z dniem 30 listopada 1938 r. przekształcam Hufiec Harcerzy w Inowrocławiu na Komendę Harcerzy Rejonu Kujawskiego w Inowrocławiu.

W skład Komendy Harcerzy Rejonu Kujawskiego w Inowrocławiu wchodzi Hufce: I, II, III, IV i V.

RÓŻNE ZARZĄDZENIA.

1. Konkurs łączności:

Dowództwo Wojsk Łączności ogłosiło konkurs nieograniczony na pracę pisemną z dziedziny łączności na następujące tematy:

- 1) Zagadnienie zasilania urządzeń łączności w strefie bojowej, operacyjnej i dla potrzeb opl.
- 2) Zastosowanie radia w umocnieniach stałych.
- 3) Współpraca polowej sieci telefonicznej z siecią stałą Min. Pocz. i Telegr.
- 4) Ilościowe zużycie sprzętu i materiału łączności w warunkach nowoczesnej wojny.

Z warunkami konkursu można się zapoznać u Powiatowych Komendantów p. w. wzgl. na żądanie prześle Komenda Chorągwi.

2. Amunicja małokalibrowa:

Komenda Chorągwi Harcerzy zawiadamia, że może oddać do użytku hufcom naboje do broni małokalibrowej w cenie 2.70 zł za 100 szt. naboju shortów (bez porta).

Zamówienia wraz z równoczesną wpłatą kierować do Komendy Chorągwi do końca lutego br.

3. Mapy wojskowe:

Wojskowy Instytut Geograficzny przyznał harcerskim jednostkom organizacyjnym przy zakupie map wojskowych 1:100.000 i 1:25.000 50% zniżki od cen katalogowych. Aby otrzymać powyższą zniżkę, należy nadesłać drogą służbową zapotrzebowanie na mapy na wzorach otrzymanych hufce z G. K. H. wpłacając równocześnie należność na P. K. O. Nr 202.642 — Sklepik Harcerski i dopłacając 55 gr na porto.

4. Urlopy:

Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego o-kólnikiem Nr 204 z dnia 24. X. 1938 r. i Nr 235 z dnia 22. XII. 1938 r. podało do wiadomości kursy harcerskie, z których uczestnicy będący nauczycielami mogą korzystać z urlopów.

5. Czasopisma i podręczniki harcerskie:

a) Dwutygodnik „Zuch“ z dniem 15 stycznia 1939 r. zwiększa dwukrotnie swoją objętość i liczyć będzie 16 stron. Wpłynię to na dalsze podniesienie poziomu pisma i w związku z tym polecam wszystkim drużynowym drużyn zuchowych zainteresować zuchów tym pismem w szczególności zaś wszystkie dru-

zynny zachowe winny wziąć udział w konkursie propagandowym „Zucha“, na który redakcja przeznaczyła 500 nagród. Konkurs ten jest ogłoszony w 8-ym numerze „Zucha“, który wszystkie drużyny zachowe otrzymują bezpłatnie. W razie nieotrzymania należy zwrócić się do administracji „Zucha“, Lwów, Kurkowa 3, która natychmiast prześle żądany numer. Ponadto „Zuch“ jest do nabycia we wszystkich większych księgarniach i kioskach „Ruchu“.

b) W związku z nowym rokiem przypominam o obowiązku odnowienia prenumeraty czasopism harcerskich. Prenumerata roczna miesięcznika starszyzny p. t. „W Kręgu Wodzów“ wynosi rocznie zł 5,— (do stycznia do czerwca zł 3,—, od września do grudnia włącznie zł 2,—).

Prenumerata roczna dwutygodnika młodzieży harcerskiej „Na Tropie“ wynosi rocznie zł 4,— (od stycznia do czerwca włącznie zł 2,70, od września do grudnia włącznie zł 1,60).

Prenumerata łączna „W Kręgu Wodzów“ i „Na Tropie“ wynosi rocznie zł 8,— (obowiązuje tylko przy wpłacie za cały rok z góry).

Adres Redakcji i Administracji:

Harcerskie Biuro Wydawnicze „Na Tropie“ Ska z o. o., Warszawa, ul. Łazienkowska Nr 7, konto P. K. O. Nr 62288.

c) **Skauting dla chłopców**, Lorda Baden Powella, podstawowy podręcznik o skautingu, opatrzony przedmową Naczelnika Harcerzy, inż. Zb. Trylskiego, ukazał się już z druku nakładem H. B. W. „Na Tropie“ Ska z o. o. Książka ta zawiera 400 str. druku i liczne ilustracje. Oprawa płócienna. Cena zł 5,—. Nabywać i zamawiać można w Sklepiku Harcerskim przy Komendzie Chorągwi.

d) Już ukazał się z druku **Kalendarzyk Harcerza na rok 1939**, wydany nakładem H. B. W. „Na Tropie“ Ska z o. o. „Kalendarzyk“ zawiera obszernie wiadomości o Polsce i Harcerstwie, ilustracje zwierząt, drzew i roślin, wskazówki sportowe, higieniczne, dotyczące życia w polu, w obozie i w domu, notatnik wywiadowczy, obozowy i sportowy. Format dogodny, kieszonkowy. Cena egzemplarza: w oprawie kartonowej zł 1,30, w oprawie płóciennej zł 1,50.

6. Zestawienia statystyczne.

Drużyny, które nie nadesłały dotychczas zestawień statystycznych (termin minął 15. I. 1939 r. do Komendy Hufca), prześlą je natychmiast. Równocześnie nadesłać usprawiedliwienie, dlaczego zarządzenia nie wykonali w terminie.

C z u w a j !

Komendant Pomorskiej Chorągwi Harcerzy:
(—) Cieplik Tadeusz.

LIST OKÓLNY KOMENDY CHORAĞWI L. 3 Z DNIA 10. II. 1939 r.

Podaję tabelę najlepszych wyczynów w lekkiej atletyce harcerzy z Chorągwi Pomorskiej za ostatnie 3 lata.

konkurencja	Wyniki	Data zdob.	Miejsce zdobycia	Nazwisko i imię	Hufiec
Biegi:					
60 m	7 sek.	13. 10. 35	Gdynia	Kucharski Zygm.	Grudziądz
80 m	9.8 sek.	18. 9. 38	Poznań	Matz Jerzy	Chełmża
100 m	11.4 sek.	26. 6. 38	Starogard	Jurek Zdzisław	Aleksandrów
200 m	24.9 sek.	26. 6. 38	Starogard	Jurek Zdzisław	Aleksandrów
400 m	56.5 sek.	18. 9. 38	Poznań	Kreft Franciszek	Starogard
800 m	2 m. 12.3 sek.	28. 6. 36	Chojnice	Biliński Julian	Chełmno
1000 m	3 m. 2.6 sek.	27. 5. 34	Grudziądz	Stebart Józef	Grudziądz
3000 m	10 m. 1 sek.	27. 5. 34	Grudziądz	Wilczewski Józef	Grudziądz
4 × 60 m	30.4 sek.	28. 6. 36	Chojnice	Hufiec	Starogard
4 × 75 m	39.4 sek.	26. 6. 38	Starogard	Hufiec	Brodnica
4 × 80 m	39.6 sek.	18. 9. 38	Poznań	Hufiec	Chełmża
4 × 100 m	47.9 sek.	28. 6. 36	Chojnice	Hufiec	Starogard
4 × 400 m	3 m. 47 sek.	18. 9. 38	Poznań	Hufiec	Starogard
olimpijsk.	3 m. 55.4 sek.	13. 10. 35	Gdynia	Hufiec	Starogard
Skoki:					
w dal	625 cm	18. 9. 38	Poznań	Becker Jerzy	Starogard
wzwyż	166 cm	28. 6. 36	Chojnice	Oszwałdowski Jan	Chojnice
o tyczce	295 cm	26. 6. 38	Starogard	Makowski Kazim.	Starogard
Rzuty:					
dysk 1 kg	42.76 m	13. 10. 35	Gdynia	Tut'ewski Antoni	Grudziądz
dysk 2 kg	35.30 m	27. 5. 34	Grudziądz	Palewicz Leon	Grudziądz
oszczep	53.43 m	18. 9. 38	Poznań	Kornać wski Wilh.	Brodnica
piłka palantowa	75.86 m	27. 5. 34	Grudziądz	Richter Gerhard	Starogard
granat 300 gr.	78.93 m	28. 6. 36	Chojnice	Cholaszczyński J.	Sępólno
granat 800 gr.	59.90 m	26. 6. 38	Starogard	Czerwiński Jaz	Brodnica
Pchnięcie:					
kulą 5 kg	13.53 m	28. 6. 38	Chojnice	Kwast Jan	Chełmno
kulą 7.256 kg	10.52 m	13. 10. 35	Gdynia	Palewicz Leon	Grudziądz

C z u w a j !

Kierownik Wydziału W. F. i P. W.
(—) Macierzyński Tadeusz — hm.

Komendant Pomorskiej Chorągwi Harcerzy:
(—) Cieplik Tadeusz — hm.

III/3 Materiały dotyczące okresu okupacji: Śmieszałski
Alfons

1. Protokół Komisji weryfikacyjnej
Kółca T H H Św. Ł. Ł. A K w Gdyni z
20.09.1991r., napis, kserokop. (zotcznik
do listu z 19.04.2001r. k. 4 s. 1-4
2. Uzupełniające lista członków
T H H - A K w Gdyni ..., napis, oryg. k. 2 s. 5-6
- zotcznik do listu z 19.04.2001
(s. IV)
3. Piśmo przystane przez Alfonsa
Śmieszałskiego w sprawie zwery-
fikowanych członków Kręgu Hłec-
ny Kombatantów i Instruktorów
Seniorów T H H w Gdyni meeting
stało na obiedzi 16.03.1999
kserokop. k. 3 s. 7-11

P R O T O K O Ł

Komisji weryfikacyjnej
Koła Tajnego Hufca Harcerzy Światowego Związku
Żołnierzy Armii Krajowej w Gdyni

Spisany w dniu 20 września 1991 r. w sprawie weryfikacji działalności członków Tajnego Hufca Harcerzy w Gdyni w latach 1939 - 1945 oraz podstaw włączenia organizacji T.H.H. do Armii Krajowej.

Komisja w składzie :

1. Edmund Śmierchalski - Przewodniczący
Komendant T.H.H.-A.K.
1943 - 1945 r.
2. Józef Wawrzyńczyk - Członek
Z-ca Komendanta T.H.H.
A.K. 1943-1945 r.
3. Robert Dyduch - Członek
Członek T.H.H.-A.K.

po zapoznaniu się z dokumentami osobowymi członków koła T.H.H. stwierdza że :

1. Pełniący krótki okres obowiązków komendanta T.H.H. w Gdyni phm Hubert Regliński ze względu na przyjęcie przez jego ojca III grupy niemieckiej t.zw. "Eingedeutscht" rezygnuje z zajmowanego stanowiska. W pierwszej połowie marca 1943 r. zostaje wcielony najpierw do niemieckiej służby pracy t.zw. "Arbeitsdienst" a potem do niemieckiego wojska.
phm Hubert Regliński odchodząc z T.H.H. nie przekazał nowej Radzie T.H.H. żadnych informacji o jakichkolwiek działaniach na zewnątrz T.H.H. a także o kontaktach z przedstawicielami wywiadu Armii Krajowej. Przekazał jedynie część rozkazów dotyczących działań typu organizacyjnego, pistolet "Parabellum" 0,8 mm z amunicją banderę ze statku szkolnego Z.H.P. "Zawisza Czarny" i opaski naramienne z lilijką, oraz pieczętki.
2. Członkowie dotychczasowej Rady Hufca i inni zastraszeni aresztowaniem przez gestapo członków "Szarych Szeregów" w tym i komendanta T.H.H. hm Henryka Szymańskiego, które wydarzyło się na przełomie września i października 1942 r. nie podjęli dalszej aktywnej współpracy z nowopowołaną na początku 1943 r. Radą Hufca i jej przewodniczącym HR Edmundem Śmierchalskim. Stali się oni biernymi członkami T.H.H. będącymi w ukryciu lub działającymi samodzielnie do końca wojny.

W akcjach o kryptonimach B - 1, B - 2, A - A nie brali udziału :

1. phm Edmund Lemański "Szara Sowa"
2. HR Roman Kazmierczak "Piegowaty Głaz"
3. HR. Ryszard Chrzanowski "Wielki Wąż"
4. phm Władysław Berendt "Mruczący Niedzwiedz"
5. phm Tadeusz Hartel "Złota Błyskawica"
6. HR Gwidon Hartel "Sokole Oko"
7. HR Renata Hartel "Smaragdowa Paproć"
8. phm Henryk Król "Słona Woda"
9. HR Irena Balińska "Zielony Storczyk"

od początku marca 1943 r. następuje reorganizacja T.H.H. powstają dwa plutony, których dowództwo obejmują :

Pluton 01 THH HR Edmund Śmierchalski ps. "Morski Orzeł"
Pluton 02 THH HR Józef Wawrzyńczyk ps. "Twarde Serce"

Do plutonu 01 THH dołączona zostaje żeńska drużyna prowadzona przez drużynową Janinę Czaplewską oraz wolno działająca w Gdyni-Orłowie grupa Sylwestra Cudzika ps. "Sylwester".

Następuje nabór nowych członków oraz zostaje wprowadzona nowa numeracja od liczby 200 wzwyż.

Nowi członkowie wywodzili się ze znanych gdyńskich rodzin, z których młodzież harcerska była ze sobą zaprzyjaźniona. Bywało tak, że z jednej lub dwu ze sobą spokrewnionych rodzin wstępowało do THH. dwóch, trzech i więcej członków. Była to młodzież, której ojcowie byli powstańcami wielkopolskimi lub legionistami marszałka J. Piłsudskiego.

Młodzi członkowie THH. zmuszeni przez Niemców do prac fizycznych w różnych instytucjach komunalnych a także pracujących bezpośrednio dla wojska jak stocznia Deutsche Werke Kiel, Marine Torpedo Versuchs anstalt, Flugzeugwerke itp. zdobywali cenne materiały zwiadowcze nieprzyjaciela.

Wywiad Armii Krajowej doskonale był zorientowany o działaniu organizacji Tajnego Hufca Harcerzy i Szarych Szeregów w Gdyni.

W pierwszym rzędzie współpraca została nawiązana z Szarymi Szeregami które przekazały wywiadowi A.K. informacje o ruchach okrętów wojennych i remontu pancernika "Gneisenau".

Niewielka ilość Polaków około 30 tysięcy mieszkańców Gdyni pozostawiona do ciężkich prac fizycznych na rzecz okupanta strzeżona była przez armię policji i gestapo gdzie każde przewinienie karane było obozem koncentracyjnym lub śmiercią.

Zaginięcie planu remontu "Gneisenau'a" naprowadziło na ślad Szarych Szeregów. Brak zachowania ostrożności niektórych jej członków dopomógł gestapo do aresztowania i likwidacji organizacji Szarych Szeregów w Gdyni pod koniec 1942 r.

Rozmowa Lucjana Cykowskiego z rzekomymi członkami T.O.W. "Gryf Pomorski", którzy de facto byli agentami gestapo Witold Świętochowski i Jan Kaszubowski vel Hans Kassner podoficer SS. doprowadziła do jego aresztowania.

W podobny sposób Witold Świętochowski z zamiarem ucieczki do Szwecji nawiązał kontakt z grupą przerzutową Franciszka Szwarca w Gdyni, którą w dniu 8 sierpnia 1943 r. w całości w jego mieszkaniu aresztowało gestapo.

W T.H.H. wprowadzono obowiązek ścisłego przestrzegania tajemnicy w rozmowach z nieznanymi. Do rozmów na temat organizacji mogło dojść dopiero po sprawdzeniu i uzyskaniu odpowiedzi z okręgu A.K. w Bydgoszczy lub centrali A.K. w Warszawie. Tak było w przypadkach oficerów wywiadu A.K. Bronisława Bojanowskiego, Stanisława Kaczmarska Edmunda Wełca, Henryka Szymanowicza i innych a także por. Joachima Joachimczyka inicjatora akcji/B-2.

- / -

Pierwsze rozmowy w sprawie włączenia Tajnego Hufca Harcerzy w Gdyni do Armii Krajowej zostały przeprowadzone pomiędzy członkiem wywiadu A.K. Bronisławem Bojanowskim a komendantem T.H.H. w Gdyni Edmundem Śmierchalskim na początku marca 1943 r. W rozmowie tej ustalono, że Bronisław Bojanowski jako członek wywiadu A.K. został upoważniony przez władze okręgu A.K. w Bydgoszczy do przedstawienia propozycji przystąpienia T.H.H. do A.K. Decyzja włączenia T.H.H. do A.K. miałyby być podjęta przez władze okręgu po otrzymaniu pozytywnego potwierdzenia przez T.H.H. Ustalono, że na następnym spotkaniu, które wyznaczono za 12 dni zostanie udzielona pozytywna odpowiedź upoważnionym oficerom wywiadu A.K. po uzgodnieniu warunków przystąpienia z Radą Hufca.

W połowie marca 1943 r. nastąpiło spotkanie z oficerami wywiadu A.K. kapitanem Edmundem Welcem /01-185/ i por. Stanisławem Kaczmakiem /01-186/ oraz przedstawicielami Rady Hufca T.H.H. w Gdyni komendantem Edmundem Śmierchalskim i jego zastępcą Józefem Wawrzyńczykiem.

Spotkanie miało miejsce w mieszkaniu Józefa Wawrzyńczyka w Gdyni przy ul. Śląskiej w obecności członkini Rady THH. Mieczysławy Oleszak na którym omówiono i uzgodniono warunki włączenia THH. do A.K. :

1. Istniejący układ organizacyjny THH. ustalony przez Radę Hufca pozostaje bez zmian.
2. Dowódcy plutonów 01 i 02 HR Edmund Śmierchalski i HR Józef Wawrzyńczyk zostaną zaprzysiężeni na członków Armii Krajowej a w ich imieniu pozostali członkowie THH.
3. Organizacja przyjmie nazwę Tajny Hufiec Harcerzy Armii Krajowej w Gdyni i wejdzie w skład V Korpusu jako druga podgrupa "Grupy IV"
4. Stałym przedstawicielem V Korpusu IV Grupy wywiadu A.K. do współpracy z T.H.H.-A.K. wyznaczony został por. Stanisław Kaczmarek
5. Ideologia harcerska ma być nadal pielęgnowana a tradycje THH. utrzymane.

Uroczyste zaprzysiężenie Komendanta THH. Edmunda Śmierchalskiego i jego zastępcy Józefa Wawrzyńczyka na członków Armii Krajowej nastąpiło w obecności kap. Edmunda Welca i por. Stanisława Kaczmarka pod koniec marca 1943 r.

Późniejsze spotkania z oficerami wywiadu A.K. miały charakter roboczy i związane były z przekazywaniem zdobytych przez członków T.H.H.-A.K. materiałów zwiadowczych.

Indywidualne działanie Zygmunta Tanasia w sprawie prowadzenia rozmów z przedstawicielami Okręgu A.K. w Bydgoszczy na temat włączenia T.H.H. do A.K. nie przyjmuje się jako wiarygodne gdyż ani okoliczności ani daty podawane przez niego nie pasują do siebie.

Dowództwo THH. działające od 1943 r. nie utrzymywało kontaktu z szefem wywiadu odcinka Tczew, Gdańsk, Gdynia Janem Belauem ps. "Mściwój" Do stałego kontaktu A.K. z T.H.H. wyznaczony został por. Stanisław Kaczmarek. Potwierdza się natomiast kontakt Rady Hufca THH. z por. wywiadu A.K. z Bydgoszczy Henrykiem Szymanowiczem, który miał miejsce w m-cu lipcu 1943 r.

. / .

Światowy Związek
Żołnierzy Armii Krajowej
K O Ł O
ul. J. Piłsudskiego 10
10-000 Gdynia

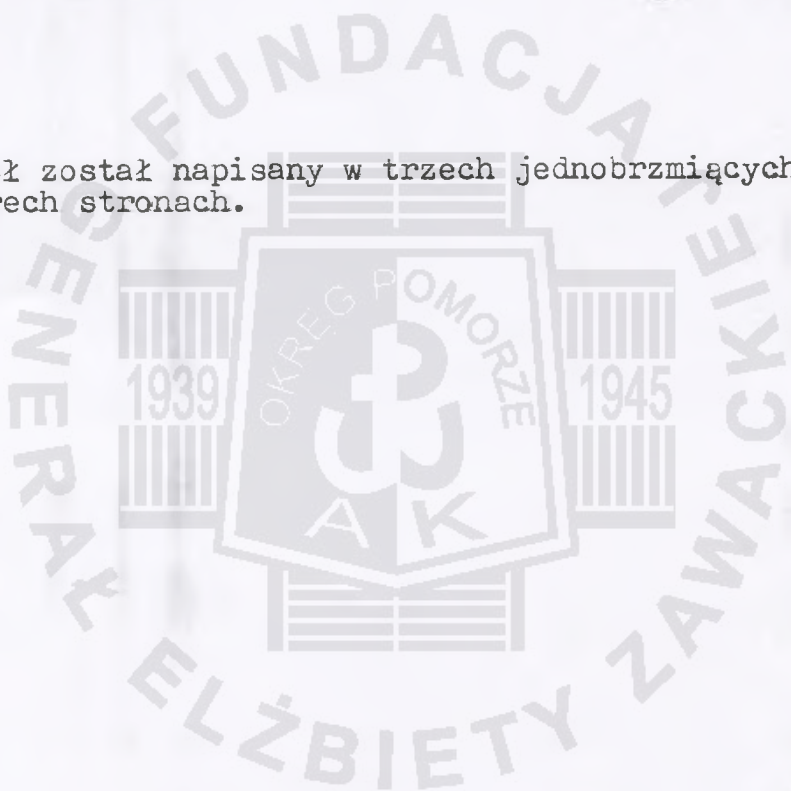
Na tym protokół zakończono i podpisano :

- 1. Przewodniczący Komisji Weryfikacyjnej Koła T.H.H.-A.K.
Edmund Śmierchalski
- 2. Członek Komisji Weryfikacyjnej
T.H.H.-A.K.
Józef Wawrzyńczyk
- 3. Członek Komisji Weryfikacyjnej
T.H.H.-A.K.
Robert Dyduch

Przewodniczący Komisji Weryfikacyjnej-Odziałomowej

[Handwritten signature]
.....
[Handwritten signature]
.....
[Handwritten signature]
.....

Protokół został napisany w trzech jednobrzmiących egzemplarzach w czterech stronach.

Imię	Data urodz.	Miejsce urodz.	Imiona rodzic. --- --- Ojciec Matka	Adres	Data wstąpienia do organiz. konspiracyj.	Funkcja	
	3	4	5	6	7	8	9
Reglińska	01.04.1927	Goręczyno p. Kartuzy	Leon Gertruda		15.02.1943	Łączniczka "L"	
Zygmunt	1927			nie żyje	15.01.1943	Zwiadowca "Z"	
	24.02.1925	Goręczyno	Leon Gertruda	nie żyje	10.02.1940	Od 12.1942 do 03.1943 "Z"	
	15.08.1923			Gdynia	15.01.1943	Zwiadowca "K"	
	23.01.1927	Gdynia		Gdynia	15.01.1943	Zastępowy "S"	
	13.07.1926			Gdynia	15.01.1943	Zwiadowca "C"	
mund	09.11.1923	Szubin	Bolesław Kazimiera	Gdynia	15.01.1940	Od 03.1943 do 04.1945 "M" Komendant JBB	
fons	13.07.1927	Szubin	Bolesław Kazimiera	Gdynia	15.01.1943	Z-ca dowcy Plutonu OI "S"	
polit	18.06.1925	Szubin	Bolesław Kazimiera	Gdynia	04.1941	Fotograf "F" Wywiad A.K.	
ch	11.05.1933	Gdynia	Bolesław Kazimiera	nie żyje	01.09.1944	Łącznik "S"	
nryk	03.09.1921	Wolsztyn	Edmund Agnieszka	nie żyje	15.01.1940	Zwiadowca "Bj"	
fred	20.05.1927	Wolsztyn	Edmund Agnieszka	Gdańsk	15.01.1943	Zwiadowca Czł. "G.A.S." "Sv"	
zimierz	26.02.1932	Wolsztyn	Edmund Agnieszka	Gdańsk	01.09.1944	Łącznik "Kc"	
deusz	29.05.1933	Wolsztyn	Edmund Agnieszka	Gdańsk	01.09.1944	Łącznik "Du"	
d.Poyicka	12.05.1922	Srem Bozn. Konrad	Juliana	Gdynia	15.03.1943	Łączniczka "Sz"	
f	1923			nie żyje	15.01.1940	Dowódca Pl. O2 "Z-ca Kom. THH"	
	16.02.1927			Sopot	15.01.1943	Zastępowy "MR"	
	06.08.1924			nie żyje	15.01.1943	Łączniczka "J"	

imię	Data urodz.	Miejsce urodz.	Imiona rodzic. - Ojciec Matka	Adres	Data wstap. do organiz. konspiracyj.	Funkcje
2	3	4	5	7	8	9
d. Czaplewska	29.11.1921			Gdańsk	15.01.1943	Drużynowa "C"
d. Hartel	24.03.1926	Lwów		Gdynia	01.03.1943	Łączniczka "S"
Roman	08.08.1924	Lubicz-Pozn.	Adam	nie żyje	15.01.1943	Zastępowy "S"
a zd. Reglińska	15.09.1923	Goręczyno pow. Kaptusy	Leon Gertruda	Gdańsk	15.01.1943	Łącznik "M"
		Lwów		Gdańsk	15.02.1942	Zastępowy "P"
		Lwów		Warszawa	15.02.1942	Łączniczka "N"
				nie żyje	15.11.1939	Czł. Rady do Huiccy "Z"
				nie żyje	10.07.1940	Łącznik "K"
				Gdańsk	11.11.1939	Harcerz-zakła "Gryf Pom." 12 Harcerzy r
. Nowak	05.05.1926			nie żyje	15.01.1943	Zwiadowca "M"
zd. Stachowiak				nie żyje	01.03.1943	Łączniczka "B"
				nie żyje	15.03.1943	Łączn. Sanit. "
				Francja Rue Gambetta Nanteuil Le Haudouin	15.02.1943	Łączniczka "W"
Sm	20.10.1920	Szubin-Pozn.	Bolesław Kazimiera	Francja nie żyje	15.01.1943	Łączn. - Radiot
				nie żyje	15.01.1943	Drużynowy "W"
ędzińska	23.04.1926		Antoni	Gdynia	15.02.1943	Łączniczka "Z"

lista kabie w t. problemowej
„Harcerstwo”

7

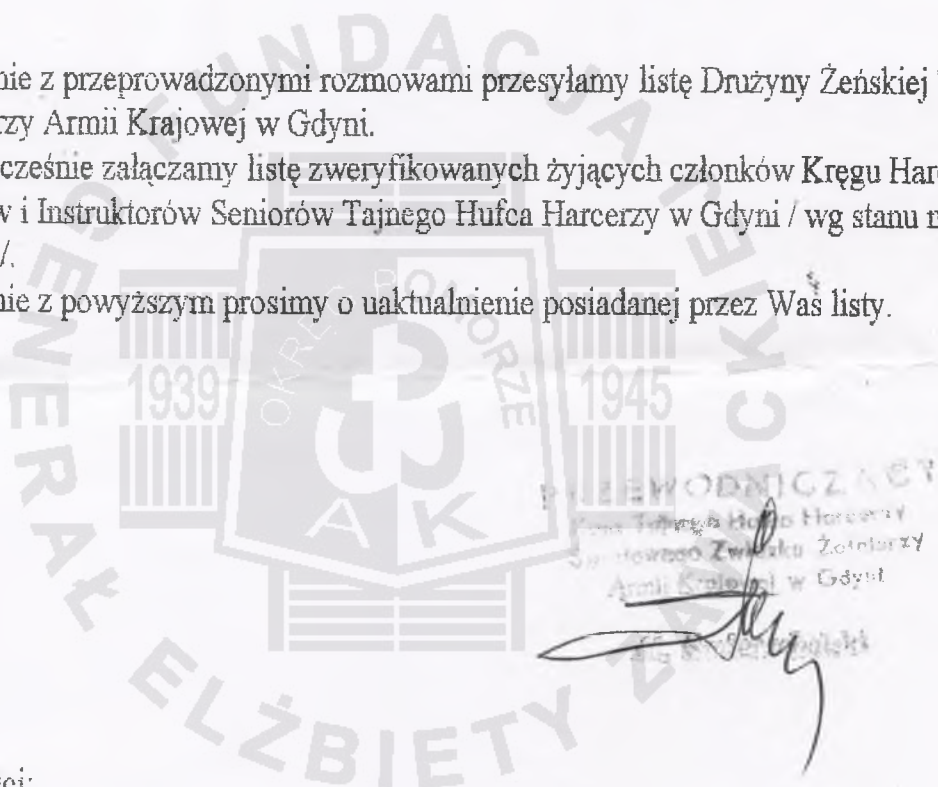
Gdynia 29.09.2006 r.

Fundacja
Archiwum Pomorskie
Armii Krajowej
87-100 Toruń
ul. W. Garbary 2

Zgodnie z przeprowadzonymi rozmowami przesyłamy listę Drużyny Żeńskiej Tajnego Hufca Harcerzy Armii Krajowej w Gdyni.

Jednocześnie załączamy listę zweryfikowanych żyjących członków Kręgu Harcerzy Kombatantów i Instruktorów Seniorów Tajnego Hufca Harcerzy w Gdyni / wg stanu na dzień 16.03.1999 r./.

Zgodnie z powyższym prosimy o uaktualnienie posiadanej przez Was listy.

Do wiadomości:

1. Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej
2. Komenda Główna Szarych Szeregów

Potwierdzam współpracę z Tajnym Hufcem Harcerzy w Gdyni,
oraz zgodność podpisu Przewodniczącego.

Związek Solidarności Polskich Kombatantów
ZARZĄD GŁÓWNY
ul. Wały Piastowskie 24
80-855 Gdańsk
tel. 308-44-40

PREZES
ZARZĄDU GŁÓWNEGO
Związku Solidarności Polskich Kombatantów
Mieczysław Filipczak

Drużyna Żeńska Tajnego Hufca Harcerzy
Armii Krajowej w Gdyni

Lp.	Nazwisko i imię	Pseudonim	Data Nr ewidenc. Urodz.	Data wstap.do THH AK	Stanowisko	Funkcja	Miejsce zamieszkania
1.	Adameczak - Lipska Maria	„Płowa Sarenka”		01.03.1943	Zastępowa	Łączniczka	adres nieznany
2.	Banach-Kalisz Helena	„Złota Wiewiórka”		01.03.1943	Harcerka szer.	- „ -	adres nieznany
3.	Będzińska-Nicka Maria	„Złotowłosa Osika”	24.03.26	15.02.1943	- „ -	- „ -	31-381 Gdynia
4.	Czapiewska - Berent Janina	„Czarna Janka”	29.11.21	15.01.1943	Drużynowa	Komendant	80-402 Gd-Wrzeszcz
5.	Górecka Helena	„Lena”	18.06.20	15.02.1943	Harcerka Szer.	Łączniczka	Gdynia
6.	Górecka Leokadia	„Lania	06.08.23	15.02.1943	- „ -	- „ -	zginęła w czasie bombardowania w 1945 r.
7.	Hartel - Brzeska Renata	„Szmara- gdowa Paproć”	01.05.26	01.03.1943	- „ -	- „ -	81-381 Gdynia
8.	Nowak - Lewicka Zofia	„Bystro- oka”	05.05.26	01.03.1943	- „ -	- „ -	zmarła 28.2.11.2000 r
9.	Maśkiewicz Irena	„Wrzos”	09.08.23	15.02.1943	- „ -	- „ -	Francja Rue Gambetta 60440 Nanteuil -Le Haudowin
10.	Oleszak - Pobłocka Mieczysława	„Przelotny Ptak „	14.06.23	15.01.1943	- „ -	- „ -	84-207 Koleczkowo „Ferma Drobiu „ woj. pomorskie
11.	Olszak - Wróbel Irena	„Kukułka”	16.11.22	01.03.1943	- „ -	Sanitariuszka	Bydgoszcz
12.	Reglińska - Grabowska Felicja	„Nimfa”	15.09.23	15.02.1943	- „ -	Łączniczka	02-554 Warszawa
13.	Reglińska Kazimierzczak Urszula	„Lilijka”	01.04.25	15.02.1943	- „ -	Sekretarka Łączniczka	adres nieznany
14.	Stachowiak- Marciniak Helena	„Duża Hela”		15.03.1943	- „ -	Łączniczka Sanitariuszka	nie żyje
15.	Śmierchalska - Nicolas Wanda	„Syrenka”	04.01.20	15.01.1943	Zastępowa	Łączniczka zwiad	Francja nie żyje
16.	Makowska - Mizerska Janina	„Niebieska	11.03.20	15.01.1943	Zastępowa	Łączniczka zwiad	zmarła 23.03.1999 r.
17.	Namysł Wanda	„Leśny Dzwonek”	25.01.20	15.03.1943	Harcerka szereg.	Łączniczka Sanitariuszka	81-370 Gdynia

18. Kulpińska - Helena	„Płacząca Brzoza”	23.02.20	15.03.1943	Harcerka szeregową	Łączniczka Sanitariuszka	81-304 Gdynia
19. Balińska - Kwaśniak Irena	„Zielony Storzyc”	27.11.22	01.06.1940	- „ -	Łączniczka Sekretarka	81-366 Gdynia
20. Balińska - Nowakowska Urszula	„Stokrotka”	04.04.25	15.03.1943	- „ -	Łączniczka	Gdynia
21. Powicka - Urban Krystyna	„Szarotka”		15.03.1943	- „ -	Łączniczka	Gdynia
22. Płoszyńska Janina	„Elooka”	21.02.20	15.03.1943	- „ -	Łączniczka Zwiadowczyni	Gdynia

Uwaga !

Drużyna Żeńska Tajnego Hufca Harcerzy AK w Gdyni podlegała Komendantowi THH AK Edmundowi Śmierczalskiemu

- szkolone były jako łączniczki i sanitariuszki – zdobywały leki i środki opatrunkowe
- zapoznawały się z obsługą broni krótkiej – przenosiły broń i amunicję
- zdobywały dane z miejsc pracy dotyczące produkcji łodzi podwodnych i ruchu okrętów wojennych
- przenosiły mapy i szkice robocze akcji B-12 / w trakcie jej wykonywania /
- jeden egzemplarz planu akcji B-12 przeniosła w podwójnym dniu plecaka przez linię frontu łączniczka Mieczysława Oleszak ps. „Przelotny Ptak „ i w Brusach k. Chojnic przekazała Sztabowi wojsk radzieckich
- w grupie przenoszącej drugi egzemplarz planu akcji B-12 brała udział łączniczka Irena Mańkiewicz

PRZEWODNICZĄCY
 Kolo Tajnego Hufca Harcerzy
 Światowego Związku Żołnierzy
 Armii Krajowej w Gdyni
 Al. Śmierczalski

10

Lista członków Kregu
 Harcerzy Komendantów i Instruktorów Seniorów Hufca ZHP Gdynia
 Tajnego Hufca Harcerzy Armii Krajowej

Lp.	Nazwisko i imię	Stopień	Data harc.	Data przynal.	Data wstap.	Data do org.	Data wstap.	Data do ZHP	Pseudonim	Adres zamieszkania	Przydz.	Zawód	Telefon
			przyn.	urodz.	wstap.	wstap.	wstap.	do ZHP	konspir.	d/kregu		sluzb.	
1.	Berent Janina /Czapiewska/	HR	1945	29.11.1921	1934	THH	1991		Czarna Janka	80-402 Gdansk	czl.	ekonom.	344-56-02
2.	Brzeska Renata /Hartel/	HR	1945	01.05.1926	1938	THH	"		Szmaragdowa Paproc	81-381 Gdynia	"	pedagog	620-48-42
3.	Budyn Roman	HR	1945	24.06.1925	1937	THH	"		Czubaty Orzeł	Gdynia	"	mgr praw	
4.	Cichański Edmund	HR	1945	23.10.1922	1934	THH	"		Srebrny Lis	81-388 Gdynia	"	ekon.	620-05-19
5.	Dyduch Robert	HR	1945	28.07.1924	1936	THH	"		Pstrag	80-379 Gdansk	"	mech.	341-13-44
6.	Gburek Edmund	HR	1945	16.07.1923	1935	IMor. Ochoł.	"		SHL-Junior	81-382 Gdynia	"	mech.	550-65-27
7.	Górecki Jan	HR	1945	20.04.1927	1938	THH	"		Młoda Mewa	Sopot	"	inz.	Arch550-65-27
8.	Grzesiak Zygmunt	HR	1945	07.01.1928	1939	THH	"		Barczysty Lew	83-110 Tczew	"	Plk WP	53-40-24
9.	Gwiazda Maciej	HR	1945	18.08.1920	1934	Sz.Sz.	"		Jerzy	80-366 Gdansk	"	inzmech	552-44-20
10.	Jacewicz Włodzimierz	HR	1945	04.03.1920	1935	Sz.Sz.	"			81-747 Sopot	"	kpt.PRO551-59-94	
11.	Janikowski Henryk	HR	1945	04.09.1921	1934	Tow. Gryf Pom.	"		Śmiały Żeglarz	80-748 Gdansk	"	mech.	sam301-12-62
12.	Janikowska Alina	HM		26.11.1921	1932	Sz.Sz. Gryf Pom.	"		Jaskółka	80-748 Gdansk	"	ekon	301-12-62
13.	Kulpińska Helena	HR	1945	23.02.1920	1936	THH	"		Płacząca Brzoza	81-304 Gdynia	"	ekon	661-49-50
14.	Kwaśniak Irena	HR	1945	27.11.1922	1934	THH	"		Zielony Storczyk	81-366 Gdynia	"	ekon	620-67-52
15.	Kostecki Leszek	HR	1945	25.02.1926	1938	THH	"		Orle Oko	80-445 Gdansk	"	ekon	
16.	Lewicka Zofia /Nowak/	HR	1945	05.05.1926	1938	THH	"		Bystrooka	81-402 Gdynia	"	ekon	622-03-00
17.	Mizerska Janina /Makowska/	HR	1945	11.03.1920	1933	THH	"		Niebieska Róża	80-455 Gdansk	"	ekon	
18.	Małkowski Kazimierz	HR	1945	06.03.1933	1945	THH	"		Pawie Oko	Gdynia	"	inz.	624-17-49
19.	Maśkiewicz Rajmund	HR	1945	04.08.1926	1938	THH	"		Bystry Gołąb	81-401 Gdynia	"	inz. elek	620-95-03
20.	Maśkiewicz Irena	HR	1945	09.08.1923	1936	THH	"		Wrzos	60 440 Nanteuil Le Hauduin Francja Rue Gambetta			

21. Murzynowska Irena	CW	21.08.1928	1939	Instr.	"	81-411 Gdynia	ekon.
22. Namysł Wanda	HR	1945	25.01.1920	1933	T H H	Lesny Dzwonek 81-370 Gdynia	skarbn. pedagog 620-69-91
23. Nicka Maria / Będzińska/	HR	1945	08.09.1925	1937	T H H	Złotowłosa 81-366 Gdynia	czł ekon 621-76-29
24. Nowakowska Uszula / Balańska /	Inst	04.04.1925	1936	"	"	81-066 Gdynia	sekret. ekon 623-19-20
25. Nowakowski Hilary	HR	1945	19.10.1920	1933	Sz.Sz.	81-312 Gdynia	czł. inż.mech 622-05-14
26. Pobłocka Mieczysława / Oleszak /	HR	1945	14.06.1923	1935	T H H	Przelotny Ptak 84-207 Koleczkowo Ferma Drobni	" ekon 676-00-62
27. Przytarski Edmund	HR	1945	06.11.1925	1938	T H H	Głosne Echo 81-017 Gdynia	" mech 623-62-19
28. Rączkiewicz Zbigniew	HR	1945	24.03.1920	1934	Sz.Sz.	80-366 Gdańsk	" rzem
29. Grabowska Felicja / Reglińska/	HR	1945	15.09.1923	1935	T H H	02-554 Warszawa	" ekon
30. Sotecki Zygmunt	HR	1945	24.01.1924	1936	T H H	Krwawy Bizon 81-617 Gdynia	" mech. 624-04-45
31. Śmierczalski Edmund	HR	1945	09.11.1923	1935	T H H	Morski Orzeł 81-650 Gdynia	honor. Makler 624-13-35
32. Śmierczalski Alfons	HR	1945	13.07.1927	1938	T H H	Szary Wilk 81-333 Gdynia	przewodn okręt.
33. Śmierczalski Alfred	HR	1945	20.05.1927	1938	T H H	Swobodny Miś 80-868 Gdańsk	przewodn. Tech.ekon 621-90-51
34. Śmierczalski Kazimierz	HR	1945	26.02.1932	1944	T H H	Wielka Stopa 80-809 Gdańsk	czł tech BHP 343-20-52
35. Śmierczalski Tadeusz	HR	1945	29.05.1933	1944	T H H	Duży Dzik 80-371 Gdańsk	" inst. 345-45-92
36. Szary Marian	HR	1945	19.08.1927	1938	T H H	Silny Dąb 81-361 Gdynia	" inst. sport. 553-13-18
37. Szarkowski Józef	HM			Stutthof	"	Gdynia Plebania Kościoła N.M.P.	5 z-ca przew. inż. 620-82-98
38. Szczeblewski Bernard	HR	1945	15.04.1920	1933	Sz.Sz.	81-314 Gdynia	Prefekt Kapelan ZHP
39. Szymański Bolesław	HR	1945	24.03.1923	1935	T H H	Cicha Woda 45-060 Opole	czł kmrdr 620-89-95
40. Szczepański Józef	HR	1945	06.03.1925	1937	T H H	Czarny Diabeł 81-457 Gdynia	" kpt St.Poz
41. Urban Krystyna	CW	18.06.1920	1936	"	"	81-364 Gdynia	" kpt.Ż.W 622-03-94
42. Goliński Marian	CW	25.06.1926	1938	"	"	81-232 Gdynia	" ekon 620-10-64
							" mech elektr 627-01-42

PRZEWODNICZĄCY
 Kola Technicznego Harcerzy
 Światowego Związku Żołnierzy
 Armii Krajowej w Gdyni

Al. Śmierczalski

III/5. Materiały imre-Śmiewachelski
Alfons = opr. B/6♀

1. „Zbiórka piosenki konspiracyjnych
Tłk Gdynia z czasów okupacji
1939-1945 (brożura) k. 13 s. 1-13
2. „Spod znaku lilijki”. Powstanie
i walka harcówstwa gdynińskiego
z meższdzą, hitlerowskim, 1939-1945,
mpis z mapą, i zdjęciami, kserokop. k. 9 s. 14-24
3. Pismo do Fundacji z 25.09.1992,
mpis, omys. k. 9 s. 25-27

TĘCZA

III - Białka

ZBIOREK
PIEŚNI

KONSPIRACYJNYCH

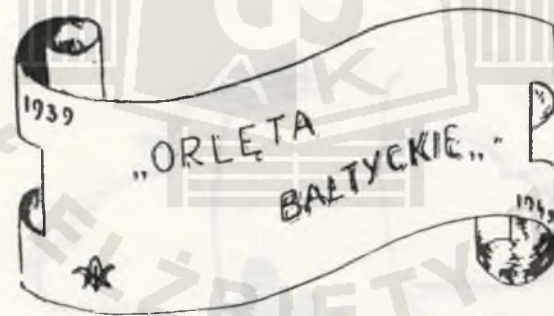
THH
GDYNIA

Z CZASÓW OKUPACJI HITLEROWSKIEJ

1939 - 1945

„ Panu Ministrowi
E. Kwiatkowskiemu
Fijne - Rufe - Rancerskiej
Gdynia

2

Nr 1.

ORLETA BAŁTYCKIE

SŁOWA:
KAZIMIERZ STANISŁAW

MELODIA:
NOWAK ZILIP - 1939.

1) MY ONI EDU OR - LI BAŁ - TIC - KICH ZU KRY - CIA TO - CZY - MY
 2) POL - SKICH KA - SEUB BE - ŻEW - MY STRZEC - CHOC KAŁ - MA - MY ŻEW - MY
 3) O POLSKO ZA - JA - ŻEM SKU - TA - TY WEL - NA WEL - NA

1) SÓŁ DO WŁA - SI - PUR - WIE - MY WSZY - STEK NA - WAZ DO - TY DZI - WY
 2) WROD, WIL - CZY - MY KWIL PRZY - ŻEW - KANI LEPI - WEL - KA - WEL - NA - MY
 3) ZA - WIEL, JAZ DZI - WY - T. C. KAN - IKA BU - TA - I DZI - WY JU - IKA SEN

1) ZWA - WAZ
 2) SÓŁ U DO
 3) WEL - NA - I DO

1) 2) 3) WEL - NA - I DO CZY - NU, DO CZY - NU Ty - MA - MA! JUŻ ZŁO - TY WEL - NA - I

T. C. WEL - NA - I DO CZY - NU, DO CZY - NU Ty - MA - MA! JUŻ ZŁO - TY WEL - NA - I

WEL - NA - I WEL - NA - I

1939

1945

PAŃFARY

POLSKA
WALCZĄCA
ŻYJE
WSZERZ....

NR 2.

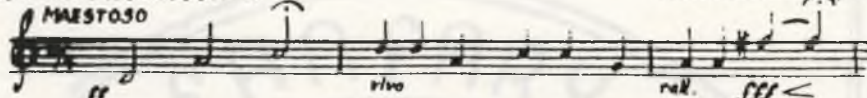
GENERALNA KASZUBSKA
1939 1945
ELŻBIĘTY ZAWACKIEJ

fanfara konspiracyjna
z czasów okupacji.

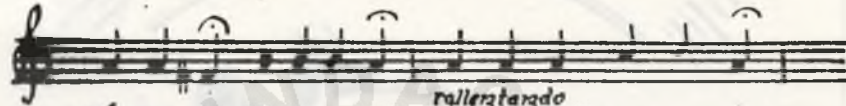
5

SŁOWA: Kłocematek Stanisław.

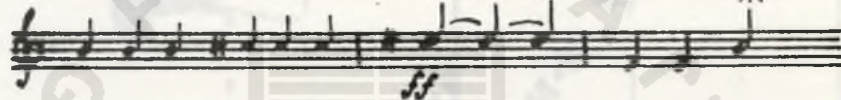
Mel. Nowak Filip Op. 286

TE - Ha - Ha DO WAI - KI DO CZY - NU O POL - SKĘ

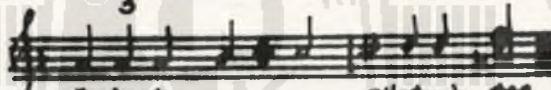
GO - TUI SIĘ SI - LY PRZĘ WŁADZE JUŻ LE - GNIĘ WADĘ

ZA - BYŚ - NR WOL - NOŚ - CI ŚWI - T GO - TUI SIĘ

NO - CNO WIERZ POL - SKA WAL - CZA - CA ŻY - JE WSZERZ

POL - SKA WAL - CZA - CA ŻY - JE WSZERZ

NR 2

GDYNIA MA TEŻ SWĘ ORLETA.....

PIEŚŃ

nr. 3.

GDYNIA MA TEŻ SWE ORLETA!

SŁOWA: KACZMAREK STANISŁAW

MEL. NOWAK FILIP.
Op. 289.

Allegro moderato

1) GDY JA MA TEŻ SWE ORLETA, CO BRO NIŁY WŁASNE
2) NIE ZA-POM-NIŁ TWYCH HAR-CERZY, TY NAJ-MŁOD-SZY NA-SIĘ

1) ONI-DO, WALKA DLA NICH BYŁA ŚWIĘTA, WALKA ŚWIĘTA
2) ŻŁOD-DO, WSPOM-MNIĘCIA-SIĘ TWYCH RY-CERZY, HAR-CERZ KO-CHA,

1) I ZA-CIE-TA, 1.2) HEJ HEJ GDY-NIŁ POR-CIE NASZ,

2) ON CI WIE-RZY.

1.2. DLA CIĘ TWAR-DĄ TRZY-MĄ STRAŻ, TAJ-NY HAR-CERZ ZCA-ŁYCH SIĘ,

1.2. CIĘ-BIĘ KO-CHAŁ TO-DĄ ŻYŁ HEJ HEJ GDY-NIŁ POR-CIE NASZ,

1.2. DLA CIĘ TWAR-DĄ TRZY-MĄ STRAŻ, TAJ-NY HAR-CERZ ZCA-ŁYCH SIĘ

1.2. CIĘ-BIĘ KO-CHAŁ TO - DĄ ŻYŁ

8

**ZAWSZE
O ZMROKU ..**

Nr 4.

ZAWSZE O ZMROKU⁷⁷

(Pieśń do marsza)

SŁOWA: KACZMAREK STANISŁAW.

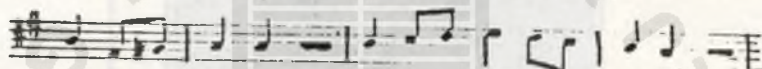
MELODIA: NOWAK FILIP
Op. 287/10

1. ZA - WSZE O ZMRO - KU JA - KĄ CEM, SMO - JE SIĘ KRO - KICH O -
2. JE - GO BÓJ CI - CHY I TWAR - PY, ZA WY - BIEPI MŁO - SI - NY

1. STROJ - NYM, NI - ODY ME UJ - RYSZ JE - GO W DZIM, BO DZIEŃ JEST
2. SIĘ KWŁ CZU - WAJ, CUD BO I SIEMAS MAR - ŻY, Z U - KRY - CJA

1. JE - MU ZBYT GROZ - NY, TO GDYN - SKI MAR - CEZI POD - ZIEM - NY
2. NA - LE - ŻY BŁI! TO GDYN - SKI MAR - CEZI POD - ZIEM - NY

1. BAR - TY - KIEJ BRO - NI KRA - I - NY! A WIATR WIAŁ WIE - JE JE - SIEM - NY,
2. BAR - TY - KIEJ BRO - NI KRA - I - NY! A WIATR WIAŁ WIE - JE JE - SIEM - NY,

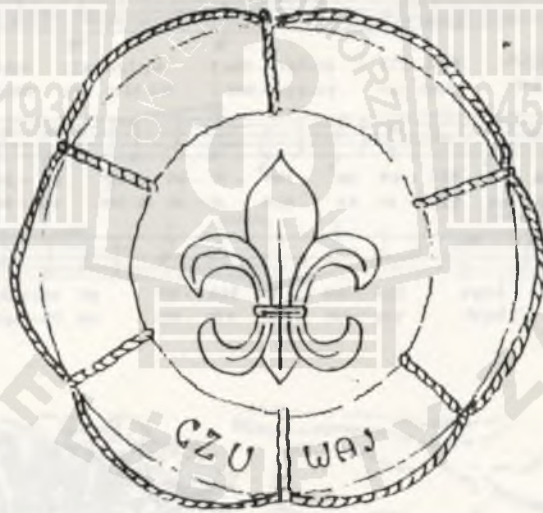
1. LECZ WKRÓT - CE WIO - ME WIO - SEN - NY!
2. LECZ WKRÓT - CE WIO - ME WIO - SEN - NY!

T

H

H

NA MORZE, NA MORZE...
(PIEŚŃ)

Nr. 5.

Na morze, na morze!

SŁOWA: KACZMAREK STANIŚCZAK

MEL. KONRAD FIŁC
OP. 128

Tempo marciowe

1) SKOŃ-CZYŁ SIĘ KOZI-MAR MRO-KÓW I NIE-WO-LI, NA MO-RZIE DO SŁOŃ-
 2) JUŻ OLE-ŁĄ ZA-OLE DŁU-KI - TY BAB-TY-KU, PRZE-DA-ŁYŚ NAB-MOR-

1) CA HUF-CU HAR-CER-SKI, WY-PRZE-FRĄ IME-LTO-NĄ HA-SAJ DO-NO-LI
 2) JAKUŃ WSZĘD SIĘ ROZ-LE-WA, WSZĘD ŻY-WE PO-ŚRÓD MEW OJA-BYH PO-RĘCZ-KU

1) ACH HA-SAJ ACH HA-SAJ HUF-CU OJ-CU-ZE-SKI 1) NA
 2) TO ZNA-MI O MO-RZU POL-SKA CA-EA ŚPIE-WA 2) NA

1) MÓ-RZU CZY WLE-SIE Z HAR-CER-KĄ CZY SAM PRZE-BEZ-TRÓSK-JĄ WIATR
 2) MÓ-RZU CZY WLE-SIE Z HAR-CER-KĄ CZY SAM PRZE-BEZ-TRÓSK-JĄ WIATR

1) NIE-SIE TRĄ-TA TA-TA-TAM NA MO-RZIE DO SŁOŃ-CA HUF-CU POD-
 2) NIE-SIE TRĄ-TA TA-TA-TAM NA MO-RZIE DO SŁOŃ-CA HUF-CU POD-

1) ZIEM-NY NA MO-RZIE NA MO-RZIE PŁYN!
 2) ZIEM-NY NA MO-RZIE NA MO-RZIE PŁYN!

12

FUNDACJA
GENERALNA
KAWACKIEJ

1939

1945

PIEŚŃ

JUŻ W PYLE GNIJE

KRZYŻACTWO

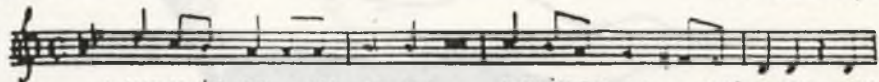
W r. Ł.

JUZ W PYLE GNIJE KRZYZACTWO*

(Pieśń do marszu)

SŁOWA: KACZMAREK ST.

MEL.: NOWAK F. op. 151

1. W PYLE JUZ GNIJE KRZY-ZAC-TWO, KRZY-ZAC-TWO ZŁO I SHAN-DI-O-NE, NEMC
2. LE-CHA NA-RO-DIE DO PRA-CY, DO PRA-CY PO-ATC-MY SHAR-Y, ZSO-

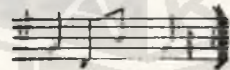
1. ORLE BIA-LY WINE WŁADZ-TWO, W SIE WŁADZ-TWO ZŁO - KUR SKRWI-WO-NO!
2. DUE! NA-PRZÓD RO-DA-CY, GDYŻ KU-NAL JUZ ŚWIAT STA-RY!

1. 2. POL-SCE SŁU-ZY-MY JEJ SZCZĘ-SLI CHWA-LE, DLA NIEJ ZMIE-NI-MY AU-TO-MAT

1. 2. NA PŁOZ ZA-TOR ZBU-DU-JEM GER-MAN-SKIEJ NA-WA-LE, MY GDYŃ SIEKŁ HARC-CE-REJ

1. 2. Pod-ziem-ny HUF.

opr. B/67

Spod

Wpłynęło dnia 6.10.92
L.dz. 977/B/92

znaku lilijki

**Powstanie i walka
harcerstwa gdyńskiego
z najeźdźcą hitlerowskim
w latach 1939-1945**

1 września 1939 roku komendant Morskiego Rejonu Harcerzy w Gdyni hm. Benedykt Porosiński wydał rozkaz włączenia się harcerstwa gdynińskiego do walki w obronie Ojczyzny przed najeźdźcą hitlerowskim.

Powstała wówczas Ochotnicza Harcerska Drużyna Zwiadowcza, zorganizowana głównie przez hm. Lucjana Cyłkowskiego — nauczyciela w szkole nr 1 oraz drużynowego phm. Mariana Kruszyńskiego.

9 września 1939 r. ochotnicy oddział, składający się z 23 harcerzy — na czele z drużynowym phm. Kruszyńskim, został włączony pod komendę porucznika hm. Bolesława Polkowskiego z Batalionu Obrony Narodowej — dowodzonego przez majora Zauche.

Oddział z bronią w ręku odznaczył się w walce na pierwszej linii frontu pod Koleczkowem, na starym Obluzu, pod Dębowa Górą, Mostami, Pie-woszyńcem i Deboogórzem.

Na różnych odcinkach frontu w walkach obronnych z najeźdźcą polegali: Alfred Dyduch, Marian Kruszyński, Feliks Kazmierczak, Roman Kaczmarek, Józef Lubiewski.

Najmłodszym z nich był Alfred Dyduch; poległ mając 13 lat. Wielu harcerzy zostało rannych.

Po tragedii wrześniowej 1939 r., kiedy wojska hitlerowskie zajęły nasz kraj, zaczęły się natychmiast masowe aresztowania i rozstrzelania ludności polskiej.

Jakby w odwecie za udział w walkach na froncie gdynińskich harcerzy, Niemcy 10 listopada 1939 roku prowokacyjnie wybijają szyby w komendzie „Schutzpolizei” i czynem tym oborcują polską młodzież. Następnego dnia nakazano zebrać się wszystkim mężczyznom i chłopcom od 10 lat wwyż, na placu przed kościołem w Gdyni-Obluzu. Gestapowcy spośród tłumu wybrali 10 kilkunastoletnich chłopców — harcerzy których rozstrzelali na oczach wszystkich obecnych.

W tym miejscu stoi dzisiaj pomnik — ku pamięci pomordowanych harcerzy.

Jeszcze przed rozpoczęciem wojny hitlerowcy mieli gotowy plan wyniszczenia narodu polskiego. Od 3 września 1939 r. obóz koncentracyjny Stutthof pochłaniał swoje ofiary; lasy zapelniały się coraz większą liczbą masowych grabieży.

Dotychczas ustalono ponad 300 miejsc zbiorowych egzekucji w woj. gdzińskim i bydgoskim. Na szóstym miejscu należy wymienić Piasnice, która pochłonęła 12.000 ofiar z Wybrzeża oraz Szpegawsk, gdzie zginęło około 7.000 osób.

Aresztowania, terror i przemoc stosowana na narodzie polskim nie zalały jednak ducha polskiej młodzieży.

Wierni przyrzeczeniu harcerskiemu i posłuszni rozkazowi swego komendanta hm. Benedykta Porosińskiego, gdyńscy harcerze od 12 września 1939 r. przeszli do walki konspiracyjnej. Początkowo powstały luźne drużyny, które wkrótce, z inicjatywy Witolda Nieckiego 15

listopada 1939 r. połączyły się w jeden Tajny Hufiec Harcerzy. Powstała Rada Hufca w składzie: h.o. Witold Nicki — „Morski Orzeł”, h.o. Tadeusz Hartel — „Złota Błyskawica”, h.o. Edmund Leński — „Szara Sowa”.

Stanowisko komendanta Hufca objął phm. Henryk Szymański — „Samotny Jastrząb”.

Powstawały drużyny, tzw. trzynastki: „Zielona”, „Czarna”, „Złota” itp. Zgodnie z rozkazem nr 1/40 z 1 stycznia 1940 r. wydanym przez Komendanta Hufca wstępujący do THH składali przysięgę na jego szanę.

Słowa przysięgi brzmiały: „Mam szczerą wiarę całym życiem pełnić służbę Bogu i Polsce; o wojność jej walczyć do ostatniej kropli krwi; szanować biało-czerwony sztandar żadnym niegodnym uczynkiem nie spiąć i być posłuszny prawu harcerskiemu”.

Odbierający przysięgę dodawał: „Od tej chwili jesteście harcerzami-zołnierzami, obowiązkiem Waszym jest walka o wolność Polski, nagrodą — zwycięstwo”.

W pierwszym okresie działalność THH polegała głównie na organizowaniu konspiracji — zdobywaniu broni, szkoleniu bojowym, dywersyjnym i wywiadowczym.

Od chwili rozpoczęcia działań wojennych powstała w Gdyni bojowa grupa starszoharcerska, która stworzyła w krótkim czasie hufiec wchodzący w skład „Szarych Szeregów”. Komendantem hufca mianowano hm. Lucjana Cyłkowskiego, a jego zastępcą i dowódcą batalionu harcerskiego phm. Macieja Gwiazdę. Między obu komendantami hufców — Tajnego Hufca Harcerzy i „Szarych Szeregów” — utrzymywano kontakt. Część starszych harcerzy przeszła do „Szarych Szeregów”.

Gdyni Hufiec Szarych Szeregów podlegał komendantowi Pomorskiej Chorągwi hm. Bernardowi Myśliwkiowi — pseud. „Konrad”. Podobnie jak THH — „Szare Szeregi”, organizowały szkolenie bojowe i dywersyjno-zwiadowcze.

Przeprowadzane akcje sabotażowe i zwiadowcze wkrótce zaczęły przynosić rezultaty. Doprowadzały do opóźnienia wyjść na morze niektórych jednostek Kriegsmarine u

niemuchamiaty urządzenia portowe, i transport kolejowy.

Najważniejszą z przeprowadzonych akcji zwiadowczych było wykradzenie planów remontu pancernika „Gneisenau”, który uszkodzony przez lotnictwo alianckie skierowany został do bazy remontowej w Gdyni, co spowodowało całkowite sporalizowanie prac remontowych.

Była to jedna z ostatnich akcji „Szarych Szeregów” w Gdyni, bowiem zniknięcie planów naprowadziło gestapo na trop tajnej młodzieżowej organizacji „Szarych Szeregów”.

Na przełomie października i listopada 1942 r. gestapo aresztowało niemalże wszystkich członków „Szarych Szeregów”, wśród nich znaleźli się m.in.: hm. Lucjan Cyłkowski, Maciej Gwiazda, B. Myśliwek, H. Szymański. Trafili do więzień w Gdyni i Gdańsku; przy przesłuchaniach poddawani byli ciężkim torturom. W szczególności bestialski sposób przesłuchiowano hm. B. Myśliwkę, który aby nie wydać kolegów popełnił w więzieniu samobójstwo.

Dzięki niezłomnej postawie hm. H. Szymańskiego w śledztwie oraz pomocy w obozie koncentracyjnym Stutthof, dokąd skierowano pozostałych, organizacja THH nie została ujawniona.

Aresztowanie komendanta nie na długo wstrzymało działalność THH. Odrzuciła się ona z początkiem 1943 r. Nowy komendant hufca hm. Hubert Regliński spuszczał teren Wybrzeża i przekazał dowództwo THH Radzie Hufca, która nawiązała kontakt z wywiadem Armii Krajowej i weszła w jego skład jako IV Grupa.

Od tej chwili hufiec przyjął nowy układ organizacyjny. Ustanowiono dwa plutony po 3 drużyny. Dowódcą plutonu 01 THH AK zostaje Edmund Śmierczalski — ps. „Morski Orzeł”, plutonu 02 — Józef Wawrzyńczuk — ps. „Twarde Serce”.

Obaj dowódcy pełnili obowiązki p.o. komendanta, który do końca wojny nie został powołany.

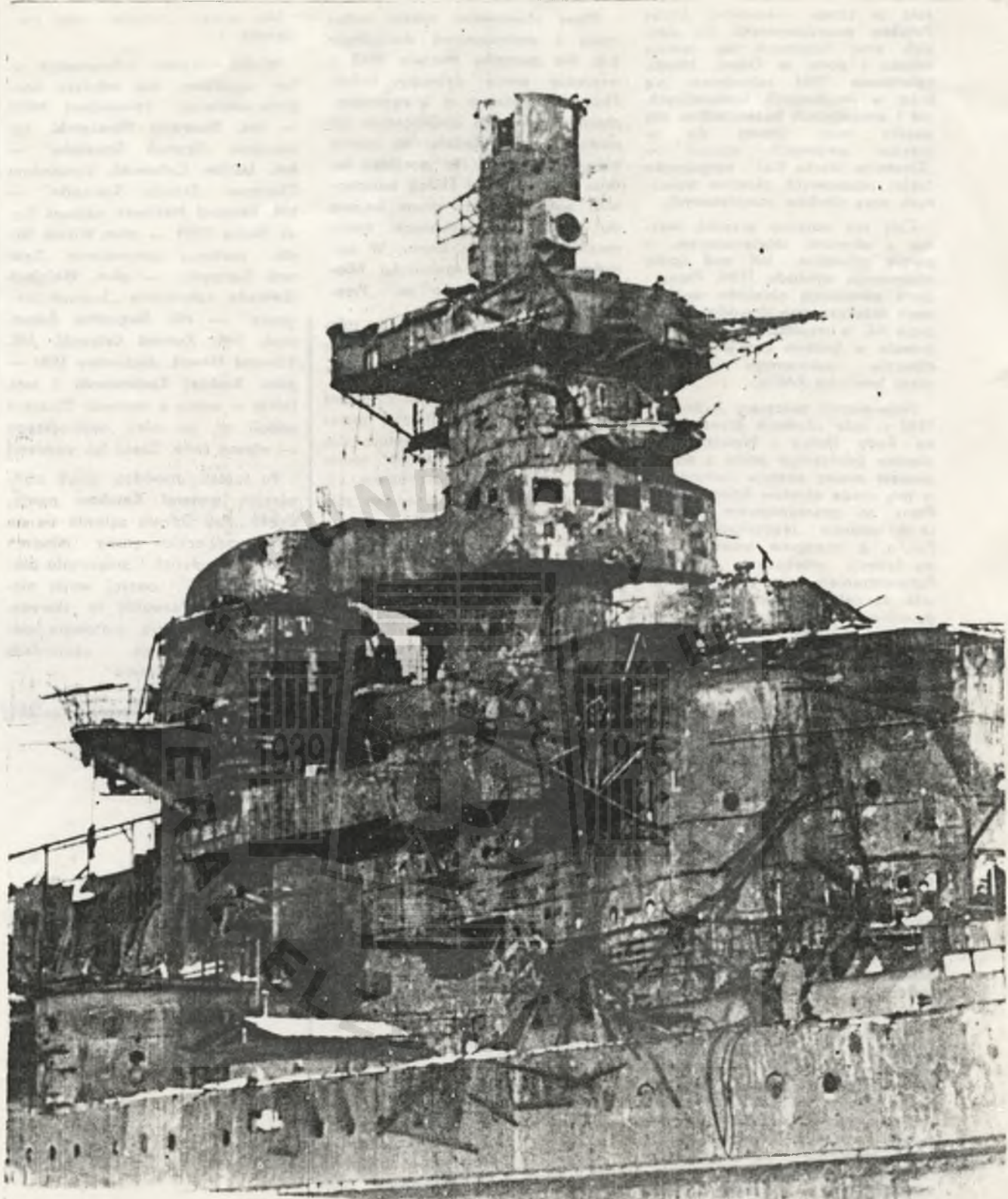
Do współpracownicy z THH ze strony AK wyznaczono por. wywiadu Stanisława Kaczmarską.

THH (formalnie podporządkowany AK) sam organizował akcje zwiadowcze, dywersyjno-sabotażowe, zdobywanie broni i amunicji.

Lata 1943—1944 to intensywne przygotowania członków THH do przyszłej rozprawy z wrogiem.

Niepowodzenia Niemców na wszystkich frontach powodowały przegrupowanie sił Wehrmachtu z zachodu na wschód. Ciągłe bombardowanie przez lotnictwo alianckie portów wojennych Wilhelmshaven, Breme i Hamburga zmusza także niemiecką flotę wojenną do schronienia się w porcie gdynińskim.

Coraz większy chaos, jaki powstawał w poczynaniach wojennych hitlerowców, odwrócił ich uwagę od niebezpieczeństwa jakie im zagra-

" G N E I S E N A U "

Pancernik niemieckiej " Kriegsmarine " zatopiony przez
 Niemców w bramie wjazdowej do portu gdyńskiego w 1945 r.

zalo ze strony niewielkiej liczby Polaków pozostawionych do ciężkich prac fizycznych na terenie miasta i portu w Gdyni. Młodzi członkowie THH zatrudnieni nie tylko w instytucjach komunalnych, ale i pracujących bezpośrednio dla wojska mieli dostęp do obiektów portowych, stoczni — „Deutsche Werke Kiel”, magazynów części zapasowych okrętów wojennych oraz silników samolotowych.

Cały ten wojenny arsenał, łącznie z okrętami stacjonującymi w porcie gdynskim, był pod ścisłą obserwacją wywiadu THH. Plany i dane ośnośnych obiektów wojskowych przekazywano dowódcy V Korpusu AK, w rezultacie czego następowało w krótkim czasie bombardowanie wskazanych obiektów przez lotnictwo RAF-u.

Największym sukcesem w polowie 1943 r. było zdobycie przez członka Rady Hufca J. Wawrzyńczuka pianów gdynskiego portu z naniesieniem miejsc postoju cumujących w tym czasie okrętów Kriegsmarine. Plany za pośrednictwem angielskich lotników zestrzelonych nad Polską, a następnie przetrzymanych do Szwecji przekazano aliantom. Potwierdzeniem, że przesyłka doszła do celu, było celne bombardowanie i twierdzy wykonane samoborem przez RAF.

Równie efektywny był nadto bombardowanie przeprowadzone przez dowódcę plutonu 01 Smierczuchowskiego na Hale-Magazynu silników samolotowych i zapasów niemieckiej marynarki wojennej.

Jesienią 1944 r. THH przystąpił do wykonania największej akcji „B-2” której doradcym i duchowym przywódcą został uczestnik Powstania Warszawskiego por. Joachim Joachimczyk ps. „Joachim”.

Zadaniem, jakie sobie tutaj postawił, było opracowanie planów fortyfikacji Gdyni oraz linii obronnych wokół miasta, a następnie przetrzymanie ich przez front i dostarczenie dowództwu wojsk radzieckich.

W tym czasie hitlerowcy intensyfikowali prace przy fortyfikowaniu Gdyni. W miarę rozwoju wydarzeń na froncie rosła waga rejonu umocnionego Gdańsk-Gdynia. Stanowił on punkt oparcia dla Kriegsmarine w tej części Bałtyku i pozwalał Niemcom na zachowanie łączności z wielkimi ugrupowaniami otoczonymi w Kurlandii oraz koło Królewca.

Rozpoczęła się pełna niebezpieczeństw praca zwiadowcza. Udział w niej brał cały hufiec. Teren wokół Gdyni wraz z przedmieściami został podzielony na rejon. Każdy z członków otrzymał rozkaz wykrycia i opisania na mapie w przydzielonym rejonie wszystkich ufortyfikowanych obiektów wojskowych, łącznie z naniesieniem stanowisk ogniowych, artylerii wszelkiego kalibru karabinów maszynowych, bunkrów, rowów przeciwczołgowych i innych.

Plany obwarowań miasta wykonano z profesjonalną dokładnością. Na początku stycznia 1945 r. wszystkie prace dobiegły końca. Plany sporządzono w 3 egzemplarzach z zamiarem dostarczenia ich sztabowi Armii Radzieckiej trzema różnymi drogami. Na początku lutego 1945 r. Rada Hufca postanowiła wyznaczyć trzy grupy bojowe do przeniesienia cennych dokumentów przez linie frontu. W naradzie uczestniczył łączniczka Mieczysława Oleszakówna ps. „Przelotny Ptak”, która ochotniczo zgłosiła się do przeniesienia jednego kompletu map przez linie frontu.

Po burzliwej dyskusji wniosek działanej harcerki-ochotniczki został przyjęty. Jeden egzemplarz planu, zawierający dokładnie naniesione stanowiska nieprzyjaciela, zostaje wszyty w podwójne dno plecaka „Przelotny Ptak” wyrusza w drogę.

W swojej pełnej przyciętej eskapadzie, pełnym pędem drogi pokonuje... w obojgu niemieckim

Po przybyciu do Brus koło Chojnic, które wojska rosyjskie w walce z marszu zdobyły, „Przelotny Ptak” zgłasza się w sztab Armii i przekazuje plany. Do przeniesienia drugiego egzemplarza planu „Akcji B-2” wyznaczono 7-osobową grupę bojową w składzie: dowódca — Joachim Joachimczyk, grupa szturmowa — Stanisław Kaczmarek, Jan Pocięko, Józef Wawrzyńczuk, Jan Walkusz, łączniczki — Irena Maśkiewicz, Felicja Walkuszówna.

Po dotarciu do okolic Linia-Szrepcz grupa przedzieliła się. Rozkaz bezpośredniego przeniesienia i przekazania planu otrzymują J. Wawrzyńczuk, J. Walkusz 10 marca 1945 r. do przebiegu przez linie frontu plan zostaje przekazany pułkownikowi Kostrowowi, dowódcy wywiadu nr 165 dwuzaj.

Po dokładnym sprawdzeniu i stwierdzeniu autentyczności planów grupa odleciała skrytowała plan natarcia na Gdynię. Lotnictwo i artyleria celnie uderzyły w wyznaczone stanowiska panowe nieprzyjaciela. Wojska radzieckie zaparkowały w określonych punktach i szturmem zdobyły miasto.

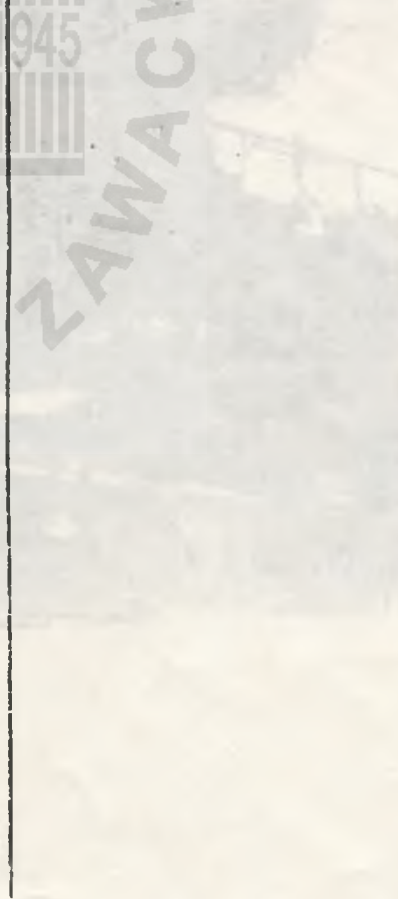
„Akcja B-2” przystąpiła się do realizacji i została w ciągu kilku dni zakończona 12 marca 1945 r. Za wyjątkowo skuteczną i...

Nie wszyscy poczekał tego zwycięstwa.

Wśród milionów hitlerowskich ofiar znajdował się gdyniński harcerz-żołnierz: komendant MRH — hm. Benedykt Porosiński, komendant „Szarych Szeregów” — hm. Lucjan Cytkowski, komendant Choraży „Szarych Szeregów” — HR. Bernard Mysliwiek, członek Rady Hufca THH — phm. Witold Nicksi, zastępca komendanta „Szarych Szeregów” — phm. Wojciech Gwiazda, członkowie „Szarych Szeregów” — HR. Bogusław Adamczak, HR. Konrad Łętowski, HR. Edmund Nowak, drużynowy THH — phm. Andrzej Kosianowski i inni, którzy w walce o wolność Ojczyzny oddali to, co mieli najdroższego — własne życie. Cześć ich pamięci!

Po latach dowódca wojsk pancernych generał Katukow powiedział: „Pod Gdynią zgłosiła się do wojsk radzieckich grupa młodych patriotów polskich i przekazała plany fortyfikacji i pozycji wojsk nieprzyjaciela. Pozwoliło to skorygować plany natarcia, uratowało wiele stnień ludzi i oszczędziło miasto od zniszczenia”

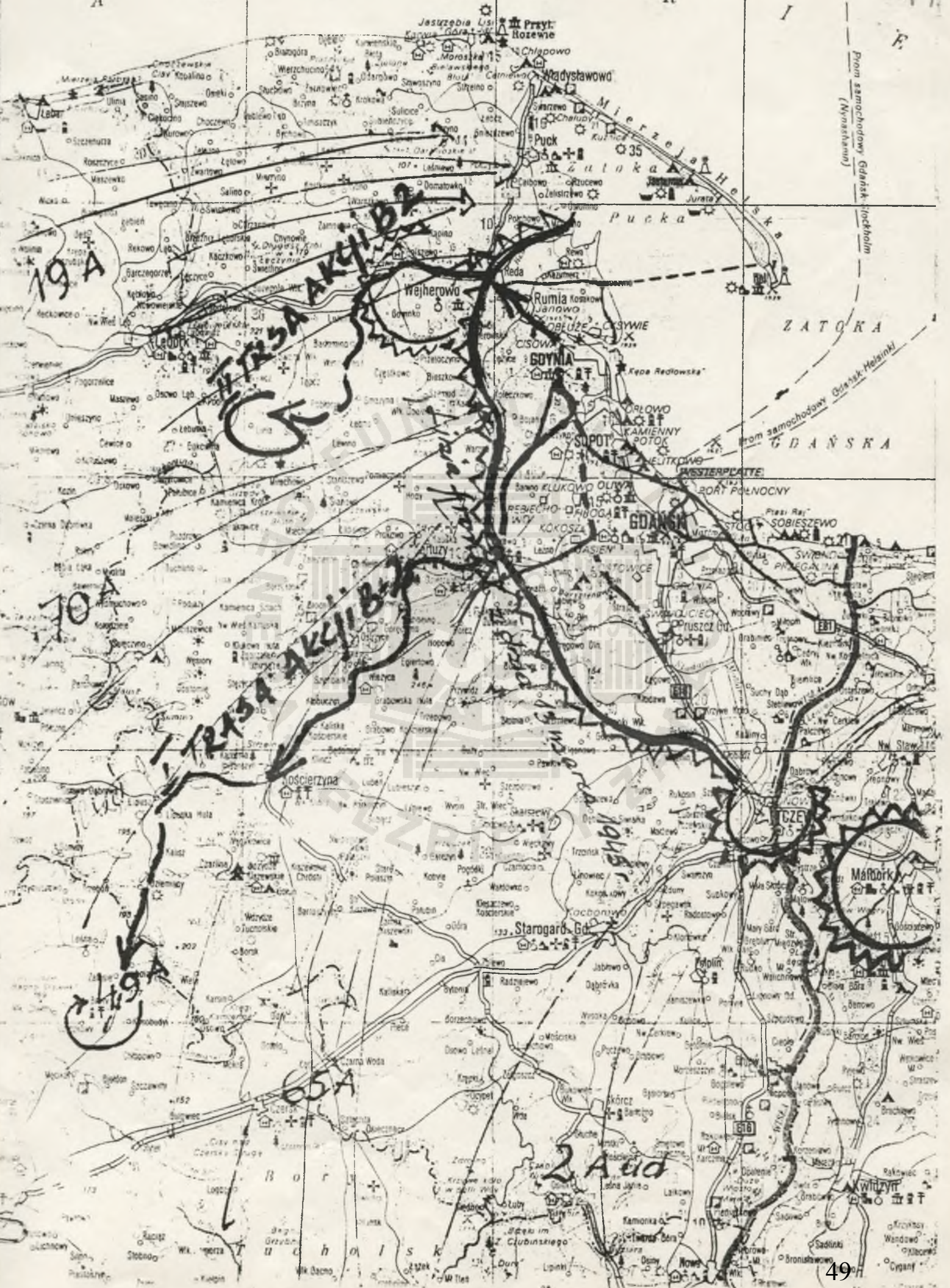
(A. Smierczuchowski)

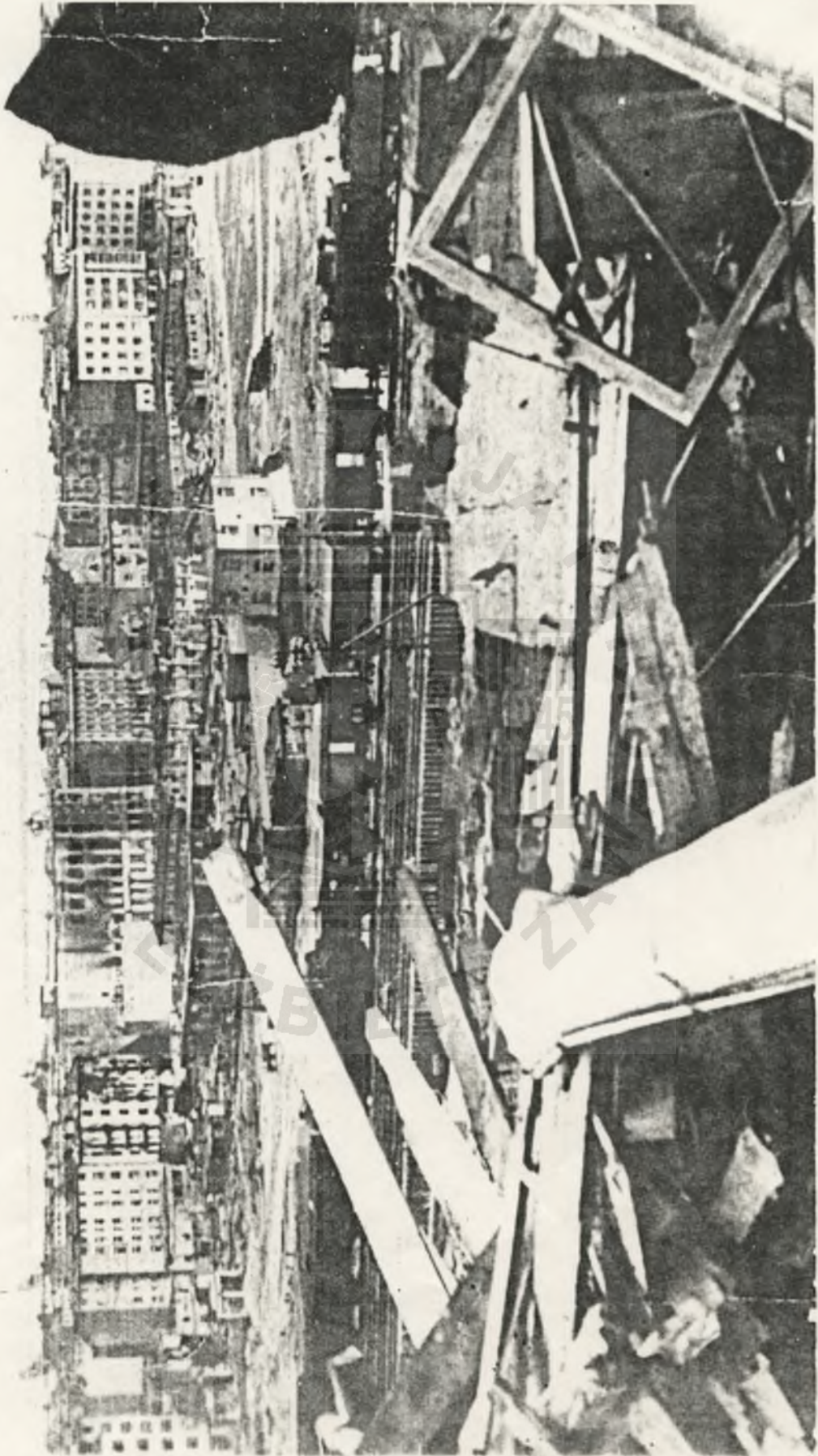
PORT GDYŃSKI W LATACH II WOJNY ŚWIATOWEJ

o artykule A. Kaźmierczaka, który pod powyższym tytułem opublikowaliśmy w „Morzu” z lutego i marca, otrzymaliśmy SUPLEMENT FOTOGRAFICZNY, w postaci unikalnego zdjęcia lotniczego. Fotografię wykonał samolotowy pułk TUZ po dziennym nalocie na Gdynię 9 października 1943 r. Widać liczne jeże od bomb, zwłaszcza na Molo V. Dymy na falochronie to próby zadymiania portu przez jego opł. U góry, po lewej, pali się okręt w dokach starej stoczni. Dymiący straszliwie statek pasażerski po prawej, w awanporcie, to płonący „Stuttgart”, wystrzelony właśnie przez holowniki na redę, gdzie uległ zatopieniu.

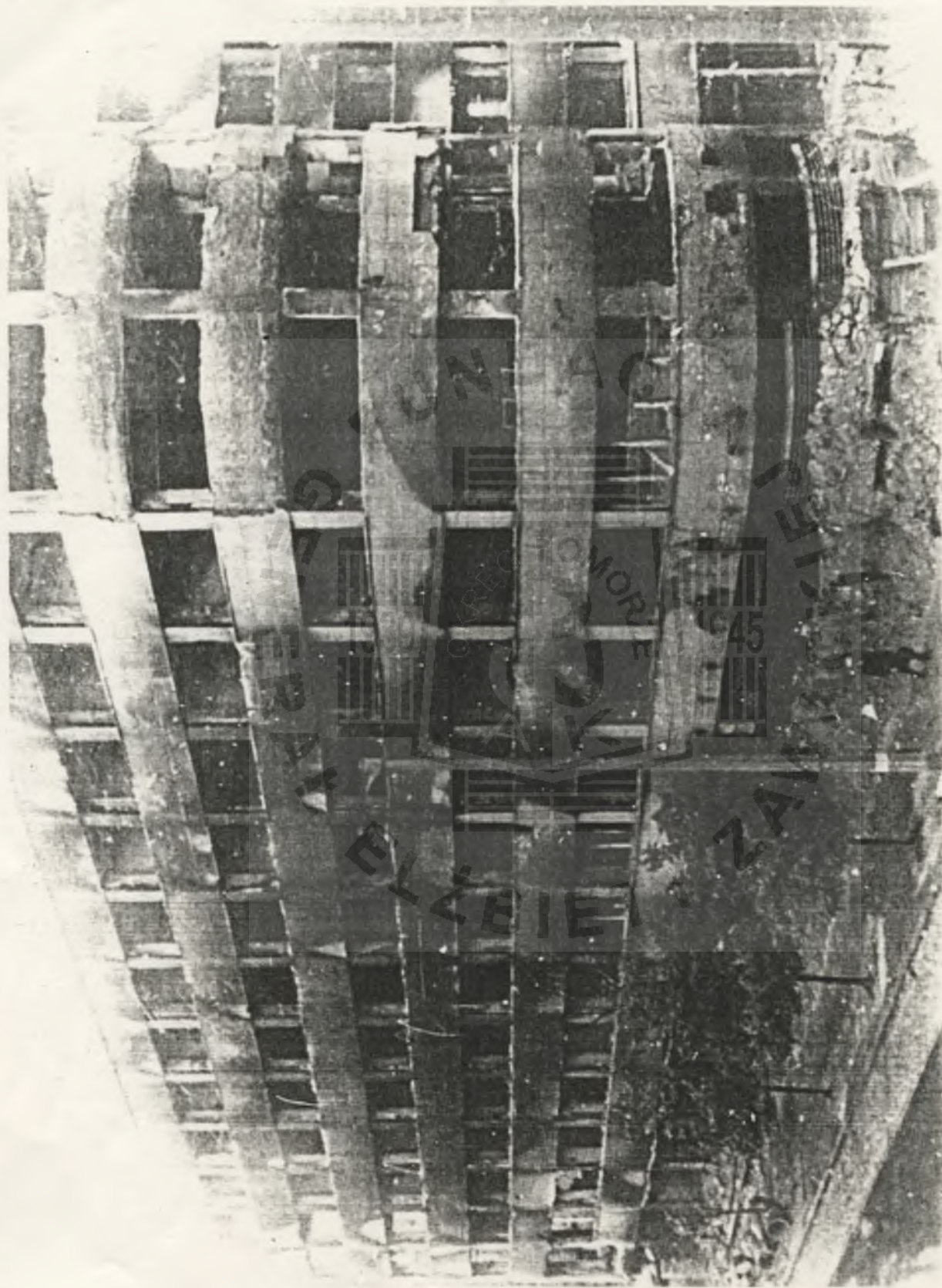

Plan samochodowy Gdansk - Stockholm (Nursham)

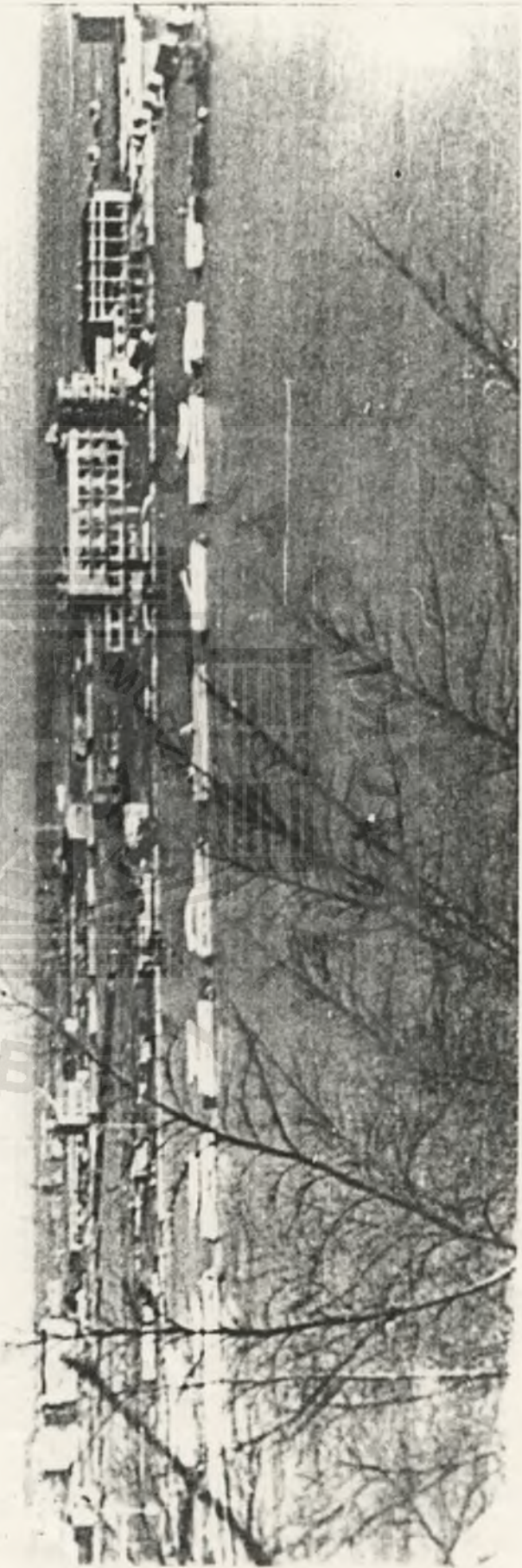
From samochodowy Gdansk - Helsinki
GDANSKA

Widok ogólny Gdyni przedstawia zniszczone i wypalone domy oraz pocztę przy ul. 10- Lutego, całkowicie zniszczone "budynki" w których Niemcy zorganizowali "stanowiska obronne". W dali "widoczna sylwetka zatopionego pancernika "Gneisenau"

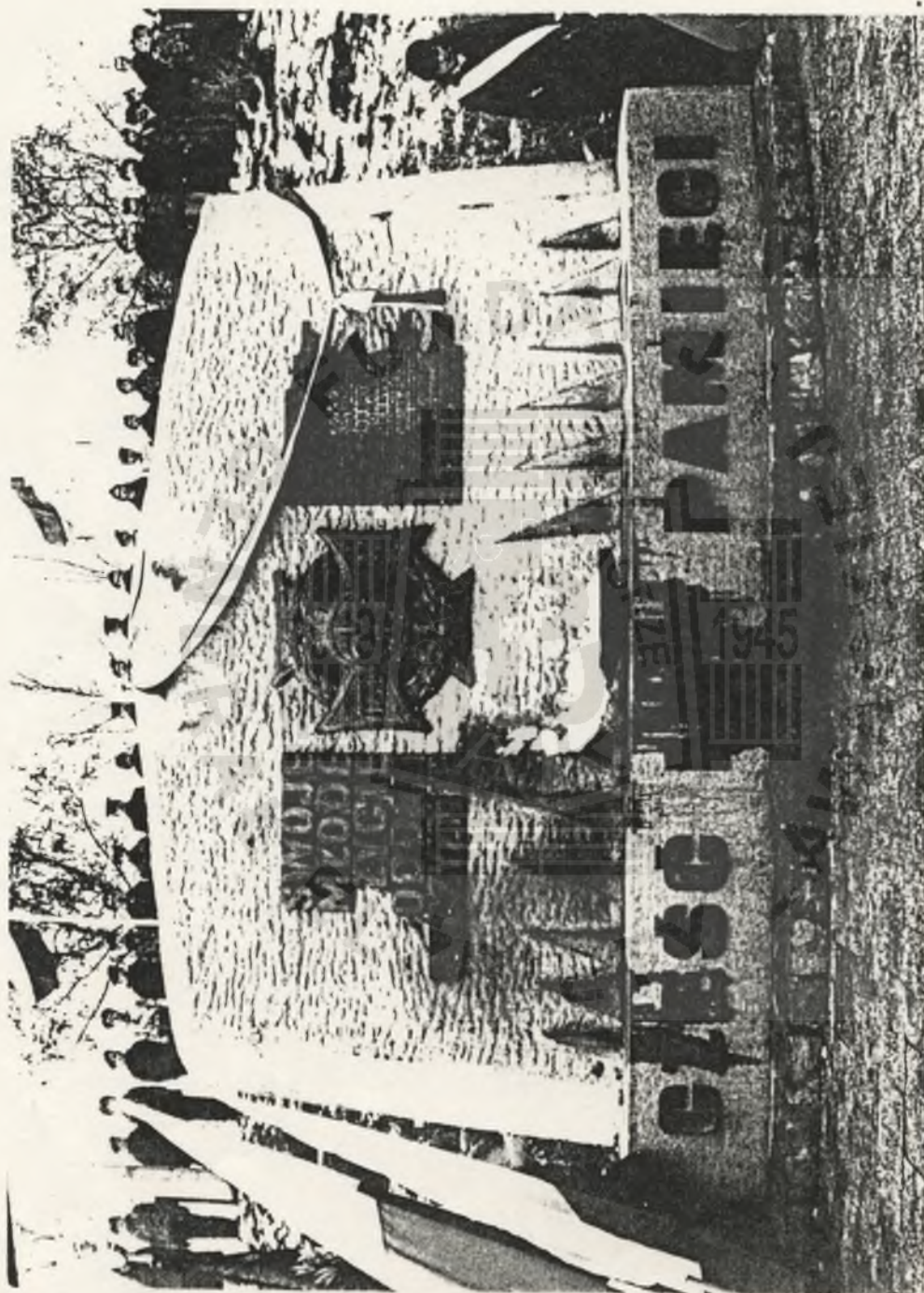

Zniszczony i wypalony budynek, obecnie Polskie Linie Oceaniczne przy ul. 10 Lutego. Na I piętrze i parterze widoczne umocnienia z otworami strzelniczymi. Na dachu tego budynku zainstalowano artylerię przeciwlotniczą.

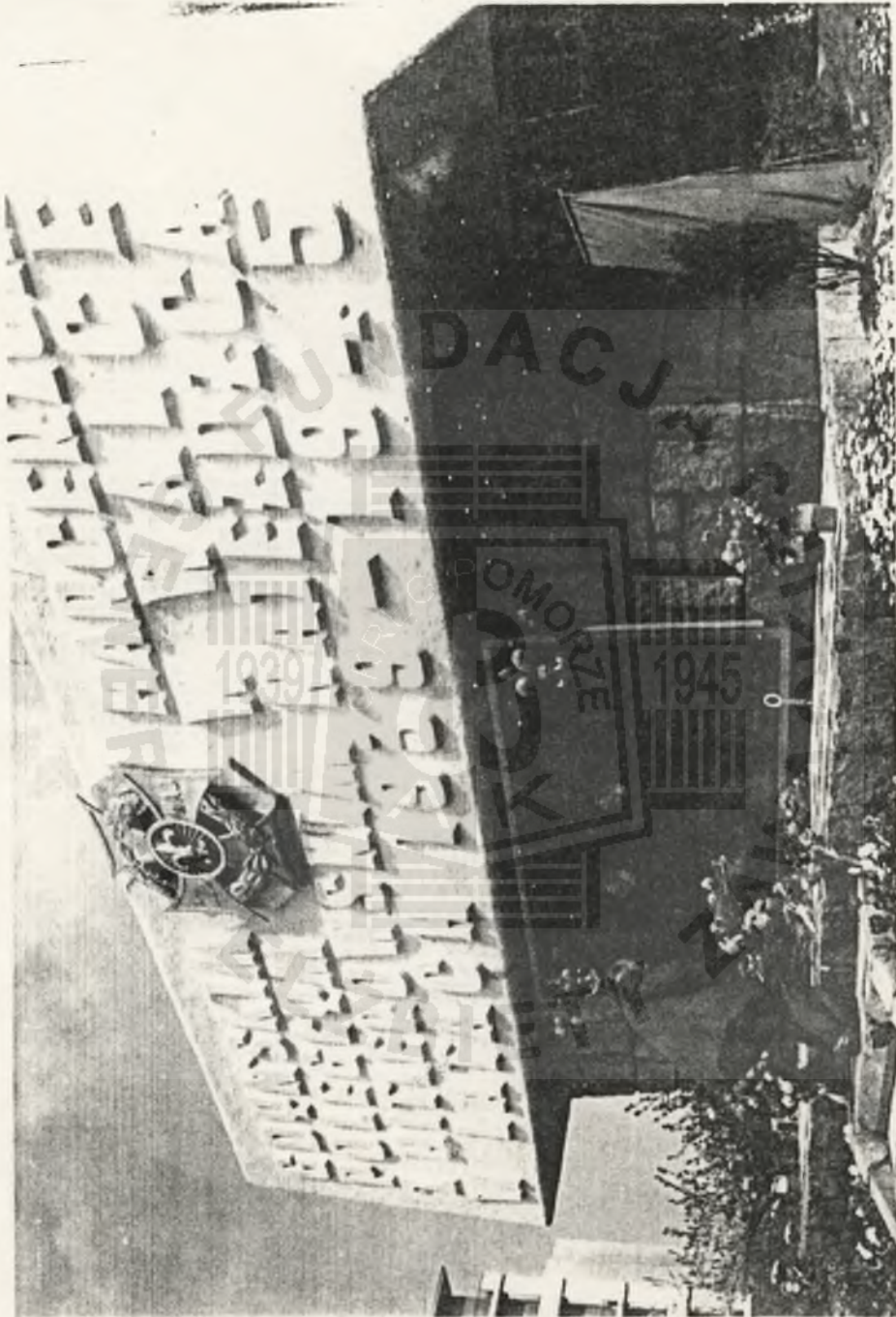

GENERAL FUNK
 1939
 ELŻB

Widok ogólny wschodniej części portu gdyńskiego przedstawia zniszczenia jakie dokonali hitlerowcy poprzez wysadzenie w powietrze falochronów, nabrzeży i urządzeń portowych.

Pomnik harcerzy gdynskich zamordowanych przez hitlerowców
w dniu 11 listopada 1939 r. w Gdyni - Obłężu

Gdynia, dnia 1992. 09. 25.

25

Szanowna Pani

Materiał, który Pani przesyłam w postaci kserokopii członków gdyńskich organizacji Tajnego Hufca Harcerzy i Szarych Szeregów Pomorskiego Okręgu Armii Krajowej nie obejmuje całego stanu osobowego. Udało mi się tylko część zdjęć zebrać i opisać. Ze względu na pamiątkowe zdjęcia nie mogłem ich Pani przesłać, ale myślę że kserokopie są dobrze wykonane i można będzie je wykorzystać do dalszego wydruku jak i celów archiwalnych Pomorskiego Okręgu Armii Krajowej. W sumie przesyłam 45 zdjęć członków Tajnego Hufca Harcerzy i Szarych Szeregów w Gdyni z podaniem nazwiska, pseudonimu, funkcji oraz przydziału organizacyjnego,- w tym osoby, które przyczyniły się do powstania Tajnego Hufca Harcerzy i Szarych Szeregów w Gdyni:

- Komendant Morskiego Rejonu Harcerzy w Gdyni Hm Benedykt Porożyński w ostatnim rozkazie w 1939 r. nakazuje Harcerstwu Gdyńskiemu przejść do walki konspiracyjnej z okupantem hitlerowskim.
- Powołany Przez Radę Hufca Hm. Henryk Szymański zostaje w dniu 15. 11. 1939 r. wybrany I - szym Komendantem T.H.H. w Gdyni.
- W 1940 r. po nawiązaniu przez Hm. Lucjana Cyłkowskiego kontaktów ze Związkiem Walki Zbrojnej - późniejszą Armią Krajową i kierownictwem Szarych Szeregów Kwaterą Główną w Warszawie, komendantem gdyńskiej organizacji Szarych Szeregów mianowany zostaje Lucjan Cyłkowski - nauczyciel i wychowawca młodzieży harcerskiej w szkole nr.1 w Gdyni

Gdyński Hufiec Szarych Szeregów podlegał komendantowi Pomorskiej Chorągwi Szarych Szeregów Hm. Bernardowi Myśliwskowi Ps. "Konrad" który był pełnomocnikiem i kurierem Dowództwa Pomorskiego Okręgu Armii Krajowej w Toruniu.

Batalion Sz.Sz. składał się z trzech kompanii i plutonu specjalnego : - Dowódcami Kompanii byli : / skład kompanii = 3 plutony

- I Kompania - Zygmunt Narski / Narloch
- II Kompania - Jan Kaszuba
- III Kompania - Kazimierz / Hubert / Garbe

Plutonem specjalnym dowodził Włodzimierz Jacewicz

Członkowie I kompanii w ramach prozumienia jako starsi harcerze przeszli z Tajnego Hufca Harcerzy do Szarych Szeregów.

Ogółem Gdynska Organizacja Szarych Szeregów liczyła około 120 członków. Niestety, nie udało mi się więcej zdjęć zebrać jak tylko tych szaryszeregowców, których przysyła tj.

- Hm. Lucjan Cylkowski
- HR. Bernard Szczeblewski
- HR. Jan Będziński
- HR. Czesław Będziński
- HR. Henryk Śmierzchalski
- HR. Franciszek Wysocki
- HR. Henryk Janikowski

Po zdemaskowaniu przez agenta gestapo Witolda Świętochowskiego w październiku 1942 r. gdynska organizacja Szarych Szeregów została rozbita. Większość członków została przez gestapo aresztowana i uwięziona w obozie koncentracyjnym Sztutthof gdzie wielu z nich zostało zamordowanych.

Po uwięzieniu Hm. Henryka Szymańskiego przez gestapo, który w czasie przesłuchań bity i torturowany nie wyznał, że na terenie Gdyni istnieje druga Tajna organizacja harcerska, - II-gim Komentantem zostaje Hm. Hubert Regliński, który wyjeżdżając z Gdyni na początku 1943 r. przekazuje dowództwo Radze Hufca, której przewodniczącym był Hm. Edmund Śmierzchalski, który od tego czasu pełnił funkcję p.o. Komentanta Tajnego Hufca Harcerzy w Gdyni do 28. 03. 1945 r. tj. do dnia wyzwolenia Gdyni spod okupacji hitlerowskiej.

Organizacja T.H.H. Składała się z 2 - ch plutonów :

- Pluton 01 T.H.H. A.K. Dowódca Hm. Edmund Śmierzchalski
- Pluton 02 T.H.H. A.K. Dowódca Hm. Józef Wawrzyńczyk

Każdy pluton składał się z 3 - ch drużyn. Ogółem Organizacja T.H.H. liczyła 78 harcerzy - żołnierzy.

T.H.H. przeprowadził następujące akcje wg. ustalonych kryptonimów:

- Akcja "0" - ostrzegawcza Niemców prowadzących represje wobec Polaków i niewolników innych narodowości.
- Akcja B-1 - przekazywanie danych o okrętach "Kriegsmarine" w porcie gdynskim oraz magazynów zaopatrzeniowych wojsk niemieckich lotnictwu R.A.F. - u w wyniku czego zbombardowano port i halę - magazyn z silnikami samolotowymi i prowiantem żywnościowym w Gdyni.

- Akcja B-2 - polegająca na sporządzeniu planów fortyfikacji wojsk hitlerowskich miasta Gdyni i Wybrzeża Gdańskiego oraz przekazanie ich poprzez linię frontu dowództwu wojsk radzieckich.
- Akcja A-A - zdobywanie materiałów wybuchowych zakładanych przez Niemców w celu wysadzenia w powietrze na obiektach urzędowych i ważnych strategicznie, a także na drzewach ulicznych. przygotowanie całej organizacji do bezpośredniej walki z wrogiem.

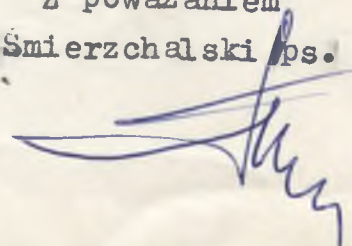
Nie wszystkich członków naszej organizacji udało mi się zebrać, tych których mogłem zmobilizować do napisania danych o sobie i przesłać do Pani bezpośrednio sądzę, że wywiązali się ze swego obowiązku. Swój opis i 2-ch kolegów przesyłam w załączeniu.

Zdjęcia niżej wym. członków T.H.H. proszę załączyć do przesłanych przez kolegów danych osobowych:

- HR. Stefan Nicki	HR. Mieczysława Oleszak Pobłocka
- " Tadeusz Hartel	" Zofia Lewicka
- " Zygmunt Tanaś	" Bolesław Szymański
- " Alfons Śmierchalski	" Urszula Kazmierczak z d. Reglińska
- " Marian Szary	" Helena Kulpińska
- " Irena Maśkiewicz	" Helena Marciniak
- " Franciszek Mocek	" Zygmunt Plata Przechlewski
- " Maria Nicka z d. Będzińska	" Zygmunt Sołdecki
- " Roman Budyn	" Renata Brzeska z d. Hartel
- " Alojzy Kotowski	" Janina Mizerska " Makowska
- " Benedykt Langowski	" Zygmunt Grzesiak
- " Rajmund Maśkiewicz	" Irena Kwaśniak z d. Balińska
- " Leszek Kostencki	" Tadeusz Lamenta
- " Edmund Przytarski	" Wanda Namysł
- " Gwidon Hartel	" Felicja Grabowska z d. Reglińska
- " Edmund cichański	

Przesyłam również zdjęcie Porucznika A.K. Joachima Joachimczyka ps. "Joachim" uczestnika Powstania Warszawskiego, inicjatora Akcji B 2 członka Rady T.H.H. w Gdyni. Przekazuję także opracowany przezemnie materiał opisowy i zdjęciowy zawarty w broszurze "Spod Znak Lilijki" p.t. "walka Harcerstwa Gdynińskiego z Najeźdźcą Hitlerowskim w latach 1939-1945". W załączeniu także "Zbiorek Pieśni Konspiracyjnych T.H.H." i inne.

Z poważaniem
A. Śmierchalski ps. "Szary Wilk"

B 67 / ~~88~~

Smierzchalski Alfons

Spod znaku Lilijki

Powstanie i walka harcerstwa

gdyńskiego z niemiecką killewoską

w latach 1939-1945

IV / 1. Korespondencja bieżąca - Alfons Śmiechalski - Fundacja:

1. Pismo Fundacji z 21.12.2000, kserokop. oryg. k. 1 s. 1
2. Pismo Fundacji - podziękowanie za prelekcję - z 12.02.2001r., kserokop. oryg. k. 1 s. 2
3. Pismo A. Śmiechalskiego do Fundacji z 19.04.2001 wraz z zał. (lista członków T X X - A X w Gdyni - zob. z. III/3 s. 5-6), napis oryg. k. 1 s. 3
4. Pismo do Fundacji w sprawie Edmunda Śmiechalskiego - data wpływu 18.10.2001, kserokop. ręk. k. 1 s. 4
5. Pismo Alfonsa Śmiechalskiego z 23.10.2002 - odsłonięcie tablicy pamiątkowej T X X i S. S. w Gdyni; wizyta w Jacek Nowak - Jesionowski w Gdyni, ręk. oryg. k. 1 s. 5-6
6. Pismo Fundacji z 18.12.2002, ręk. kop. (prośba o relikwie) k. 1 s. 7
7. Pismo do Fundacji z 4.08.2004 - zolj. sp. Edmunda Śmiechalskiego, ręk. oryg. k. 1 s. 8
8. Pismo Fundacji z 13.08.2004, napis, kserokop. k. 1 s. 9
9. Pismo Fundacji z 30.06.2003

- cd. 3- prośba o dane do biografium
Edmunda Śmiechulskiego, mpis
kop. k. 1 s. 10
10. Pismo Fundacji z 14.07.2008,
mpis kop. k. 1 s. 11
11. Pismo do Fundacji z 8.10.2008
- odst. tablicy pamiętk. - J. Nowak -
- Jesionowski; mowa pożegnalna nad
możytką Zdzisława Dąbkiwicza;
rękop. omyg. + mpis kop. k. 4 s. 12-16
12. Kserokop. zolj. tablicy pamiętko-
wej - J. Nowak - Jesionowski i
prezentu k. 1 s. 17
13. Pismo Fundacji z 9.10.2008,
kserokop. k. 1 s. 18
14. Pismo do Fundacji z 11.11.2008 -
- dot. inf. o życiu niektórych członków
JMH, mpis omyg. k. 1 s. 19
15. Zab. do MPK: mowa pożegnalna nad
możytką Jadwigi Lekowskiej z d. Joa-
chimczyk wraz z nekrologiem; mowa
pożegnalna nad możytką Marianny
Fyffel z d. Spyrzak, kserokop. mpisu k. 4 s. 20-23
16. Pismo Fundacji z 4.12.2008 - dot.
Joachima Joachimczyka, mpis kser. k. 1 s. 24
17. Pismo do Fundacji z 9.02.2009
- dot. J. Joachimczyka, rękop. omyg. k. 1 s. 25

18. Pismo Alfonsa Śmiechowalskiego z
12.08.2012r. - inf. o śmierci Hipolita
Śmiechowalskiego i Bernarda Sawieckiego
wraz z przesłaniami med. męz. i
Żmartycki (zł.) ręk. oryg. + kserokop.
oryg. k. 4 s. 26-29
19. Pismo Fundacji z 30.07.2012;
prośba o zakup. rezy, pokserokop.
mspis k. 1 s. 30-31
20. Pismo do Fundacji z 22.08.2012
- dot. ks. „Spod znaku lilijki”, ręk.
oryg. k. 1 s. 32
21. Pismo Fundacji z 21.09.2012
- dot. ks. „Spod znaku lilijki”,
mpis ksero k. 1 s. 33
22. Pismo do Fundacji z 28.09.
2012, ręk. p. oryg. k. 1 s. 34

FUNDACJA

ARCHIWUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUŃ • UL. WIELKIE GARBARY 2 • TEL. (0-56) 65-22-186
http://www.um.torun.pl/~arch AK, e-mail: archAK@um.torun.pl
KONTO: WIELKOPOLSKI BANK KREDYTOWY SA W TORUNIU, NR 10901506-4675-128-00-0

Toruń 2000-12-21

1.dz.3858/POM/2000

*Sprawa. przygot. spotkanie
Klub Hist. na temat
THH (styczeń)*

Pan
Alfons Smierczalski
81-333 Gdynia

Szanowny Panie!

W imieniu Pani Profesor Elżbiety Zawackiej i Pani Prezes Fundacji mgr Doroty Zawackiej-Wakarecy zapraszam Pana do pomocy w zorganizowaniu kolejnego spotkania Klubu Historycznego, które jest zaplanowane na środę-24.01.2001 r. godzinę 16.00.

Był Pan uprzejmy wyrazić zgodę na przedstawienie uczestnikom spotkania działalności Tajnego Hufca Harcerszy w Gdyni. Temat spotkania był już wcześniej podany do wiadomości uczestnikom spotkania i wzbudził żywe zainteresowanie.

Sądzę, że powinnam przybliżyć Panu atmosferę spotkań. Otóż odbywają się one w sali Senatu Uniwersytetu Mikołaja Kopernika; sala jest duża, ale nie jest ogromna i z reguły udział w spotkaniach bierze około 50 osób. Sala jest wynajęta na półtorej godziny i staramy się spotkanie nie przedłużać. W spotkaniach Klubu biorą udział kombatanci, uczniowie i żołnierze koła historycznego działającego w Szkole Oficerskiej.

Podalam tę informację, ponieważ sądzę, że chciałby Pan to wiedzieć, przygotowując swoje wystąpienie.

Listu nie dołączyłam do wysłanego wcześniej "Biuletynu", z którego wysyłam /około 1000 egzemplarzy/ jest dużo zamieszania, bowiem obawiałam się pomyłki.

Będzie nam miło gościć na spotkaniu także innych członków THH-AK.

Kończąc, łączę wyrazy szacunku i pozdrowienia, a z okazji Świąt i zbliżającego się Nowego Roku przesyłam życzenia wszelkiej pomyślności.

Z poważaniem

Elżbieta Skarżyska
mgr Elżbieta Skarżyska
dokumentalistka Fundacji
Archiwum Pomorskie AK
w Toruniu

FUNDACJA
Archiwum Pomorskie Armii Krajowej
ul. W. Garbary 2, tel. 65-22-186
87-100 TORUŃ

Toruń 12 II 2001 r.

1.dz.0276 POM 2001

Kopie

Szanowny Pan

Alfons Śmierchalski

81 - 333 Gdynia

Zarząd Fundacji Archiwum Pomorskie Armii Krajowej
w Toruniu serdecznie dziękuje za uczestnictwo, przygotowanie
oraz wygłoszenie prelekcji na temat "Działalności THH-AK w
Gdyni" na kolejnym spotkaniu Klubu Historycznego działającego
przy Fundacji.

Materiały historyczne, które przekazał Pan Fundacji,
zostaną opracowane archiwalnie i wzbogacą zbiory naszej biblio-
teki.

Łączę pozdrowienia.

Z poważaniem

PREZES ZARZĄDU

Dorota Zawacka-Wakarecy
mgr Dorota Zawacka-Wakarecy

Smierzchalski Alfons
Przewodniczący Kręgu
T.H.H.-A.K. w Gdyni

81-555 G D Y N I A

Gdynia, dnia 19.04.2001 r.

3

Wpłynęło dnia 24.04.
Licz. 2049 POM 2001
D.L.

F U N D A C J A

Archiwum Pomorskie
Armii Krajowej

Pani mgr Skierska Elżbieta

T O R U Ń

ul. Wielkie Garbary 2

Szanowna Pani !

Zgodnie z ustaleniem przesyłam Pani uzupełniającą listę członków Tajnego Hufca Harcerzy Armii Krajowej w Gdyni, którzy do chwili obecnej nie złożyli swoich danych osobowych w Fundacji Archiwum Pomorskie A.K.

Lista ta nie obejmuje wszystkich danych. Z 36 pozycji wykazanych w liście wiele członków naszej organizacji już nie żyje i nie udało mi się wszystkiego zdobyć np. daty i miejsca urodzenia oraz imiona rodziców. Te dane, które wykazują pochodzą z własnego archiwum i ankiet wcześniej przekazanych przez naszych członków. Zdjęcia - kserokopie 26 szt. z opisami, które udało mi się zebrać nie obejmują także wszystkich.

Jeżeli uda mi się jeszcze cokolwiek zdobyć i uzupełnić braki to jeśli Państwo się zgodzą prześlę dodatkowo.

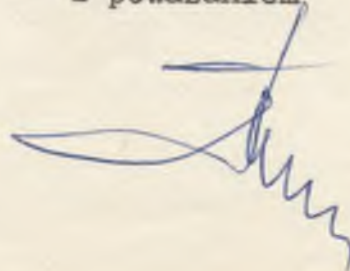
W każdym bądź razie przesyłam to co mam aby Państwo mogli uzupełnić brakujące biografie członków Armii Krajowej, które zamierzacie przekazać do druku.

W załączeniu przesyłam także kopię protokołu komisji weryfikacyjnej Koła T.H.H.-A.K. w Gdyni z dnia 20 września 1991r. ustalający podstawy włączenia Tajnego Hufca Harcerzy w Gdyni do Armii Krajowej.

Życzę Państwu wszystkiego najlepszego w Waszej niełatwej pracy oraz z góry dziękuję za uwzględnienie w wydruku przekazanych biografii naszych członków.

Z poważaniem

Zetęszniki:
w 02.III/3

Alfons Smierschalcki

6

51-333 Gdynia

Archiwum
Pomorskie Armi Krajowej
Pauingr Elzbieta Skierska

Npłynęło dnia 10.10.01
L.dz. 3425 Pom 2001
D.W.

Szanowna Pani!

W załączeniu przesyłam list poświęcony zmarłego
w dniu 1 października 2001 r. komendanta Tajnego
Kufca Harcezy Armi Krajowej, Gdyni
s.p. hm. Edmunda Smierschalckiego

Za opublikowanie tego listu w biuletynie
Pomorskiego Archiwum AK. porostam Państwu
niezmiernie wdzięczny i z góry serdecznie
dziękuję

Alfons Smierschalcki
Oficer T.H.H.-AK. w Gdyni

Gdynia, dnia 11.10.2001 r.

oz. listu wraz z listem Edmunda

Smierschalckiego
w J: M-1084/1837

Edmund Smierschalcki
imp. Gdyni

Wzrost 19
 Wzrost dnia 28. 10
 330015 POM 2002
 017-

Szanowna Pani Elżbieta Skierska!

W związku przesyłam Pani na zlecenie Powiatu Arch. A.K. zdjęcie tablicy pamiątkowej wykonanej z inicjatywy Casimira Krogga Tajnego Hufca Harcerzy i Szarych Szeregów z Gdyni. Tablica ta została odrestaurowana i poświęcona na uroczystej Mszy Świętej w dniu 1.09.2002 r. odprawianej w intencji Ofiar II Wojny Światowej przez Metropolitę Gdańskiego Księdza Arcybiskupa Tadeusza Gocławskiego w Kościele p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Gdyni.

- w uroczystej Mszy św. warchulskiej
- Prezydent i Lechrad Miasta Gdyni
- Lotnictwo Marynarki Wojennej
- Przedstawiciele Spółdzielni Stawekowice
- Świątecznego Związku Lutnicy A.K. "Kolegium Powiat. Kaszubski", N.S.Z. i "Solidarność" Cechu Rzemiosł Różnych Związku Harcerstwa Polskiego, Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej Kompania Honorowa i Orkiestra Marynarki Wojennej oraz mieszkańcy Gdyni

W dniu 29.08.2002r. ktoś "Szarych Gdynian" zorganizował w Urzędzie Miasta Gdyni spotkanie Jana Nowaka Jesiorańskiego z ludźmi - członkami Armii Krajowej, którzy w czasie okupacji hitlerowskiej organizowali jego przesłany drogą morską z Gdyni do Łodzi.

Wspomniane było również spotkanie Jana Nowaka Jesiorańskiego z Marią Filarową Chodakowską, jedyną z żyjących osób, które zorganizowały jego II-gi prezent tj. w dniu 15.10.1943r.

z grupy, która zorganizowała jego I-szy prezent tj. w dniu 20.04.1943r. był obok Alfons Smieszalski oraz członkowie reszki nie żyjących:

- Franciszka Szwarc
- Mariany Pyttel-Szyrak
- Janka Niekła
- Franciszka Trepczyńskiego

Spotkanie odbyło się w miłej i serdecznej atmosferze.
Wspomniawszy wiele o wieloletnich przygotowaniach
prezentów, które dla grupy Franciszka Karca skompletowały
się uczestnictwem przez gościa w dniu 6.08.1943. Celem grupy
która została utworzona w obozach koncentracyjnych "Stutthof"
i "Lauenbrück".

Jan Nowak Jeziorański powiedział, że gdyby nie ludzie którzy
pomagali mu w przeszłości ię do Szwecji, nie byłoby
tego wszystkiego co się dokonało dla wolnej i niepod-
ległej Polski.

Podziwiam serdecznie wszystkich pracowników
Pomorskiego Archiwum AK.

P.S.

Będąc nam bardzo miło przesyłać namę z ramienia
z tych okoliczności w biletynie Fundacji
Pomorskiego Archiwum AK.

zdjęcie przekazane p. M. Dziurkowi.

Inf. o odstonicim tablicy ukazała się
w Biletynie nr 2/2002. r.

FUNDACJA

ARCHIWUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUŃ • UL. WIELKIE GARBARY 2 • TEL./FAX (0-56) 65-22-186
<http://www.um.torun.pl/AK>, e-mail: AK@um.torun.pl

KONTO: WIELKOPOLSKI BANK KREDYTOWY SA W TORUNIU, NR 10901506-4675-128-00-0

Toruni 18.12.2002r.

Alfonś Śmiechelski

Szanowny Panie!

Jest zobowiązana do otrzymane informacje, które do wziędón technicznych, tylko w skrócie umieszciam w „Biuletynie”

Storzystając z okazji, proszę o kontakt z rodzimę sp. Marianny Pyttel-Spytali, bo wiedzieliśmy, że zmarła, ale nie znamy dety.

Proszę także, aby optymist Pan me Pauc Hipolita, aby przestał chociaż krótko relacje o swoim nadsiale w prezentach.

Z okazji Bożego Narodzenia życzę w imieniu Pani Profesor i pracowników Fundacji zdrowia i wszelkiej pomysłności.

Z wyrazami szacunku i poważania oraz nadzieję na współpracę

Elżbieta Sierska
dokumentalistka

Smieszalski Alfons 8
04.08.04 r.

81-333 Gdynia

FUNDACJA	
"Archiwum i Muzeum Pomorskie im. Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek" w Toruniu	
Wpłynęło dnia:	10.08.04
L. dz.	1991 Skerska Elżbieta
WT	Pan-410/04
Załączniki:	1
Powst:	

Przeznaczenie

Zgodnie z Pani prośbą wystatem do Fundacji
Arch. i Muz. Pom. Ak. dałem osobowo mojego
brata śp. Edmunda Smieszalskiego.

Wystatem także jego dwa zdjęcia z prośbą
aby po wykorzystaniu zostały mi wrócone.
W związku z obchodami w tym roku 75 roczni-
cy istnienia ZHP. w Gdyni zdjęcia mojego
brata są potrzebne do organiz. z tej okazji
wystawy. W związku z powyższym proszę Panię
o możliwie szybkie przekazanie tych zdjęć
gdys są one jedynie takie posiadane.

Pozdrawiam Panią i wszystkie Panie z
Pamięć Arch. Ak. Dziękuję za wszystko co
robicie dla utrzymania pamięci o żołnierzach Ak.
A. Smieszalski

9

FUNDACJA

ARCHIWUM I MUZEUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ
ORAZ WOJSKOWEJ SŁUŻBY POLEK

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUŃ • UL. WIELKIE GARBARY 2 • TEL./FAX (0-56) 65-22-186
<http://www.um.torun.pl/AK>, e-mail: AK@um.torun.pl, fapak@wp.pl
KONTO: WIELKOPOLSKI BANK KREDYTOWY SA W TORUNIU - NR RACHUNKU 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

Toruń 13.08.2004 r.

L. dz. 2003/Pan-410/04

*odp. L. dz. 1991
+ 2 zdjęcia*

Pan
Alfons Śmierzchalski
81-333 Gdynia

Szanowny Panie!

Zgodnie z prośbą zawartą w liście, który otrzymałam 10.08. br. odsyłam zdjęcia śp. Edmunda Śmierzchalskiego.

Dziękuję za uzupełnienia do biogramu śp. Edmunda. Z uwagi na konwencję obowiązującą przy opracowaniu biogramów nie mogła go bardziej rozbudować, bowiem byłby to już opis działalności śp. Edmunda.

Bardzo dziękuję za pozdrowienia i współpracę z Fundacją.

Łączę serdeczne pozdrowienia i wyrazy szacunku.

Z poważaniem
Elżbieta Skerska dokumentalistka

kserokop. także w aktach Edmunda Śmierzchalskiego

10

FUNDACJA

ARCHIWUM I MUZEUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ
ORAZ WOJSKOWEJ SŁUŻBY POLEK

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUN • UL. WIELKIE GARBARY 2 • TEL./FAX (0-56) 65-22 136
<http://www.um.torun.pl/AK>, e-mail: AK@um.torun.pl, fapak@wp.pl
KONTO: WIELKOPOLSKI BANK KREDYTOWY SA W TORUNIU • NR RACHUNKU 82 1090 1506 0000 0000 5002 00 44

Toruń, dnia 30.06.2003r.

L. dz 3076/WSK-412/03
74

Pan Alfons Śmierzchalski

81-333 Gdynia

Szanowny Panie,

Jestem dokumentalistką Fundacji „Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Kobiet, która istnieje w Toruniu od 1990 roku. Gromadzimy i opracowujemy materiały dotyczące osób działających w czasie wojny w organizacjach konspiracyjnych.

Pracujemy nad kolejną, szóstą już częścią Słownika Biograficznego Konspiracji Pomorskiej, który ukaze się w przyszłym roku. Opracowuję biogram Pańskiego śp. Brata Edmunda Śmierzchalskiego. Materiały jakie posiadam okazały się jednak niewystarczające do sporządzenia biogramu.

Chciałabym prosić Pana o wyjaśnienie kilku bardzo ważnych dla mnie kwestii dotyczących osoby Pańskiego Brata. A mianowicie:

1. Czy Pański Brat był członkiem jakiejś organizacji przed wybuchem II wojny światowej?
2. Do jakich szkół uczęszczał Edmund Śmierzchalski przed okupacją?
3. W którym roku ożenił się i z kim?
4. W którym roku wstąpił do organizacji ZBOWiD?
5. Jego działalność po wojnie, losy po okupacji, do jakich organizacji należał?
6. Do jakich szkół uczęszczał po wojnie, jaki miał zawód, wykształcenie?
7. Jakie uzyskał odznaczenia?
8. Czy Pański Brat przebywał w więzieniu po wojnie? Jeżeli tak to w którym roku i dlaczego?

Byłabym bardzo wdzięczna za udzielenie mi odpowiedzi na te pytania. Bez tych informacji nie będę mogła rzetelnie opracować biogramu śp. Edmunda Śmierzchalskiego. Liczę na Pańską pomoc i oczekuję odpowiedzi.

Z wyrazami szacunku

mgr Emilia Fandrejewska

mgr Emilia Fandrejewska

Dokumentalistka Działu: Archiwum WSK

Toruń, dnia 14.07.2003r.

MEMORIAŁ
Generał Marii Wittek

L. dn. 3484/WSK-412/03

Pan Alfons Śmierzchalski

81-333 Gdynia

Szanowny Panie,

Bardzo Panu dziękuję za list. Dziękuję za udzielenie mi odpowiedzi na moje pytania. Informacje o Pana ś. p Bracie są dla mnie bardzo cenne, bez nich nie mogłabym napisać biogramu.

Panią Elę Skerską powiadomię, że uzyskamy od Pana dane o drugim Pańskim bracie – Hipolicie.

Dziękuję Panu również za przysłaną kserokopię Rozkazu Komendanta Chorągwi L.1/39 z dnia 10.II.1939r. Zostanie ona zachowana w naszych zbiorach.

Serdecznie Pana pozdrawiam.

Z wyrazami szacunku

mgr Emilia Fandrejewska

mgr Emilia Fandrejewska
 Dokumentalistka Działu: Archiwum WSK

listo w sercu pomnika

J.R. Alfons Smerczalski

81-333 Gdynia

Gdynia, dn. 08.10.2008

FUNDACJA	
"Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polak"	
Wpłynęło dnia: 8.10.2008	
L. dz. 16.2.3/Pom-410/08	
Załączniki: 2 foto	
Referent:	

12

Szanowny Państwo!

Po dłuższej przerwie spowodowanej wypadkiem samochodowym, stan mojego zdrowia na tyle się poprawił, że mogę do Państwa kilka słów napisać.

W pierwszym rzędzie chcę Państwu serdecznie podziękować za biuletyny, które otrzymuję od Państwa. Są one dla mnie źródłem wiedzy o historii i o tym co na Pomorzu się dzieje. Myślę, że o wydarzeniach upamiętniających walkę Armii Krajowej z okupantem hitlerowskim w latach 1939-1945 jest mało Państwo przez Okręg Pomorski Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej w Sapce informowani. Chcę jednak od siebie powiadomić, że w ubiegłą sobotę t.j. 27 września 2008 r. odbyła się w Gdyni uroczystość odsłonięcia i poświęcenia tablicy pamiątkowej Jana „Nowaka” Jeziorańskiego, który dwukrotnie przesłany był przez grupy przesłane z Gdyni do Szwecji. W uroczystości tej brali udział przedstawiciele Urzędu Miasta Gdyni z Prezydentem Wojciechem Szczurkiem i Przewodniczącym Rady Miasta Stanisławem Szwabskim na czele oraz z przedstawicielami Marynarki Wojennej i Kombatanów Armii Krajowej Gdyni i Gdańska jak i mieszkańców Gdyni.

W załączeniu przesyłam Państwu zdjęcia tablicy po odsłonięciu i poświęceniu.

Przy tej okazji przesyłam także słowa pozdrowienia
Związkowi Kolej, Harcersza Rzeczypospolitej S.A. p.

* Zbigniewa Raczkiwicza członka Szarych Szeregów z Gdyni
z prośbą o ogłoszenie w białejym Archiwum i Muzeum
Pomorskie Armii Krajowej.

Chcę również powiadomić, że w ostatnich latach odwiedzi
z naszymi Szeregami na wycieczki odproczynki kilka kole-
żanek i kolegów m. in.

- short
- ✓ plm. Wanda Nicolas z d. Suwalska cz. THH- AK.
 - ✓ H.B. Stefan Niski cz. THH- AK.
 - ✓ H.R. Zygmunt Soteki cz. THH- AK.
 - ✓ H.R. Jolena Kwasniak z d. Bialińska cz. THH- AK.
 - ✓ plm. Janina Byerent z d. Zaplewska cz. THH- AK.

Serdecznie Państwu przebaczam i dziękuję za pomoc
ze szczególnym uwzględnieniem przekazywania
i podziękowanie Pani Elżbiecie Skerskiej za premię
z którą znam się już ładnych parę lat.

Al. Suwalski

zabawki - 2 ady.

- tablice

- tablice + homonimowa wartość

(omyc. w sepi, pomniki - tablice)

FUNDACJA

Archiwum i Muzeum Pomorskie

Światowy Związek Żołnierzy

Wpłynęło dnia 6.10.08 Armii Krajowej

L. dz. 1623/Pom-410/08

Krąg Tajnego Hufca Harcerzy

w Gdyni T. 698-89-04

GDYNIA, Al. Zjednoczenia 7, tel. 21-90 51-21-76-29
ul. Kołłątaja 47/56

Gdynia, dnia 4 sierpnia 2008 r.

Załączniki: 2 foto. Szanowna Rodzino !

Referent: Szanowni Zebrani !

Z ramienia Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej Okręgu Pomorskiego z Siedzibą w Sopocie oraz Związku Byłych Więźniów Obozu Koncentracyjnego "Stutthof" jak i Kręgu Członków Tajnego Hufca Harcerzy i Szarych Szeregów Armii Krajowej w Gdyni zostałem upoważniony do przekazania Państwu drogą życia i walki naszego zmarłego w dniu 23 lipca 2008 r. Kolegi

Św.p.

Harcerza Rzeczypospolitej

Zbigniewa Raczkiwicza

Drogi Zbyszku !

Dziś w dniu Twojego pogrzebu spotykamy się tu przy Twojej mogile aby oddać Tobie hołd za Twoje poświęcenie i odwagę w walce z okupantem hitlerowskim w czasie drugiej wojny światowej.

Jako młody Polak z okresu międzywojennego zostałeś wychowany w duchu głębokiego poczucia patriotyzmu i umiłowania wolnej i niepodległej Ojczyzny.

W latach 1938 - 1939 gorący okres i atmosfera wojenna rosła z dnia na dzień. Na początku miesiąca lutego 1939 r. Z-ca Komendanta morskiego Rejonu Harcerzy w Gdyni hm. Lucjan Cyłkowski ogłosił stan "Pogotowia Wojennego".

Szkolenie wojskowe nie ominęło starszych harcerzy i harcerek we wszystkich harcerskich Komendach i Rejonach w całym kraju.

W miesiącu marcu 1939 r. zostałeś skierowany na kurs przysposobienia wojskowego, na którym między innymi zapoznałeś się z prowadzeniem walki w warunkach wojennych, obsługą broni i zachowań w czasie nalotu bombowego.

W miesiącu sierpniu 1939 r. byłeś zatrudniony w komendzie wojskowej, gdzie jak wielu innych harcerzy w końcu miesiąca miałeś obowiązek dostarczenia wezwań mobilizacyjnych do jednostek wojska polskiego.

Pamiętamy !

Kiedy w dniu 1 września 1939 r. o godz. 4⁴⁵ pancernik "Schleswig-Holstein" ogniem artyleryjskim skierowanym na Westerplatte rozpoczęła II-gą wojnę światową, jak z tą chwilą na Polskę runęła lawina ognia, jak wojska niemieckie napadły na nasz kraj.

Obrona Gdyni trwała do 13 września 1939 r. po czym oddziały wojska polskiego wycofały się na Kępę Oksywską.

W dniu 14 września 1939 r. wojska niemieckie zajęły Gdynię. Dla mieszkańców Gdyni rozpoczęła się dotąd nieznaną tragiczną okupacją, - policja, gestapo i SS aresztowało tysiące mieszkańców. Tych, którzy

./.

figurowali na ich listach z miejsca wysyłano do lasu w Piaśnicy, gdzie zostali rozstrzelani. Od września 1939 r. do 1941 r. zamordowano w Piaśnicy około 12000 mieszkańców Pomorza.

Młodych mężczyzn wysyłano na przymusowe roboty do Niemiec.

Eksterminacja Polaków nie miała końca kiedy w dniu 11 listopada 1939 r. policja niemiecka rozstrzelała na oczach mieszkańców Obłuzą 12 młodych harcerzy.

Do tego czasu Niemcy wysiedlili z Gdyni do Generalnej Guberni około 55000 mieszkańców Gdyni.

W takich warunkach w dniu 15 listopada 1939 r. tworzy się konspiracyjna organizacja Tajnego Hufca Harcerzy, którego komendantem zostaje pfm. Henryk Szymański.

Stan osobowy THH nie długo się utrzymał, bowiem na terenie Gdyni w połowie 1940 r. powstała druga konspiracyjna organizacja Szare Szeregi na czele, której stanął hm. Lucjan Cyłkowski były Z-ca Komendanta MRH. w Gdyni.

Na podstawie porozumienia między komendantami THH i Sz.Szer. ustalono, że starsi harcerze z THH przejdą do Szarych Szeregów.

W taki sposób organizacja Sz.Szeregów stała się organizacją wg. założeń hm. L. Cyłkowskiego składającą się z 3-ch kompanii, których dowódcami zostali:

I kompania - Zygmunt Narski - Śródmieście
II kompania - Jan Kaszuba - Grabówek - Chylonia
III kompania - Kazimierz /Hubert/ Garbe - Orłowo - Mały i Duży Kack

Tak zorganizowany Hufiec Sz.Szeregów związany był z Komendą Chorągwi Pomorskiej Sz.Szeregów, którego komendantem był hm. Bernard Myśliwek.

Kontakty z komendantem chorągwi utrzymywane były przez łączników między innymi jednym z nich był tu cępeczny Bernard Szczeniewski.

W skład I kompanii Sz.Szer. wchodziły 4-ry plutony, - dowódcą jednego z nich był Ty, - Zbyszku.

Wszystkie kompanie współpracowały ze sobą i przyniosły w latach 1941 - 1942 znaczne efekty w przeprowadzonych akcjach sabotażowych i zwiadowczych a mianowicie:

- doprowadziły do opóźnienia wypłynięcia na morze niektórych jednostek "Kriegsmarine"
- unieruchamiały urządzenia portowe i transport kolejowy.

Najważniejszą z przeprowadzonych akcji było zdobycie planów remontu pancernika "Gneisenau", który uszkodzony przez lotnictwo alianckie skierowany został do bazy remontowej w Gdyni.

Zdobyte przez członka Sz.Szeregów Zygmunta Garbego plany z arsenału niemieckiej marynarki wojennej zawierały dane techniczne do budowania urwanego bombą 30 m. dziobu okrętu oraz zainstalowania aparatury centralnego sterowania ogniem artyleryjskim.

Plany te zostały przekazane przez dowództwo A.K. aliancom. Okrętu tego Niemcy do końca wojny już nie wyremontowali. W 1945 r. z rozkazu Adolfa Hitlera został on zatopiony w głównej bramie portu gdynińskiego.

Była to jedna z ostatnich akcji Szarych Szeregów, bowiem zniknięcie planów doprowadziło gestapo na trop Szarych Szeregów.

Na przełomie października i listopada 1942 r. gestapo aresztowało niemalże wszystkich członków Sz.Szeregów i Ciebie Zbyszku także.

Wśród nich znaleźli się między innymi hm. Lucjan Cyłkowski, pfm. Maciej Gwiazda, hm. Bernard Myśliwek, pfm. Henryk Szymański, później komendant M.R.H. hm. Benedykt Porożyński

Trafili oni do więzień w Gdyni i Gdańsku gdzie w czasie przesłuchań poddawani byli ciężkim torturom. Szczególnie w specjalny sposób przesłuchiowano hm. Bernarda Myśliwka, który do utraty życia nie wydał kolegów.

Wszyscy aresztowani zostali przewiezieni do obozu koncentracyjnego "Stutthof".

W czasie uwięzienia Was w Stutthofie dzień w dzień zaglądała Wam śmierć w oczy. Jednak okres ten był niczym w porównaniu z ostatnimi czterema miesiącami, gdzie w sumie w czasie ewakuacji więźniów z obozu "Stutthof" oprawcy z SS zamordowali oko 25000 więźniów co stanowi 30% wszystkich ofiar Stutthofu.

Między innymi śmierć ponieśli Komendant m.R.H. i Wizytator Sz. Szeregów hm. Benedykt Porożyński i jego brat hm. Czesław Porożyński, Komendant Szarych Szeregów A.K. w Gdyni hm. Lucjan Cytkowski, Komendant Scharagwi Pomorza Sz. Szeregów w Teruniu hm. Bernard Myśliwek, phm. Witold Niski phm. Bogusław Adamczak i wielu innych zasłużonych harcerzy.

Przyjmuje się, że przez obóz w Stutthofie od dnia 2 września 1939 r. do 25 stycznia 1945 r. uwięzionych było od 110 do 120 tysięcy więźniów z 20 krajów, z których zginęło łącznie 83 tysiące.

Drogi Zbyszku !

Zanim zostałeś oswobodzony z okowów obozowych, Niemcy w czasie ewakuacji więźniów zdążyli załadować Ciebie wraz z 300 innymi więźniami na barkę i drogą morską w ciężkich warunkach zimowych zostaliście przetransportowani do Niemiec. Na barce tej wielu więźniów z głodu i wycieńczenia zmarło. Ty te trudy przetrzymałeś, Pan Bóg dał Tobie siłę abyś do dnia dzisiejszego mógł o tych tragediach opowiadać.

Za Twoje bohaterские zasługi zostałeś odznaczony wieloma odznaczeniami, - harcerskimi i wojskowymi.

Pamięć o Tobie i o Twoich kolegach, którzy życie swoje oddali za naszą wolność niech wiecznie trwa.

Fragment z wiersza Franciszka Fenikowskiego p.tyt. "Msza Żałobna" jest prośbą wszystkich ofiar "Stutthofu":

NIECH Z POKOLENIA GŁOS NASZ
IDZIE W POKOLENIE
O PAMIĘĆ NIE O ZEMSTĘ
PROSZA NASZE CIENIE

Śpij spokojnie drogi Przyjacielu, niech Ci Polska ziemia lekka będzie.

C Z U W A J ! ! !

Słowa pożegnania napisał :

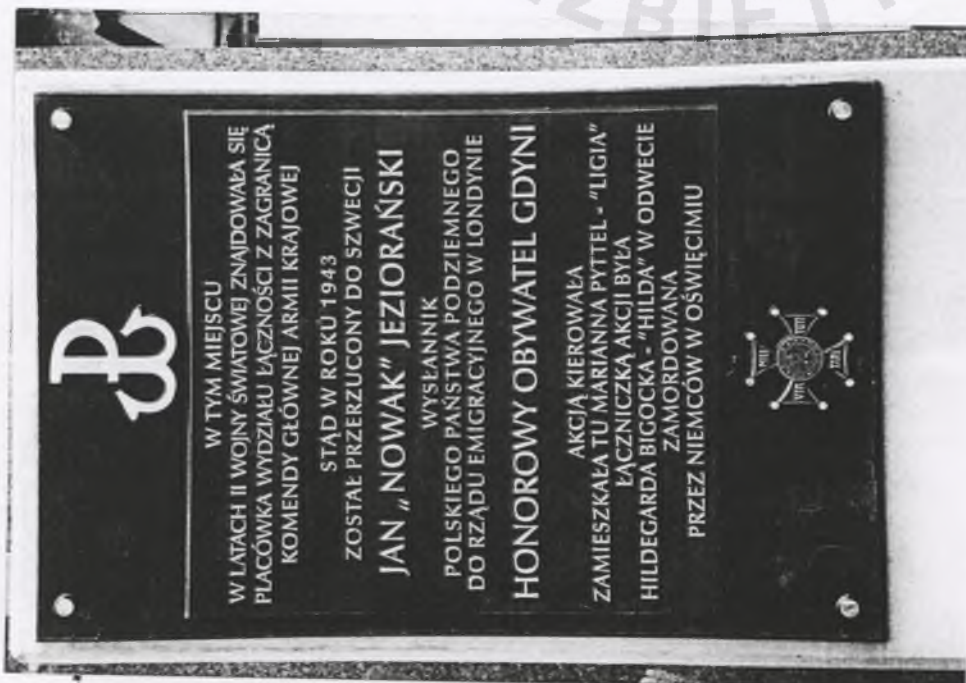
Członek THH.-AK. w Gdyni
HR. Śmierczalski Alfons

dat. do listu z 8.10.2008 wj

17

ELŻBIETY ZAWACKIES

B

W TYM MIEJSCU
W LATACH II WOJNY ŚWIATOWEJ ZNAJDOWAŁA SIĘ
PLACÓWKA WYDZIAŁU ŁĄCZNOŚCI Z ZAGRANICĄ
KOMENDY GŁÓWNEJ ARMII KRAJOWEJ

STĄD W ROKU 1943
ZOSTAŁ PRZERZUCONY DO SZWECJI

JAN „NOWAK” JEZIORAŃSKI

WYSŁANNIK
POLSKIEGO PAŃSTWA PODZIEMNEGO
DO RZĄDU EMIGRACYJNEGO W LONDYNIE

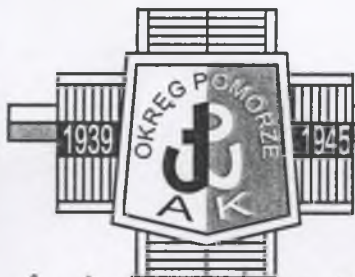
HONOROWY OBYWATEL GDYNI

AKCJĄ KIEROWAŁA
ZAMIESZKAŁA TU MARIANNA PYTTEL - „LIGIA”
ŁĄCZNICZKĄ AKCJI BYŁA
HILDEGARDA BIGOCKA - „HILDA” W ODWECIE
ZAMORDOWANA
PRZEZ NIEMCÓW W OŚWIECIMIU

FUNDACJA 18

ARCHIWUM I MUZEUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ ORAZ WOJSKOWEJ SŁUŻBY POLEK

BIURO FUNDACJI w Toruniu • UL. PODMURNA 93 • TEL. (0-56) 65-22-186
http://www.um.torun.pl/AK, e-mail: AK@um.torun.pl, fapak@wp.pl

KONTO: WIELKOPOLSKI BANK KREDYTOWY SA W TORUNIU · NR RACHUNKU 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

Pan Alfons Śmierchalski
ul. Kollataja 47 m.56
81-333 Gdynia

*L. dz. 1628 Pom-410/08
odp. na 1623
+ prosba o inf. ul. smierchalski
kom. ab. s.*

Szanowny Panie !

Dziękuję serdecznie za pozdrowienia, zdjęcie tablicy pamiątkowej poświęconej bohaterom „Zagrody” Janowi Nowakowi Jeziorańskiemu, Mariannie Pytel i Hildegardzie Bigockiej oraz informację na temat uroczystości. Materiały przez Pana przysłane bardzo pomogą mi w przygotowaniu albumu ukazującego miejsca, gdzie oddaje się hołd żołnierzom konspiracji.

Bardzo zasmuciły nas wiadomości o śmierci śp. Zbigniewa Raczkiewicza i innych żołnierzy konspiracji. Rodziny nie zawsze informują nas o śmierci swoich bliskich i niekiedy zdarza się, że taką informację otrzymujemy po kilku latach, a to wielka szkoda, ponieważ moglibyśmy złożyć hołd pamięci Zmarłych na łamach naszego „Biuletynu” i opublikować Ich biogramy w „Słowniku konspiracji pomorskiej”. Biogram śp. Zbigniewa Raczkiewicza przygotuję do następnego „Biuletynu”, ale martwię się, ponieważ nie mam wielu potrzebnych danych np.: miejsca urodzenia, imion rodziców, nazwiska rodzowego matki, informacji na temat życia przed wybuchem wojny, losów Zmarłego po zakończeniu wojny. Brak mi także informacji o odznaczeniach i stopniach wojskowych Zmarłego oraz zdjęcia, które umieszczamy obok biogramu.

Na liście, przez Pana sporządzonej (członków Kręgu) jest adres, pod którym mieszkał śp. Zbigniew Raczkiewicz :

Ul. Jagiellońska 44 f / 4 , 80-366 Gdańsk . Czy pod tym adresem mieszka ktoś z Rodziny Zmarłego. Napiszę tam, aby poprosić o brakujące fakty dotyczące życia Zmarłego oraz o zdjęcie.

Czy mogłabym Pana prosić również o dokładne daty śmierci śp. Wandy Śmierchalskiej, Stefana Nickiego, Zygmunta Sołeckiego, Ireny Kwaśniak z d. Balińskiej i Janiny Berent z d. Czapiewskiej. Na pewno w aktach Koła THH AK znajdują się ankiety personalne, które pozwoliłyby mi napisać biogramy Zmarłych. Czy mogę o nie prosić ? We wspomnianym wyżej piśmie podał mi Pan adres kombatantów Kręgu THH AK. Spróbuję napisać do rodzin i być może, że uzyskam także pomoc.

Życzę Panu szybkiego powrotu do zdrowia i przepraszam, że zarzucam taką listą prośb.

Łączę serdeczne pozdrowienia .
Z wyrazami głębokiego szacunku i poważania

Elżbieta Skerska
Elżbieta Skerska dokumentalistka

Alfons Śmierczalski
ul. Kokiłataja 47 m. 70
81-333 G d y n i a

Gdynia, dnia 11 listopada 2008r.

18.11.2008

FUNDACJA
Archiwum i Muzeum Pomorskie
Armii Krajowej w Toruniu

1752/Pom-410/08 Szanowna Pani Elu !

W odpowiedzi na prośbę Pani uprzejmie donoszę, że w sprawie uzyskania danych osobowych śp. Zbigniewa Raczkiwicz rozmawiałem z bratanicą zmarłego naszego kolegi Z.R. Panią Janiną Setzke, która w ostatnim okresie życia opiekowała się jej wujkiem. Niestety, - oprócz daty urodzenia i zgonu o niczym innym się nie dowiedziałem.

Rozmawiałem także z Panią Elżbietą Grot z Muzeum Stutthofu, która obiecała, że zdjęcie śp. Z.R. przekaże Pani osobiście co mam nadzieję uczyniła.

Kolega nasz Zbigniew Raczkiwicz jak wszyscy kombatanci posiadał stopień porucznika W.P.

Także zgodnie z Pani prośbą przekazuję poniżej daty urodzeń i zgonów niektórych członkiń i członków Tajnego Hufca Harcerzy i Szarych Szeregów z Gdyni:

✓ - Wanda, Teresa Nicolas z d. Śmierczalska	THH	ur. 8.10.1920	zmarła we Francji 10.10.1992
✓ - Janina Berent - drużynowa z d. Czajplewska	THH	ur.29.11.1921	" 25.4. 2008
✓ - Irena Kwaśniak z d. Balińska	THH	ur.27.11.1922	" 27. 5.2007
✓ - Janina Wizerska z d. Makowska	THH	ur.11. 3.1920	" 27. 3.1999
✓ - Zofia Lewicka z d. Nowak	THH	ur. 5. 5.1926	" 28.11.2000
<hr/>			
✓ - Zbigniew Raczkiwicz	Sz.Sz.	ur.25.02.1920	zm.28. 7.2008
✓ - Stefan Nicki	THH	ur.15.10.1925	" 27.11.1998
✓ - Zygmunt Sołdecki	THH	ur.24.01.1924	" 16. 7.2006
✓ - Włodzimierz Jacewicz	Sz.Sz.	ur. 4. 3.1920	" 14.11.1999
✓ - Józef Wawrzyńczyk	THH	ur.10. 9.1923	" 10.02.1993
✓ - Edmund Cichański	THH	ur.23.10.1922	" 14. 6.2000

Oprócz w/wym. danych przesyłam Pani kopie listów pożegnalnych zasłużonych członkiń Armii Krajowej "Zagroda" Marianny Pyttell i członkini Tajnego Hufca Harcerzy w Gdyni Jadwigi Rekowskiej siostry Joachima Joachimeczyka /inicjatora akcji B-2/, u której kreślone były na mapach stanowiska wojsk niemieckich jak i przygotowany był odpowiedni plecak z podwójnym dnem, w którym łączniczka THH mieczysława Oleszak przeniosła plany akcji B-2 przez linię frontu.

Serdeczne pozdrowienia przekazuję Pani i wszystkim pracownikom Fundacji, którzy utrwalają historię walki Armii Krajowej w drugiej wojnie światowej.

Zaś. 2

Światowy Związek Żołnierzy
Armii Krajowej

Koło Tajnego Hufca Harcerzy
w Gdyni
GDYNIA, Al. Zjednoczenia 7, tel. 21-90-51, 21-76-29

Gdynia dnia 1 lipca 1994 r.

wpłynęło 13.11.2008

l. dz. 1752 / Pom-40 / 08

Wielebny Księżę Arcybiskupie !

Wielebny Księżę Prałacie !

Wielebni Księża !

Szanowna Rodzino !

Szanowni Zebrani !

Żegnamy się w dniu dzisiejszym z najbliższą i najukochańszą nam osobą matką i patriotką Polką, - Jadwigą de Rekowską z d. Joachimczyk my żołnierze Armii Krajowej, - członkowie Tajnego Hufca Harcerzy z Gdyni składamy jej wynikające z głębokiego serca podziękowanie za jej ofiarność i odwagę, która przyczyniła się do przeprowadzenia pełnej sukcesu Akcji B - 2.

Akcja pod tym kryptonimem miała za zadanie sporządzenie planów stanowisk wojsk hitlerowskich rozlokowanych wokół i śródmieściu Gdyni i przekazanie ich przez linię frontu sztabowi wojsk rosyjskich i polskich.

Za jej poradą w uzgodnieniu z Radą Hufca T.H.H. oraz dowódcą Akcji B-2 por. Joachinem Joachimczykiem został wykonany plecak z podwójnym dnem, w którym dzielna łączniczka T.H.H. Mietcia Oleszakówna ps. "Przełotny Ptak" przeniosła plany przez linię fronta.

Przekazane plany zostały przez wojska rosyjskie i polskie w 100 % wykorzystane. Gdynia została zdobyta i uratowana od całkowitego zniszczenia. Życie wielu żołnierzy i mieszkańców zostało ocalone.

Żegnamy się z naszą matką opiekunką, - składamy jej hołd za wszystko co dla nas zrobiła, szczególnie teraz w dniu jej pogrzebu a także kiedy nam przypominała tamte dni "Powstania Warszawskiego", którego uczestnikiem był por. Joachim Joachimczyk.

Spij spokojnie matko nasza pamięć o Tobie nie zgaśnie.

Cześć jej pamięci !

Słowa pożegnania napisał:

HR Alfons Śmierchalski ps "Szary Wilk"
Z-ca Dowódcy I Platonu THH.-AK w Gdyni

21

*"Kim byłeś dla nas, ten tylko się dowie,
kto Ciebie utracił..."*

Z głębokim żalem zawiadamiamy, że w dniu 27 czerwca 1994 r. zasnęła w Bogu opatrzona Sakramentami Świętymi, otoczona najbliższą Rodziną nasza Najukochańsza:
Mama, Siostra, Szwagierka, Babcia i Prababcia

ś. † p.

JADWIGA WANTOCH de REKOWSKA

z domu JOACHIMCZYK

żyła lat 91

Mistrz Rymarstwa i Kaletnictwa.

Odznaczona przez Papieża Pawła VI Złotym Krzyżem Zasługi "Benemerenti",
uczestniczka Akcji B2

Msza św. żałobna zostanie odprawiona w dniu 1 lipca 1994 r.
o godz. 13.00 w kościele Najświętszego Serca Pana Jezusa w Gdyni
przez Jego Eks. Ks. Arcybiskupa Metropolitę Gdańskiego dr. Tadeusza Gocłowskiego
z udziałem Szambelana Papieskiego Ks. Prałata dr. Hilarego Jastaka.
Uroczystości pogrzebowe rozpoczną się o godz. 14.00 w kaplicy cmentarza Komunalnego
w Gdyni-Witominie, gdzie jednocześnie nastąpi powrót po ekshumacji Małżonka Leona.
Wygnańcy reżimu stalinowskiego spoczną razem w pokoju
w grobowcu rodzinnym - znów w ukochanej Gdyni.

Pogrążeni w głębokim smutku
Córki z Rodzinami
oraz Ks. Janusz

R-1288

oryg. przekazywany do k. osob. M. Pyttel-Łagoda 22

Armię Krajową Światowy Związek Żołnierzy
Armii Krajowej

Wpłynęło 18.11.2008

L. dz. 1752/3au-410/08

Załączniki

Referent

Koło Tajnego Hufca Harcerzy
w Gdyni
GDYNIA, Al. Zjednoczenia 7, tel. 21-90-51, 21-76-29

Gdynia, dnia 18.01.2002 r.

Szanowni Państwo !

Z ramienia Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej Kręgu Tajnego Hufca Harcerzy w Gdyni zostałem upoważniony do odczytania otwartego listu pożegnalnego skierowanego do uczestników ceremonii pogrzebowej zmarłej w dniu 15 stycznia 2002 r. zasłużonej w walce o niepodległość Polski członkini Armii Krajowej

S. p.

Marianny Pyttel Spyrłak

Przed odczytaniem otwartego listu chcę w tym miejscu przekazać rodzinie zmarłej najgłębsze i najserdeczniejsze wyrazy współczucia od :

- Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej Zarządu Okręgu w Sopocie i Koła w Gdyni
- Związku Kombatantów i Inwalidów Wojennych
- Związku Więźniów Politycznych
- Kręgu Członków Tajnego Hufca Harcerzy A.K. w Gdyni
- Zarządu Koła Starych Gdynian

List otwarty

Droga Marianno !

Koleżanko wspólnej walki przeciwko najeźdźcom hitlerowskim w latach II-giej Wojny Światowej 1939 - 1945.

Od tego czasu upłynęło sporo lat kiedy na bramie brandenburskiej w Berlinie załopotą polska flaga narodowa.

Wraz z wojskami sprzymierzonymi wróg został pokonany, - skapitulował w dniu 8 maja 1945 r.

Ogrom zniszczeń, tragedii i ofiar ludzkich jakie pochłonęła II-ga Wojna Światowa nie da się dokładnie ustalić ?

zet. do listu z 11.11.2008

Jednak poświęcenie i ofiara życia nie poszły na marne. Po latach niewoli Polska odzyskała wolność i stała się niepodległym państwem.

Zadim się to stało chciałbym przypomnieć nam tu zebrany w krótkim zarysie drogę Twojej walki, która przysłużyła się w znacznym stopniu do pokonania wroga.

Jako panienka, mieszkanka Gdyni w okresie przedwojennym pracowałaś w przedsiębiorstwie transportowym C.Hartwig w Gdyni.

Kiedy niemieckie wojska zajęły nasze miasto zaczęły się aresztowania, rozstrzeliwania i wysiedlania mieszkańców Gdyni.

Jak wszyscy polacy nie mogłaś się z okupacją i niewolą pogodzić, - przeszłaś do walki podziemnej.

Od początku okupacji weszłaś w struktury wywiadu Armii Krajowej współpracowałaś z Grupą Przerzutową, która drogą morską z Gdyni do Szwecji przetrzucała emisariuszy A.K., między innymi Jana Nowaka Jeziorańskiego kuriera Komendy Głównej Armii Krajowej.

Odważne działanie całej grupy przerzutowej zostało przez niemiecki kontrwywiad rozszyfrowane. W dniu 6 sierpnia 1943 r. gestapo aresztuje Was w mieszkaniu Franciszka Szwarca w Gdyni przy ulicy Abrahama. Po ciężkich torturach na przesłuchaniach w gdyńskim gestapo i gdańskiej policji zostajecie uwięzieni w obozach koncentracyjnych. Franciszka Szwarca, Jana Śledzia, i Franciszka Trepczyńskiego uwięziono w O.K. "Stutthof". Ciebie natomiast wywieziono do O.K. w Rawensbrück gdzie w ciężkich warunkach obozowych przetrwaliście do końca wojny.

Za zasługi Twoje zostałaś odznaczona wieloma odznaczeniami m.i.:

- Krzyżem "Polonia Restituta" - Krzyżem Więźniów Hitlerowskich Obozów Koncentracyjnych 1939-45
- Krzyżem Armii Krajowej
- Medalem Wojska Polskiego - Odznaką Więźnia O.K. "Rawensbrück"
- Odznaką "Zasłużony Ziemi Gdańskie"

Droga Marianno !

Pamięć o Twoich wyczynach została zapisana w kartach historii nie zapomnimy o Tobie i dzięki Ci składamy.

Niech Pan Bóg Tobie za wszystko wynagrodzi.

Spij spokojnie droga koleżanko broni.

C Z O Ł E M !

PRZEWODNICZĄCY
Kole Taboru Kolejowego
Głównego Zarządu Kolei Państwowych
Armii Krajowej w Gdyni

FUNDACJA

ARCHIWUM I MUZEUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ ORAZ WOJSKOWEJ SŁUŻBY POLEK

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUN • UL. PODMURNA 93 • TEL. (0-56) 65-22-186
<http://www.um.torun.pl/AK>, e-mail: AK@um.torun.pl, fapak@wp.pl
KONTO: WIELKOPOLSKI BANK KREDYTOWY SA W TORUNIU · NR RACHUNKU 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

Toruń, 4 XII 2008

l. dz. 1786 / Pom-910 / 08

Pan
Alfons Śmierchalski
ul. Kołłątaja 47 m. 56
81-333 Gdynia

Szanowny Panie Alfonsie !

Serdecznie dziękuję za korespondencję - list z danymi dotyczącymi zmarłych członków Tajnego Hufca Harcerzy i Szarych Szeregów oraz słowa pożegnania Zmarłych śp. Pyttel Marianny i śp. Jadwigi Joachimczyk.

Materiały pozwolą na uzupełnienie biografii konspiratorów. Zwróciłam się z prośbą do Pani Elżbiety Grot o przysłanie fotografii śp. Zbigniewa Raczkiewicza.

Chciałabym opracować biogram Joachima Joachimczyka. W materiałach źródłowych jest informacja, że został odznaczony orderem wojennym Virtuti Militari kl. V. Chciałabym nawiązać kontakt z rodziną śp. Joachima, aby uzyskać informację o posiadanych przez Zmarłego odznaczeniach, stopniu wojskowym i Jego życiu po 1945 r. Czy może mi Pan umożliwić ten kontakt ?

Łączę serdeczne pozdrowienia i wyrazy szacunku.

Z poważaniem

Elżbieta Skerska
.....
Elżbieta Skerska dokumentalistka

P.S. W załączeniu przesyłam folder wydany z okazji sesji organizowanej przez Fundację.

Alfonso, Saninchalki Gdynia, dn. 09. 02. 2009r.
Gdynia ul. Składowa 47/5C

FUNKCJA
*Adres: ul. Składowa 47/5C
*Adres: ul. Składowa 47/5C
*Adres: ul. Składowa 47/5C

Pani Kinga
z Pani Kinga
się z Pani Kinga
P.B. Pani Kontaktować się z Pani Kinga

Kancelaria Pani Elu

List i folder otrzymane są co Pani serdecznie dziękuję.

z pierwszym rzędem posiadaczem Pani, że adresatem Pani Kinga, Wygonowska, córki Joachima Joachimczyka, która mieszka wraz z jej mężem w Gdyni przy ul. Mickiewicza 11 (domek jednorodzinny)

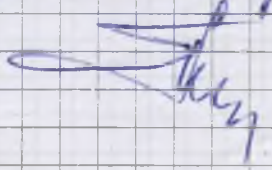
Telefon jej (58) 620-38-04

Przedstawilem jej Pani prośbę o dane archiwalne jej ojca, które potrzebne są do opracowania biografii o nim.

Pani Kinga wyraziła chęć przekazania Pani tych danych.

Serdecznie Panią pozdrawiam jak i cały zespół który z Panią współpracuje.

adm. sp. samy lek

FUNDACJA
"Archiwum i Muzeum Pomorskie
Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek"
w Toruniu

wypłynęło dnia: 20.02.2009

L. dz. 100/3am-410/09

Załączniki:

Referent:

Gdyńsk, dnia 12.06.2012r. 26

FUNDACJA
"Archiwum i Muzeum Polnortkie
Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polaków
w Turcji"
Wpłynęło dnia: 19.06.2012
L. CZ.: 1067/Pam-410/12
Telefoniki:

Pani Redaktor
Elżbieta Skierska

Przepraszam Pani Eto!

W zataczeniu przesyłam na ręce Pani Książkę p.tyt.
"Pod Znakem Lilijki" jako wydatkiem z okazji 100-lecia
Związku Harcerstwa Polskiego oraz dwa pierwsze pozycje
Zmarłych członków Strzelnicy Krzywej:

- mojego brata, pułk. kol. Hipolita Śmierczalskiego urodzo-
nego 18.06.1925r. w Szubinie woj. Wielkopolskie Zmarłego
w dniu 12.03.2012r. w Gdyńi jako członka Oddziału Mary-
narki Wojennej "ALFA" W.K.P. Armii Krajowej.
- mojego kolegi, pułk. Tomasz, H. R. Bernarda Szczepie-
wskiego urodzonego w Templinie w dniu 21.04.1922r.
w Zmarłego w dniu 26 kwietnia 2012r. jako członka Szeregu
Szeregu Armii Krajowej w Gdyńi

Szeroko opisany wątek historyczny, pułk. B. Szczepiewskiego
miej. stwierdza fakt podstawy do napisania w skrócie
jego udział w walce w ramach Armii

Jeżeli chodzi o zdjęcie wstosowane do biuletynu to moim
sta skanerem i przekazaniem książki p.tyt. "Pod Znakem
Lilijki"

- pułk. Hipolita Śmierczalskiego znajduje się na str. 229
- pułk. Bernarda Szczepiewskiego znajduje się na str. 215

Jeżeli chodzi o przesłanie Pana, w tym celu przesyłam
biuletyn na czele z Panią Przewodniczącą Dorotą
Lewacką-Wakarowicz.

A. Śmierczalski

Światowy Związek Żołnierzy
Armii Krajowej

Koło Tajnego Hufca Harcerzy
w Gdyni
GDYNIA, Al. Zjednoczenia 7, tel. 21-90-51, 21-76-29

Karolina Rodzina!
Zbawcy Lebrań!

Gdynia, dnia 2 maja 2012 r.

Z ramienia Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej
Koła w Gdyni oraz Związku Byłych Więźniów Obozu Koncentracyjnego
„Stuttloft” jak i Kręgu Ciotek Tajnego Hufca Harcerzy i Szarych
Szeregów Armii Krajowej w Gdyni, zostaliśmy upoważnieni do prze-
kazania Państwu drogą listową i walki naszego zmarłego w dniu
18 kwietnia 2012 r. Kolegi,

Św. pamięci

Komandora Marynarki Wojennej
i Harcerza Rzeczypospolitej
Bernarda Szczepłowskiego

Drogi Dżeno!

Dziś w dniu Twojego pogrzebu, spotykamy się tu przy Twojej mogile
aby oddać Tobie hołd za Twoje poświęcenie i odwagę w walce
z okrutnym hitlerostem w czasie drugiej wojny światowej.

Jako młody Polak z okresu międzywojennego zostałeś wychowany w
odczu głębokiego poczucia patriotyzmu i kochał wolnej i nie-
podległej Ojczyzny.

W latach 1938-1939 gorzej okres i atmosfera wojenna rosta z dnia
na dzień. Na początku miesiąca lutego 1939 r. Tę Komendanta
Morską Rejonu Harcerzy w Gdyni hm. Lucjan Cytkowski ogłosił stan
„Pogotowia Wojennego”.

Szkolenie wojskowe nie ominęło starszych harcerzy i harcerek we
wszystkich harcerskich Komendach i Rejonach w całym kraju.

W miesiącu marcu 1939 r. zostałeś skierowany na kurs przysposobienia
Wojskowego na którym zapoznałeś się między innymi z prowadzeniem
walki w warunkach wojennych, obsługą broni i zdobyciem w czasie wa-
lotu bombowego.

W miesiącu sierpniu 1939 r. byłeś rekrutowany w Komendzie wojskowej,
gdzie jak wielu innych harcerzy w końcu miesiąca miałeś obowiązek
dostarczenia rzeczy mobilizacyjnych do jednostek wojska polskiego.

Pamiętamy!

Wtedy 4 dniem września 1939 r. o godzinie 4⁴⁵ pancernik Seldesing - Halstein ogniem artyleryjskim skierowanym na Westerplatte rozpoczęła "99 Złoty Serwetony" jak z tą chwiłą na Polskę ruszyła historia ognia jak wojska niemieckie napadły na nasz kraj.

W dniu 14 września 1939 r. wojska niemieckie zajęły Gdynię. Dla mieszkańców Gdyni rozpoczęła się okrutna nieludzka trajektowa okupacja - policja, cenzura i 35 aresztowało tysięcy mieszkańców, rozpoczęła się eksterminacja, morderstwa Pomorza. W latach piastnicy rostrzelano od września 1939 r. do 1941 r. około 12.000 ludzi. W dniu 11 listopada 1939 r. pobija niemiecka rostrzelana na ośmiu mieszkańców Oksywi 10 młodych harcerek.

Do tej chwili Niemcy wysiedlili z Gdyni do Generalnej Guberni około 55.000 mieszkańców Gdyni.

W takich warunkach 11 dnia 15 listopada 1939 r. tworzy się konspiracyjna organizacja Tajnego Kufra Harcerzy, którego komendantem zostaje p. hm. Konrad Kępczyński

Stan osobowy THH nie długo się utworzył, bożem na terenie Gdyni w połowie 1940. powstała druga konspiracyjna organizacja Szare Szeregi, na czele której stanął h. hm. Lucjan Cytkowski był, I. hm. Komendant M. R. K. Gdyni

Na podstawie porozumienia między komendantami THH i Szarych Szeregów ustalono, że Szare Harcerek - THH przejdą do Szarych Szeregów. W taki sposób organizacja Szarych Szeregów stała się organizacją składającą się z 3-ech kompanii których dowódcami zostali:

- I kompania - Zygmunt Nercki - 'Srodumiesie'
- II - " - Jan Kaszuba - Grabówko Chylonia
- III - " - Kazimierz (Hubert) Garbe - Ostrowo - Maty i Dudy Kack

Tak zorganizowany był Hufiec Szarych Szeregów z siedzibą w Komendzie Chorągwi Pomorskiej Szarych Szeregów, którego komendantem był hm. Bernard Myśliński. Kontaktowy punktowy obóz ~~komandantami~~ komendantami ulgowymy wane były plac Kurierek, którego rolę spełniał Ty Bernardie Szereblawski. W skład I kompanii Szarych Szeregów wchodziły 4-ty politycy, dowódcę jednego z nich był Ty - Zeno.

Wszystkie kompanie współpracowały ze sobą i przynosiły w latach 1941-1942 silne efekty w przeprowadzaniu akcji sabotażowych i wiadomości a mianowicie:

- doprowadzaty do opóźnienia wyprawy na morze niektórych jeńców kępczyńskich
- uniemożliwaty uregulowania pasażerów i transport kolejowy.
- Najważniejszą z przeprowadzonych akcji było zdobycie planów remontu pancernika "Gneissau" który uszkodzony przez lotnictwo alianckie skierowany został do bazy remontowej w Gdyni.

Zdobyte przez czołwaka Szarych Szeregów Łygnmunte Garbego plany z arsenału „Kriegsmarine” zawierają dane techniczne obokuder-
nania umranego bombą, 30 m. dziobu okrętu oraz instalacji aparatury
centralnego sterowania opnieu artyleryjiskim. Plany te zostały
przekazane przez Główną Komendę A.K. aliancom.
Okrętu tego Niemcy do końca wojny już nie wyremontowali. W 1945 r.
z rozkazu Adolfa Hitlera został on zatopiony w głównej branie portu
gdyniskiego. Była to jedna z ostatnich akcji Szarych Szeregów, bohem
Na jachtownię zniknięcie planów doprowadziło gestapo na trop Szarych
Szeregów.

Na przełomie października i listopada 1942 r. gestapo aresztowało niemal
je wszystkich czołwaki Szarych Szeregów: Cichie Beno także
Hrzd brich z Chabek; sę między innymi hm. Lucjan Cytkowski pkm.
Maciej Gniazda, hm. Zenon Mysliwiec pkm. Henryk Szymbanski
pożniy Komendant M.R.H. hm. Benedykt Porczyński i jego brat Czesław.
Trafileni do więzienia w Gdyni i Gdansk, gdzie w czasie przesłuchania
poddawani byli ciężkim torturom. Szeregowie w specjalny sposób pora-
Stuchirans hm. Bernarda Mysliwka, który do utraty życia nie wydał
koleps. Wszyscy aresztowani zostali przewiezieni do obozu koncentr.
„Stutthof”. W czasie urzędowania w obozie Stutthofu dzień i dzień spędzali
kamu śmierci wocy. Jednak okres ten był krótkim w porównaniu z
ostatnimi czterema miesiącami, gdzie w ścianie w czasie ewakuacji więźniów
z obozu „Stutthof” oprawy z SS zamordowali około 25.000 więźniów, co
Stanowi 30% wszystkich ofiar „Stutthofu”.
Między innymi śmierci ponieśli Komendant M.R.H. Benedykt Porczyński
i jego brat hm. Czesław Porczyński Komendant Szarych Szeregów A.K. w Gdyni
hm. Lucjan Cytkowski, Komendant Chorągwi Pomorska Szarych Szeregów w
Toruniu hm. Zenon Mysliwiec, pkm. Witold Nicki, pkm. Bogusław Adam-
czak i wielu innych dzielnych harcerzy
Drogi Beno!

~~Wszystkim uczestnikom akcji...~~
Za Twoje bohaterstwo i odwagę zostajesz odznaczony wieloma odznaczeniami
harcerskimi i wojskowymi.

Pamięć o Tobie i o Twoich kolegach, którzy życie oddali za naszą
Kuloni niek niecznie trwa.
Fragment z wiersza Franciszka Feniewskiego p.t. „Misa Złotobna” jest prośbą
wszystkich ofiar „Stutthofu”:

„NIECH Z POKOLENIA GŁOS NASZ IDZIE W POKOLENIE -
O PAMIĘĆ NIE O ZEMSTĘ, PROWA, NASZE CIENIE

SPi: spokojnie otopi przyjdzie nam Pan Bóg prz. jmie Ciebie do
świątyni

— CZUWAJ —

H.R. Hipolit Szmarszałek urodzony w dniu 18. marca 1925 r. odszedł od nas na wieść w wieku 87 lat w dniu 12 marca 2012 r. jako człowiek o wielkiej sile woli i odwadze. Jako członek Oddziału Marynarki Wojennej ALFA kierowany przez Komendę Główną Armii Krajowej w Warszawie uczestniczył w wielu akcjach przeciwko okupantom hitlerowskim w Gdyni.

- Wykonał w nadzwyczaj trudnych warunkach okupacyjnych w 1941 roku zdjęcie fotograficzne największego na świecie statku pancernika "Bismarck" niemieckiej "Kriegsmarine". Zdjęcie to zostało przez "Kazana" przez Kuriera A.K. do Anglii. Pancernik ten w walce z flotą angielską został zatopiony na Atlantyku w pierwszemu maju 1941 r.

- Hipolit pracował w "Grupa Trentow" kierowaną przez Franciszka Sobratka i Marię Pottel która droga morską przebiegała z Gdyni do Szwecji niezłomy igrzyski:

W 1943 roku Kurier A.K. Jagna Nowaka jeziorańsko oraz przy współpracy z Komisją Inżynierską i Organizacją Tajnego Szpaku, lekarzy w Gdyni oficerami wywiadu A.K. jak i tajnymi organickimi, Wyższymi "Gdyńskimi" które przetrwały z Porozem Technologicznym przez Gdynię do Szwecji a następnie do Anglii lotnikami angielskimi którzy zabrali ze sobą plan portu gdyńskiego. W wyniku tej akcji w dniu 9 października 1943 r. port gdyński ze stacjonującą w nim flotą niemiecką został zbombardowany.

To najpierw jako fotoreporter, Dziennika "Związkowego" został deportowany na prośbę przewodniczącego Najwyższy Trybunał Narodowy przekierunka Najwyższy Sbrodniczkowie na Pomorsku t.j. "Gaullesterowi" Albertowi Forsterowi oraz spracowcom SS z obozu koncentracyjnego "Stutthof".

Na procesie prowadzonym 22 stycznia 1946 r. przez N.T.M. na Łące Świdrej skazał na śmierć zbrodniarzy, morderców SS w tym także kobiety - nadzorczynie SS z obozu koncentracyjnego "Stutthof".

Na procesie toczącym się z dniem 5 do 29 kwietnia 1948 r. N.T.M. na Łące Świdrej skazał na śmierć gaulletera i namiestnika Ezeray na strzy gdańskie - Porucznika Technologicznego jako jednego z najważniejszych zbrodniarzy w okupowanej Polsce.

Te same posępania napisał

H.R. Alfons Szmarszałek

Przewodniczący Komisji T.H.H.

i Sędzią Sekretem w Gdyni

FUNDACJA

GENERAŁ ELŻBIETY ZAWACKIEJ

ARCHIWUM I MUZEUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ
ORAZ WOJSKOWEJ SŁUŻBY POLEK

Toruń, 30 VII 2012

30

odp. L. ds. 1007

Pan
Alfons Śmierzchalski
ul. Kołłątaja 47 m. 56
81-333 Gdynia

- napięć. relacji
+ schemat relacji
L. ds. 155/Pom-410/12
Szanowny Panie !

W imieniu Zarządu i pracowników Fundacji składam wyrazy głębokiego współczucia z powodu zgonu śp. Hipolita Śmierzchalskiego, Brata Pana.

Dziękuję za informacje na temat działalności konspiracyjnej Zmarłego i także śp. Bernarda Szczeblewskiego.

Książka Pana autorstwa *Spod znaku lilijki* jest bardzo ciekawym opracowaniem w ogóle, a w szczególności w części dotyczącej działalności Tajnego Hufca Harcerzy w Gdyni i Szarych Szeregów.

W rozmowie telefonicznej zasugerował Pan, aby przekazać Fundacji w tzw. „komis” kilka egzemplarzy książki. Pani Prezes wyraziła zgodę na przyjęcie w „komis” dziesięciu egzemplarzy. Jakie jest Pana zdanie na ten temat?

Przygotowujemy do wrześniowego numeru *Biuletynu* materiały. Opracowałam biogram śp. Hipolita Śmierzchalskiego głównie w oparciu o Pana książkę, bowiem w Fundacji nie mamy żadnych dokumentów na temat Jego działalności. Mam tu na myśli : relację, oświadczenia świadków, ankiety czy chociaż kserokopie nadanych odznaczeń. Czy śp. Hipolit był żonaty ? Te wszystkie informacje będą potrzebowała do napisania biogramu do *Słownika*.

Nie napisałam do *Biuletynu* biogramu śp. Bernarda, chociaż posiadamy obszerne informacje o Jego życiu i działalności. Zawierają one jednak sprzeczne dane dotyczące np. miejsca urodzenia i inne. Wszystkie te nieścisłości muszę „wyprostować”. Liczę tu na Pana pomoc.

Zapewne Koło Tajnego Hufca Harcerzy w Gdyni dysponuje dokumentami, które mogłyby być przekazane do Fundacji, za co byłibyśmy bardzo zobowiązani.

W załączeniu pozwalam sobie przesać *schemat relacji*. Gdyby znalazł Pan czas i chociaż napisał mi krótkie odpowiedzi do każdego punktu, to bardzo pomogłoby mi napisać biogram śp. Hipolita.

Czy mogę prosić o odpowiedź na pytanie śp. Bernarda ?

BIURO FUNDACJI - 87-100 TORUŃ
TEL. 0048 56 65 22 186
www.um.torun.pl/AK, www.zawacka.pl, fapak@wp.pl

KONTO:
82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

KRS 00000 41692

Pani Kamila Kolaska przekazała Fundacji swoją pracę licencjacką na temat Tajnego Hufca Harcerzy i Szarych Szeregów w Gdyni. Oto adres Pani :

Kamila Kolaska
Wybudowanie 51
83- 208 Zelgoszcz

Łączę serdeczne pozdrowienia i podziękowania za współpracę.

Z poważaniem

Elżbieta Skerska dokumentalistka

zał. 1 – „schemat relacji”

FUNDACJA
 "Archiwum i Muzeum Por. ..."
 Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby ...
 w Toruniu

Wpłynęło dnia: 31.08.2012.
 z dz. 1188/U-171/12

Janowi Państwu

Zobowiązanie:

Rekwizyt:

Według uzgodnienia przesyłam
 Państwu 10 książek pod tytułem
 "Spis Złaku Litwki"

Cena jednej książki została ustalona:

- z okładką sztywną 52,- zł.
- z okładką miękką 44,- zł.

Tęcenie z Kartem przesyłki.

Eventualne wyjaśnienia uzgodnić
 bądź telefonicznie.

A. Smerechałski

Gdynia, dnia 22.08.2012r.

FUNDACJA

GENERALA ELŻBIETY ZAWACKIEJ, 21 IX 2012

ARCHIWUM I MUZEUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ
ORAZ WOJSKOWEJ SŁUŻBY POLEK

33

Pan
Alfons Smierchalski
ul. Kołłątaja 47 m.56
81-333 Gdynia

L. ol. 1315 / Pom. 18/2
- Pokwit. oelkiomu
ks. "Spool znaku lilijki"

Szanowny Panie Alfonsie !

Chociaż wcześniej w rozmowie telefonicznej potwierdziłam odbiór 10 egzemplarzy książki Pana autorstwa *Spod znaku lilijki*, czynię to także na piśmie.

W liście dołączonym do przesłanych książek nie wspomina Pan o sposobie rozliczenia za przesłane Fundacji egzemplarze.

Czy pieniądze otrzymane ze sprzedaży będą Pana darowizną na rzecz Fundacji o czym wspominał Pan w rozmowie telefonicznej ? Bylibyśmy wdzięczni za udzielenie na ten temat odpowiedzi.

Książka jest bardzo interesująca i niezwykle cenna, bowiem fakty, o których Pan napisał, znane są Panu z autopsji.

W numerze 9 czasopisma „Pomerania” został opublikowany artykuł Tomasza Rembalskiego pt. „Zapomniany artysta”. Jego bohaterem jest Wacław Szczeblewski. Czy to ojciec śp. Bernarda ? Z treści artykułu wynika, że wspomniany Wacław miał jedynego syna Bernarda, który zmarł 26 kwietnia 2012 r.

Przepraszam, że „zawracam” Panu głowę.
Wysłałam pismo na adres ul. Pomorska 18/2 w Gdyni. Taki mieliśmy adres śp. Bernarda. Może mieszka tam ktoś z Jego Rodziny ?

Łączę serdeczne pozdrowienia.

Z wyrazami szacunku i poważania

Elżbieta Skerska
Elżbieta Skerska dokumentalistka

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUŃ
UL. PODMURNA 93
TEL. 0048 56 65 22 186
www.um.torun.pl/AK, www.zawacka.pl, fapak@wp.pl

KONTO:
82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

KRS 00000 41692

Gdynia, dnia 28.09.2012r.

34

w XI 2012 zwrócono
autorowski księgi poza 1 dla bibel,
rk.

FUNDACJA
"Archiwum i Muzeum Pomorskie
Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek
w Toruniu"

Wpłynęło dnia: 4.10.2012
L. dz.: 1339 / Pm 410/17.

Załącznik:
Referent:

Fundacja
generał
Elżbiety Zawackiej
w Toruniu
(Na ręce Pani Elżbiety Skierskiej)

Szanowna Pani E!

List z dnia 21. IX. 2012 r. otrzymałem, z którego wynika, że
zaistniało nieporozumienie między nami.
Na załączam kartce do przesyłanych 10 szt. ^{książek} recenzji
przedają tylko wydane wartości dwóch rodzajów książek:
- 5 szt. z okładką sztywną a 52,- zł.
- 5 szt. z okładką miękką a 44,- zł.
do kosztu książek doliczono koszt przesyłki, który wyniósł
40,- zł.

Z porozumienia pt.ennego wynika, iż Państwo przy-
mując owe książki w komisji czyli moje materiały
po sprzedaży wynosiła by:

$$5 \times 52,- \text{zł} = 260,- \text{zł}$$

$$5 \times 44,- \text{zł} = 220,- \text{zł}$$

Rezum: 480,- zł.

W naszej rozmowie telefonicznej powiedziałem, że za
sprzedaż książek mogą przeznaczyć dla Fundacji wartości
jednej książki czyli 50,- zł. + 1 egzemplarz, który wczesniej
przesłałem. Sytuacja w której obecnie się znajdujemy
ja i moja matka to ludzie chorzy nie pozwalają
mi na większą fundację.

Serdeczne pozdrowienia i podziękowania dla Pani i dla
osób, które pomagają w rozporządzeniu książki pod tyt.
"Sprzed Złota Lilyki" przekazuje
A. Szwedchalski

J: M: 560/1203 Pomr.

Gdynia

Smierschalcki Alfons

1. Karty informacyjne

k. 9

FUNDACJA

F441 A

Gdynia

Smiechalski Alfons s. Bolesława

ur. 13.07.1927 r. w Szubinie ps. „Morski Diabeł”
przydzielony do Edmunda Smiechalskiego
do katedry J. Goreckiego Francuz w
elektrycznym zakładzie, adresy wybranych umiarkowanych
w 1949 dla państwa. Wraz z tym wytaras
ostreżeniem przed stosowaniem „preparacji”
wobec Polaków „Festung Gotenhafen”

rel. T. Janas

Gdynia 2
THH

Śmierczalski Alfons
ps. „Szary Kółka”
obecnie mieszka: 81-333 Gdynia,
ul. Kołtułtaja 47 m. 56
m. ekid. SZŻAK OW. Gdańsk 255
zob. I lista środowiska pomorskiego
Gdańsk

J.M.M.

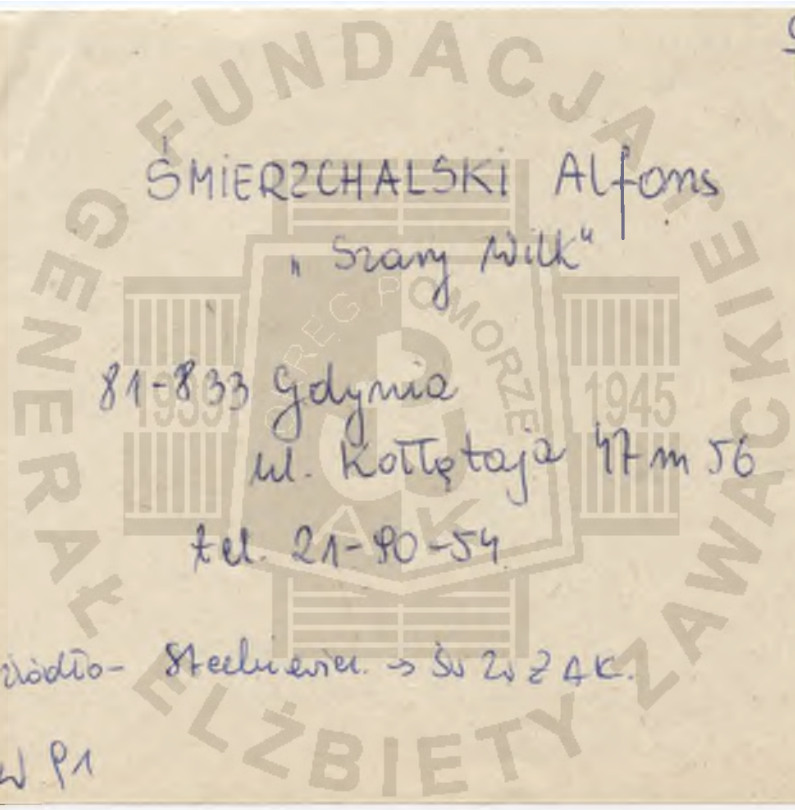
Gdynia
THH 3

SMIERZCHALSKI Alfons
"Szary Wilk"

81-833 Gdynia
ul. Kottłowa 47 m 56
tel. 21-90-54

radio-Steelenet. → Si 20 2 4k.

H. 204 P1

1
Śmierczalski Alfons Gdynia 4
THH-AK
zob: karta problemowa ZHP (THH); lista
sporządzona przez Zyg. Janasia - stron-

Alfons Śmierczalski, syn Bolesława, ur. 13.07.1927r. w Szubinie
ps. "Morski Diabeł" pod tym ps. weryfikowany 11.XI.1947 r. w
Morskim Rejonie Harcerzy w Gdyni.

Obecnie podaje ps. "Szary Wilk" ewntualnie można przyjąć
"Szary Wilk II. ?", bo "Szary Wilk" to jest pseudonim
Henryka Pronajtis-Szymko (żyje), członek THH związany z
Henrykiem Szymańskim, też więzień Stutthofu. Alfons Śmierz
chalski był członkiem Zastępu Jana Góreckiego
Gdynia-Grabówek ul. Kołłątaja 47/56 tel. 21-90-51
na emeryturze, prowadzi własny sklepik
Przewodniczący Koła THH przy Św.Zw.Ż.AK w Gdyni

Kowie THH w Gdyni, uczestnicy akcji "B-2"
14.6.1982

Śmierci alski Alfons
ps. "Szary Wilk"

Gdynia 5
JH → AK

Przemówienie na ceremonii
pogrzebowej Włodzimierz
Jacewicz

zob. J. A - 545/1186 insp. Gdynia
Włodzimierz Jacewicz

W. J., 2000

Śmieszelski Alfons Gdynia 6
JHH-AK

Prześlat informacje o śmierci
brata Edmunda oraz list polegający
kmu. JHH-AK w Gdyni
km. Edmunda Śmieszelskiego

zob: J: M-1084/1837 Edmund Śmieszelski
2. IV / 2. imp. Gdynie

988. XII 101

Śmierchalski Alfons

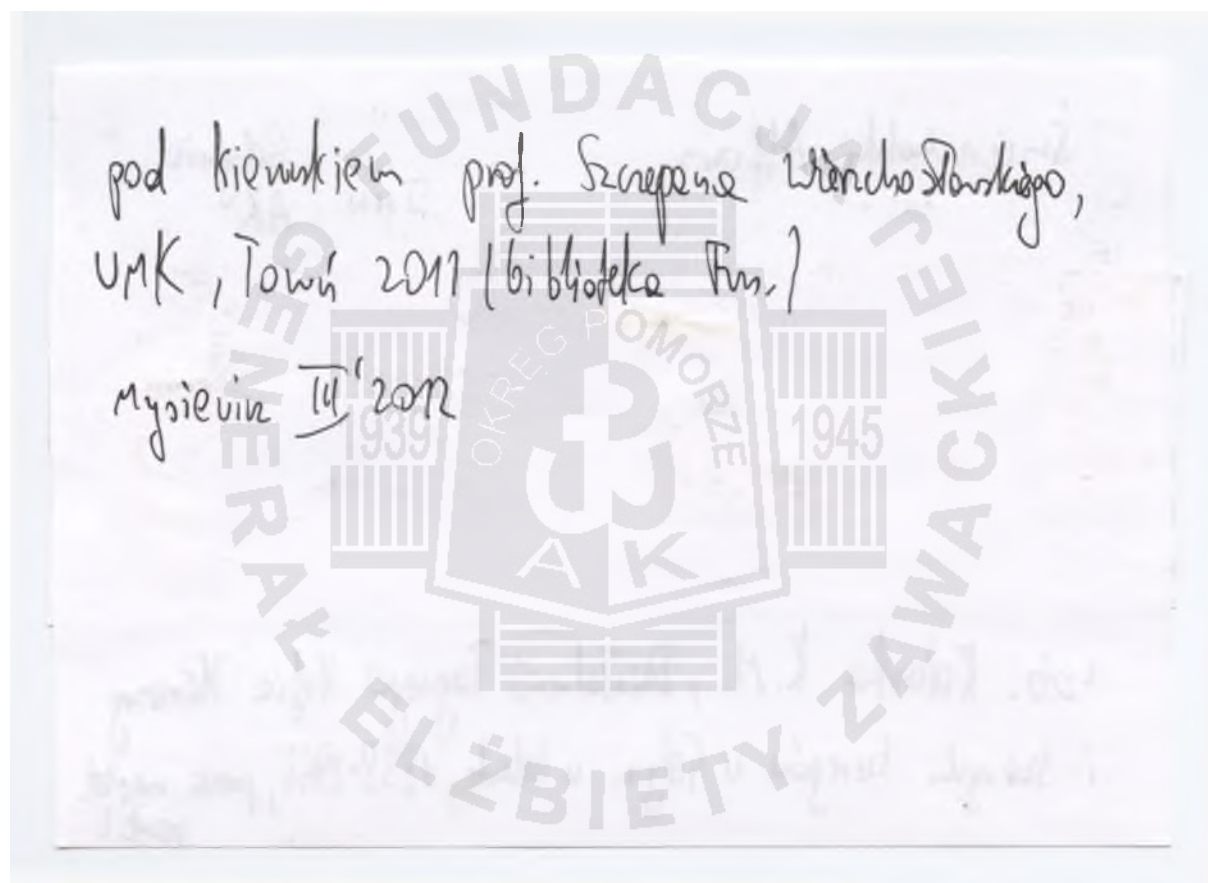
Gdynia 7
THH
AKU

Alfons Śmierchalski¹⁵⁷, ps. „Szary Wilk”/ „Morski Diabeł” (ur. 1927)- syn Bolesława i Kazimierzy, brat Edmunda. Należał do AK od 15.01.1943 do 28.03.1945 r. działał w THH, w Plutonie 01 AK w Gdyni. Brał udział w Akcji O, Akcji B-2, Akcji AA. Po wojnie był represjowany przez UB (Urząd Bezpieczeństwa). Odznaczony m.in. Krzyżem Walecznym AK, Krzyżem Zasług dla ZHP z Rozetą i Mieczami, Odznaką Grunwaldu, Odznaką za zasługi dla Miasta Gdynia.

zob: Koleska K.M., Działalność Tajnego Nufca Norwemu
i Srebrnych Szeregów w Gdyni w latach 1939-1945, prace magist.
reż.!

pod kierunkiem prof. Szymona Wierchoślankiego,
UMK, Toruń 2011 (biblioteka Fm.)

Mysiewiz 14'2012

Śmiercielski Alfos Golyw 8

Zarówno zdjęcie w poście
Mieszkańcy Oleska - Pabłocin
jak i inf. o śmierci, która
przeżył A. Śmiercielski
umieszczone w t. osob. A. Oleska
zaj. - koperta zbiory i kompr.

RL 1X'10

Smierchowski Alfons

Gdyń 2⁹
JNH-42

Auton książki. Spod
"mała lilijki" - zb. bibliote-
ka Fundacji

W. VIII/14

Śmierzchałski Alfons

